

Puumalan kunnan tilinpäätös 2024

1 Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1.2	KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	3
1.3	YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	7
1.4	OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	10
1.5	KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	14
1.6	YMPÄRISTÖASIAT	14
1.7	MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	14
1.8	ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ KEHITYKSESTÄ	15
1.9	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	16
2	SELONTEKO SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA.....	16
2.1	HALLINTOPALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA	16
2.2	HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA....	18
2.3	TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA.....	23
3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	27
3.1	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN.....	27
3.2	TOIMINNAN RAHOITUS.....	29
3.3	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	30
3.4	KOKONAISTULOT JA -MENOT	32
4	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	33
4.1	KONSERNIRAKENNE	33
4.2	SELONTEKO KUNTAKONSERNIN TOIMINNASTA, TALOUDESTA JA VALVONNASTA.....	33
4.3	KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	35
5	ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	39
6	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	40
6.1	KUNTASTRATEGIA VUOSILLE 2022-2026	40
6.2	KUNNAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024.....	44
6.3	KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN	53
6.3.1	HALLINTOPALVELUIDEN TOIMIALA	53
6.3.2	HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMIALA.....	59
6.3.3	TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMIALA.....	68
6.4	INVESTOINTIOSA	75
6.5	TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILUT.....	82
6.6	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	89

6.7	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	91
7	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	92
7.1	TULOSLASKELMA.....	92
7.2	RAHOITUSLASKELMA	93
7.3	TASE.....	94
7.4	KONSERNITULOSLASKELMA	96
7.5	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	97
7.6	KONSERNITASE	98
8	LIITETIEDOT.....	100
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	115

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Puumalan kunnan väestökehitys jatkui vuonna 2024 tasapainoisena ja väestön vähenemä oli maltillinen, 8 henkilön verran. Vuosi oli edellisvuosien tapaan muuttovoittoinen ja Puumalaan muutti yhteensä 25 henkilöä enemmän kuin Puumalasta pois. Matkailijoiden yöpymismäärät nousivat Puumalassa yli 20 %.

Kunnan tilinpäätös osoittaa noin 980 000 euroa ylijäämää. Kunnan toimintatulot olivat noin 2,5 miljoonaa euroa, mikä on 108 % budjetoidusta. Toimintatulot nousivat edellisvuodesta yli 5 %, mikä tarkoittaa noin 128 000 euroa. Toimintamenot olivat noin 8,3 miljoonaa euroa, mikä on noin 94 % budjetoidusta. Toimintamenot kasvoivat noin 3,7 %, mikä tarkoittaa noin 294 000 euroa. Kaikkienensa kunnan oman toiminnan tulot kattavat noin kolmanneksen toimintamenoista.

Kunnan toimintakatteeksi muodostui noin 5,7 miljoonaa euroa, mikä on 89 % budjetoidusta. Toimintakate heikentyi edelliseen vuoteen nähden 3 %, mikä merkitsee noin 166 000 euroa. Toimintakatteen heikentymistä voi pitää maltillisena, kun ottaa huomioon noin 3 prosentin palkankorotukset ja toisaalta väestömäärän säilymisen suhteellisen stabiilina.

Verotuloja kertyi reilut 6 miljoonaa euroa, mikä on noin 200 000 euroa eli noin 3 % budjetoitua enemmän. Verotulot budjetoitiin talousarvioon Kuntaliiton ennusteen mukaisina. Verotulokertymää nosti kunnallisverokertymän toteutuminen noin 160 000 budjetoitua parempana vaikkakin kunta laski kunnallisveroprosenttia 6,86 prosentista 6,6 prosenttiin. Valtionosuudet puolestaan toteutuivat noin 60 000 euroa budjetoitua huonommin johtuen opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden muutoksesta. Rahoitustuottoja kertyi noin 240 000 euroa.

Kunnan merkittävimpiä investointeja olivat Pistohiekan venesataman toisen vaiheen rakentaminen, Satamatien kevyen liikenteen väylän toteuttaminen punaisen kuurin kohdalla ja varavoimakoneen hankinta. Lisäksi uusittiin talotekniikkaa ja katuvalaistusta, peruskorjattiin Koskenseläntietä, aloitettiin Viljakansaarentien remontti Pohjois-Savon ja Keski-Suomen ELY-keskusten johdolla sekä kunnostettiin retkisatamia ja aluekeräyspisteitä uusimalla jäteastioita.

Toimintavuoden isoimpia valmisteluasioita oli vesihuollon kunnostamiseen liittyvän kaupan ja vesiliikelaitoksen perustamista koskevat selvitykset ja päätöksentekoasiakirjat. Tavoitteena on, että kesäkuusta 2025 alkaen vesihuolto toimii Puumalan vesiliikelaitoksen alla.

Sähkötoimittajan kilpailutus tuotti toimintavuoden aikana merkittävän säästön ja sähkökustannukset jäivätkin noin 170 000 euroa budjetoitua pienemmiksi. Maankäytön näkökulmasta toimintavuonna laitettiin käyntiin kolme tärkeää kaavamuutosta: Ryhälän osayleiskaavan muutos eli ns. aurinkovoimalakaava, teollisuusalueiden asemakaavan muutos ja yksityisen toimijan ranta-asemakaavamuutos Koskenselällä. Yritysten toimintaympäristöä parannettiin mm. hankkimalla rahoitus Viljakansaarentien perusparannukseen.

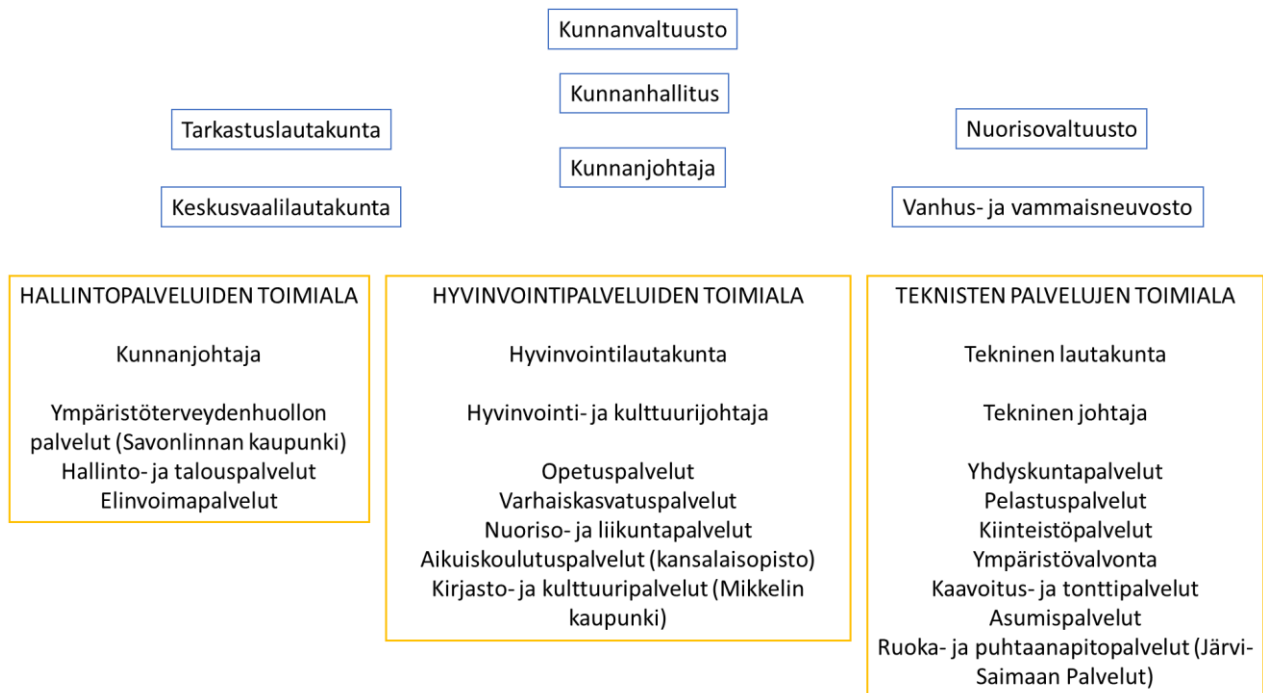
Kuntalaiset, kunnan henkilökunta ja yrittäjät laittoivat jälleen hienolla tavalla itseään peliin – useita kertoja ja lukuisissa eri muodoissa. Yksi konkreettinen helmihetki oli elokuun lopussa aallonmurtajalla toteutettu yhteisöllinen ruokailu ja paikallislehden organisoima iltajuhla satamassa. Siinä kiteytyi Puumala-henki – avoin pöytä, johon kaikki ovat tervetulleita ja johon jokainen antaa itsensä kokoisen ja näköisen panoksen.

Kiitos hienosta vuodesta kaikille yhteisesti ja kiitos jo tässä kohden luottamushenkilöille hyvähenkisestä valtuustokaudesta ja aktiivisesta työstänne kunnan eteen!

Niina Kuuva

kunnanjohtaja

1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Kunnanvaltuuston kokoonpano 1.8.2021 – 31.5.2025

Keskusta	9 valtuutettua
SDP	5 valtuutettua
Perussuomalaiset	2 valtuutettua
Kokoomus	2 valtuutettua
Kristillisdemokraatit	1 valtuutettu

Puheenjohtajisto 1.8.2021 – 31.7.2023

- Pj. Viialainen Matti (sd.)
1 vpj. Pasanen Unto (kesk.)
2 vpj. Koivula Vesa (kok.)
3. vpj. Kietäväinen Olavi (kd.)

Puheenjohtajisto 1.8.2023 – 31.5.2025

- Pj. Viialainen Matti (sd.)
1 vpj Pasanen Unto (kesk.)
2 vpj Laine Martti (ps.)
3. vpj Kietäväinen Olavi (kd.)

Jäsenet

- Granfelt Mari (kesk.)
Hämäläinen Mika (kesk.)
Karjalainen Esa (kesk.)
Kautonen Harri (kesk.)

Korhonen Minna (kesk.)
Kotsalainen Lauri (ps.), Hupli Heikki 13.11.2023 alk. (ps.)
Kuntonen Jaakko (kok.), Lautala Pentti 18.9.2023 alk. (kok.)
Kyhyräinen Paavo (kesk.)
Laine Martti (ps.)
Lempiäinen Elisa (sd.)
Luukkonen Olli (kesk.)
Montonen Keijo (sd.)
Penttinen Laura (sd.)
Pitkonen Laura (sd.)
Tella Airi (kesk.)

Kunnanhallituksen kokoonpano 1.8.2021 – 31.7.2023

Jäsenet

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pj. Kautonen Harri (kesk.)	Luukkonen Olli (kesk.)
Vpj. Montonen Keijo (sd.)	Virta Jorma (sd.)
Hämäläinen Mika (kesk.)	Karjalainen Esa (kesk.)
Pitkonen Laura (sd.)	Lempiäinen Elisa (sd.)
Tella Airi (kesk.)	Isosaari Eeva-Liisa, Ikonen Seija 15.11.2021 alk. (kesk.)
Korhonen Minna (kesk.)	Hämäläinen Minla (kesk.)
Laine Martti (ps.)	Kotsalainen Lauri (ps.)

Kunnanhallituksen kokoonpano 1.8.2023 – 31.5.2025

Jäsenet

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pj. Kautonen Harri (kesk.)	Luukkonen Olli (kesk.)
Vpj. Montonen Keijo (sd.)	Virta Jorma (sd.)
Hämäläinen Mika (kesk.)	Karjalainen Esa (kesk.)
Pitkonen Laura (sd.)	Lempiäinen Elisa (sd.)
Tella Airi (kesk.)	Ikonen Seija (kesk.)
Korhonen Minna (kesk.)	Hämäläinen Minla (kesk.)
Koivula Vesa (kok.) alk.	Lautala Pentti (kok.), Lipo-Lempiäinen Tiina (kok.) 13.11.2023

Keskusvaalilautakunnan kokoonpano 1.8.2021 – 3.11.2024

Jäsenet

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Pj. Hämäläinen Timo	1. Luukkonen Eero
Vpj. Markkanen Marja Liisa	2. Söderström Riitta
Valkiainen Pirjo	3. Reponen Maija
Lasaroff Sirpa	4. Ahonen Veli-Matti
Kuntonen Jaakko, Lautala Pentti 18.9.2023 alk.	5. Ylinen Raili

Keskusvaalilautakunnan kokoonpano 4.11.2024 – 31.5.2025

Jäsenet

Pj. Hämäläinen Timo
Vpj. Markkanen Marja Liisa
Valkiainen Pirjo
Lasaroff Sirpa
Lautala Pentti

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

1. Luukkonen Eero
2. Söderström Riitta
3. Reponen Maija
4. Ahonen Veli-Matti
5. Valtonen Helvi

Hyvinvointilautakunnan kokoonpano 1.8.2021 – 31.5.2025

Jäsenet

Pj. Pitkonen Laura
Vpj. Granfelt Mari
Lempiäinen Elisa
Laamanen Kari
Puttonen Jere
Kotsalainen Lauri,
Hupli Heikki 13.11.2023 alkaen
Hannula Kaija

Henkilökohtaiset varajäsenet

Söderström Riitta
Savolainen Eine
Montonen Marjo
Kiljunen Oiva
Virtanen Samu
Ahonen Veli-Matti
Lautala Pentti

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.8.2021 – 31.5.2025

Jäsenet

Pj. Kunttonen Jaakko,
Pj. Lautala Pentti 13.11.2023 alk.
Vpj. Granfelt Mari
Virtanen Samu
Ihanamäki Pirkko
Niemi Sakari

Henkilökohtaiset varajäsenet

Huhtala Osmo 18.12.2023 alk.
Savolainen Eine
Luukkonen Eero
Söderström Riitta
Lasaroff Sirpa

Teknisen lautakunnan kokoonpano

1.8.2021 – 31.5.2025

Jäsenet

Pj. Hämäläinen Mika
Vpj. Penttinen Laura
Torvinen Leena
Karjalainen Esa
Kyhyräinen Paavo

Henkilökohtaiset varajäsenet

Luukkonen Olli
Söderström Riitta
Ihanamäki Pirkko
Kiljunen Oiva
Matinen Juha-Matti

Laine Martti
Lipo-Lempiäinen Tiina

Valkiainen Pirjo
Lautala Pentti

Valtuuston vaalilautakunnan kokoonpano 1.8.2021 – 31.5.2025

Jäsenet

Pj. Karjalainen Esa
Vpj. Lempiäinen Elisa
Kietäväinen Olavi

Henkilökohtaiset varajäsenet

Korhonen Minna
Penttinen Laura
Kuntonen Jaakko, Lautala Pentti 18.9.2023 alk.

1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen talous kääntyi taantumasta pieneen kasvuun alkuvuoden 2024 aikana, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jäi 0,3 prosenttia pienemmäksi vuonna 2024 kuin edellisvuonna. Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja yksityisen kulutuksen väheneminen.

Suomen viennin kasvu vauhdittui, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarrutti erityisesti tavaraviennin kysyntää. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku käänsivät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun vuonna 2024. BKT:n valtionvarainministeriö arvioi kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio kasvattaa menoja tuntuvasti vielä tänä vuonna. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella.

Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. ([Valtiovarainministeriö](#) ja Tilastokeskus.)

Väestönmuutokset

Tammi-joulukuussa 2024 kuntien välisestä nettomuutosta (-566) ja nettosiirtolaisuudesta (+1 396) muodostuva kokonaisnettomuutto oli Etelä-Savossa yhteensä 830 henkilön verran positiivinen, kun edellisenä vuonna vastaavaan aikaan kokonaisnettomuutto oli 757 henkilön verran positiivinen.

Muuttovoittoa on tullut viime vuoden maaliskuusta alkaen joka kuukausi, pois lukien heinä-elokuu sekä joulukuu 2024, jolloin Etelä-Savoon tuli hieman muuttotappiota.

Kumulatiivinen, eli koko vuoden yhteenlaskettu muuttoliike on ollut Etelä-Savossa positiivinen vuodesta 2021 alkaen, vaikkakin muutamina yksittäisinä kuukausina on tullut muuttotappiota. Sitä aiempina lähivuosina kumulatiivinen muuttoliike on muuttunut negatiiviseksi viimeistään elokuussa.

Kokonaisnettomuutto oli positiivinen suurimmassa osassa Etelä-Savon kunnista, eniten Mikkelissä (+336), Pieksämäellä (+303) ja Mäntyharjussa (+73). Negatiivinen kokonaisnettomuutto oli Enonkoskella (-12), Pertunmaalla (-12) ja Rantasalmella (-3).

Tammi-joulukuussa 2024 luonnollinen väestönmuutos oli Etelä-Savossa -1 358. Syntyneitä oli 648 ja kuolleita 2 006. Edellisenä vuonna luonnollinen väestönmuutos oli Etelä-Savossa tammi-joulukuussa -1 296.

Luonnollinen väestönmuutos oli negatiivinen kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Uttamaata, jossa se oli 2 405 hengen verran positiivinen. Eniten luonnollinen väestönmuutos oli miinuksella Varsinais-Suomessa (-1 550), Kymenlaaksossa (-1 486), Päijät-Hämeessä (-1 387) ja Satakunnassa (-1 387).

Tammi-joulukuussa 2024 koko maassa syntyi ennakkotietojen mukaan 43 711 lasta, mikä on 328 lasta enemmän kuin vuonna 2023. Syntyvyys laski silti edellisvuodesta, sillä vuonna 2024 ennakkollinen kokonaishedelmällisyysluku oli 1,25, kun kalenterivuonna 2023 se oli 1,26. Luku on mittaushistorian alhaisin, kolmatta vuotta peräkkäin. Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla.

Kuolleiden määrä oli 58 011 vuonna 2024, mikä on 3 328 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna.

Puumalassa syntyi vuonna 2024 yhteensä 11 lasta, mikä on edelleen korkeampi määrä kuin ennen koronavuosia. Puumalalaisia menehtyi 45 henkilöä. Ns. luonnollinen väestönmuutos oli siten 34 henkilöä negatiivinen. Puumalaan muutti 113 henkilöä ja vastaavasti Puumalasta toisiin kuntiin muutti 96 henkilöä. Suomen sisäinen muutto oli siten 15 henkilön verran voitollinen Puumalalle. Puumalasta ulkomaille muutti 2 henkilöä ja ulkomailta Puumalaan 10 henkilöä eli nettosiirtolaisuus oli 8 henkilöä voitollinen. Kokonaisnettomuutto oli näin ollen 25 henkilöä voitollinen. Väestö väheni kokonaisuudessaan 8 henkilön verran, mikä on koko väestömäärään suhteutettuna -0,4 %. ([Tilastot – Etelä-Savon maakuntaliitto.](#))

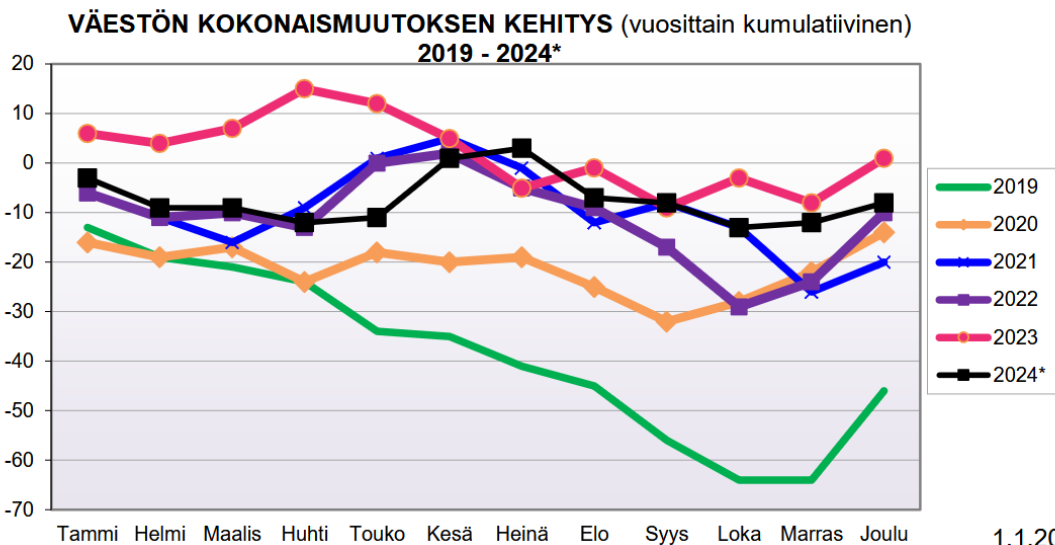
Taulukko 1.Väestömuutosten ennakkotietoja Etelä-Savossa 1.1. - 31.12.2024

Väestönmuutosten ennakkotietoja Etelä-Savossa 1.1. - 31.12.2024

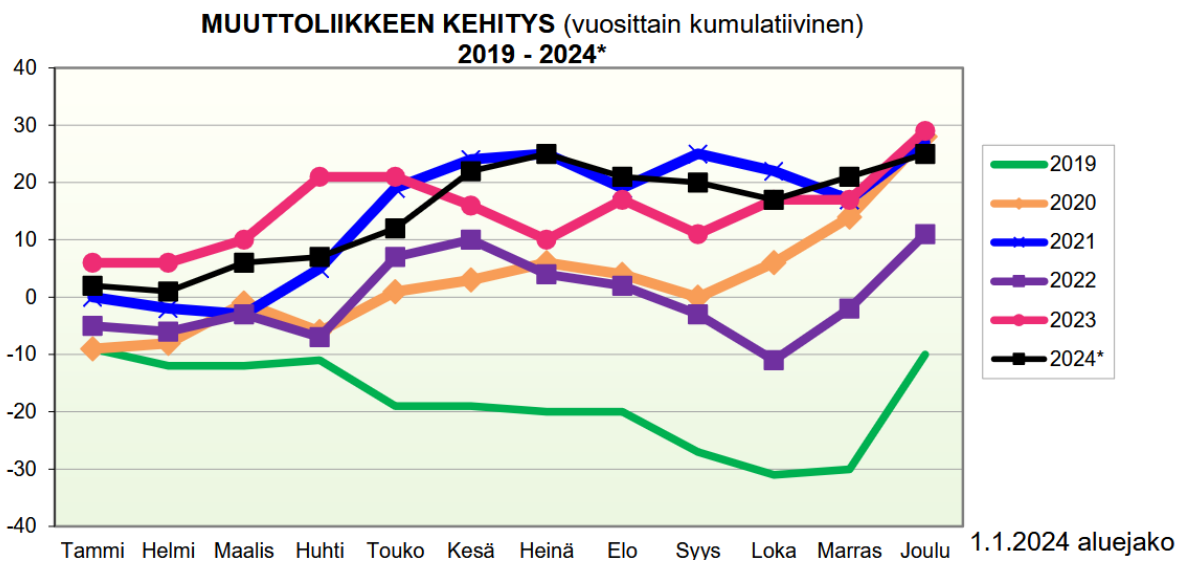
	Väkiluku vuodenvaihte 2023/2024	Luonnollinen väestönmuutos			Muuttolike							Etelä-Savon maakuntaliitto		Väkiluku ENNAKKO 31.12.2024		
		(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)	(J)	(K)	(L)			
		Elävänä syntyneet	Kuolleet	SYNTYNEIDEN JA KUOLLEIDEN EROTUS (A-B=C)	Kuntaan	Kunnasta	Kuntien välinen nettomuutto (D-E=F)	Maahanmuutto	Maastamuutto	Nettosiirtolaisuus (G-H=I)	KOKONAI- NETTOMUUTTO (F+I=J)	Väestönlisäys 1.1.-31.12.2024 (C+J=K)	Väkiluvun korjaus (L)	KOKONAISET 1.1.-31.12.2024 (K+L)	Kokonaismuutos, % 1.1.-31.12.2024	
MIKKELIN SEUTUKUNTA	68 302	366	973	-607	2 692	2 826	-134	693	78	615	481	-126	-1	-127	-0,2	68 175
Hirvensalmi	2 062	16	45	-29	116	94	22	4	2	2	24	-5	1	-4	-0,2	2 058
Kangasniemi	5 114	19	105	-86	192	188	4	35	4	31	35	-51	0	-51	-1,0	5 063
Mikkeli	51 919	296	654	-358	1 950	2 143	-193	591	62	529	336	-22	-4	-26	-0,1	51 893
Mäntyharju	5 522	21	83	-62	261	219	42	37	6	31	73	11	1	12	0,2	5 534
Pertunmaa	1 577	3	41	-38	60	86	-26	16	2	14	-12	-50	0	-50	-3,2	1 527
Puumala	2 108	11	45	-34	113	96	17	10	2	8	25	-9	1	-8	-0,4	2 100
SAVOLINNIIN SEUTUKUNTA	38 828	150	661	-511	1 333	1 596	-263	344	42	302	39	-472	1	-471	-1,2	38 357
Enonkoski	1 320	8	28	-20	61	71	-10	1	3	-2	-12	-32	0	-32	-2,4	1 288
Rantasalmi	3 297	14	63	-49	111	149	-38	36	1	35	-3	-52	0	-52	-1,6	3 245
Savonlinna	31 843	117	522	-405	1 048	1 283	-235	294	34	260	25	-380	1	-379	-1,2	31 464
Sulkava	2 368	11	48	-37	113	93	20	13	4	9	29	-8	0	-8	-0,3	2 360
PIEKSAMÄEN SEUTUKUNTA	22 784	132	372	-240	695	864	-169	498	19	479	310	70	5	75	0,3	22 859
Juva	5 734	21	89	-68	155	179	-24	34	3	31	7	-61	0	-61	-1,1	5 673
Pieksämäki	17 050	111	283	-172	540	685	-145	464	16	448	303	131	5	136	0,8	17 186
ETELÄ-SAVO	129 914	648	2 006	-1 358	4 720	5 286	-566	1 535	139	1 396	830	-528	5	-523	-0,4	129 391

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

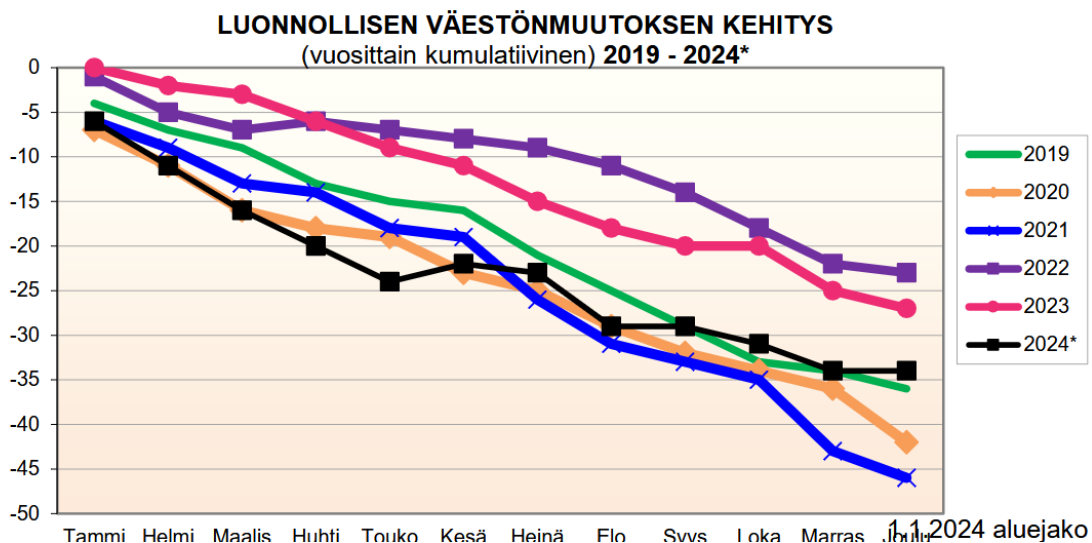
PUUMALA

PUUMALA

PUUMALA

Työllisyyskehitys Etelä-Savossa ja Puumalassa

Etelä-Savossa oli joulukuun lopussa 7 123 työtöntä, mikä tarkoittaa 424 henkilöä eli 6 % enemmän kuin vuosi sitten. Kasvu selittyy kokonaan aktivointipalveluissa olevien määrän laskulla: palveluissa oli lähes 800 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Lomautettuja heistä oli 901.

Puumalassa työvoimaa oli joulukuun lopussa 818 henkilöä. Koko vuoden työttömyysasteen keskiarvo 8,3 % ja joulukuun lopussa työttömiä oli 10,6 % työvoimasta. Työttömänä oli 86 henkilöä ja heistä lomautettuja 9. Naisia työttömänä oli 34 ja miehiä 53. Alle 20-vuotiaita työttömiä ei ollut lainkaan, alle 25-vuotiaita oli 5 ja yli 50-vuotiaita 48. Pitkäaikaistyöttömiä oli 25 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli 9. ([Etelä-Savon ELY-keskus, työllisyyskatsaus.](#))

1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Toimintavuonna ei tapahtunut merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia. Toimintavuonna kuitenkin valmistauduttiin vesihuoltotoiminnan kunnallistamista koskevaan organisaatiomuutokseen.

Kunnan talouden kehitys toimintavuoden aikana

Kunnan tilinpäätös osoittaa noin 980 000 euroa ylijäämää. Kunnan toimintatulot olivat noin 2,5 miljoonaa euroa, mikä on 108 % budjetoidusta. Toimintatulot nousivat edellisvuodesta yli 5 %, mikä tarkoittaa noin 128 000 euroa. Toimintamenot olivat noin 8,3 miljoonaa euroa, mikä on noin 94 % budjetoidusta. Toimintamenot kasvoivat noin 3,7 %, mikä tarkoittaa noin 294 000 euroa. Kaikkien kunnan oman toiminnan tulot kattavat noin kolmanneksen toimintamenoista.

Kunnan toimintakatteeksi muodostui noin 5,7 miljoonaa euroa, mikä on 89 % budjetoidusta. Toimintakate heikentyi edelliseen vuoteen nähden 3 %, mikä merkitsee noin 166 000 euroa. Toimintakatteen heikentymistä voi pitää maltillisena, kun ottaa huomioon yli 3 prosentin palkankorotukset ja toisaalta väestömäärän säilymisen suhteellisen stabiilina.

Verotuloja kertyi reilut 6 miljoonaa euroa, mikä on noin 200 000 euroa eli noin 3 % budjetoitua enemmän. Verotulot budjetoitiin talousarvioon Kuntaliiton ennusteen mukaisina. Verotulokertymää nosti kunnallisverokertymän toteutuminen noin 160 000 budjetoitua parempana vaikkakin kunta laski kunnallisveroprosenttia 6,86 prosentista 6,6 prosenttiin. Valtionosuudet puolestaan toteutuivat noin 60 000 euroa budjetoitua huonommin johtuen opetus- ja kulttuuriministeriön negatiivisen valtionosuuden muutoksesta. Rahoitustuottoja kertyi noin 240 000 euroa.

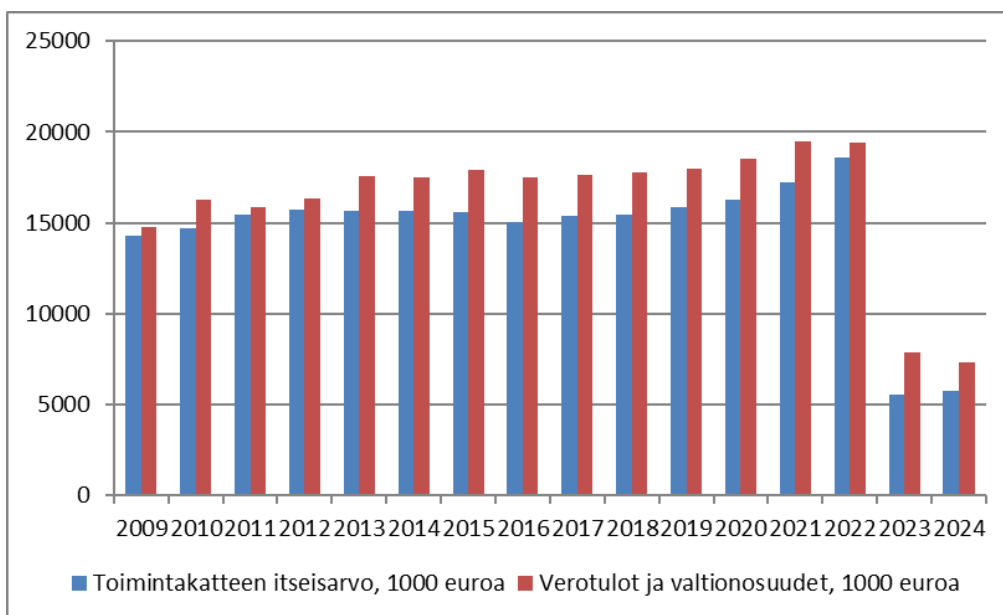
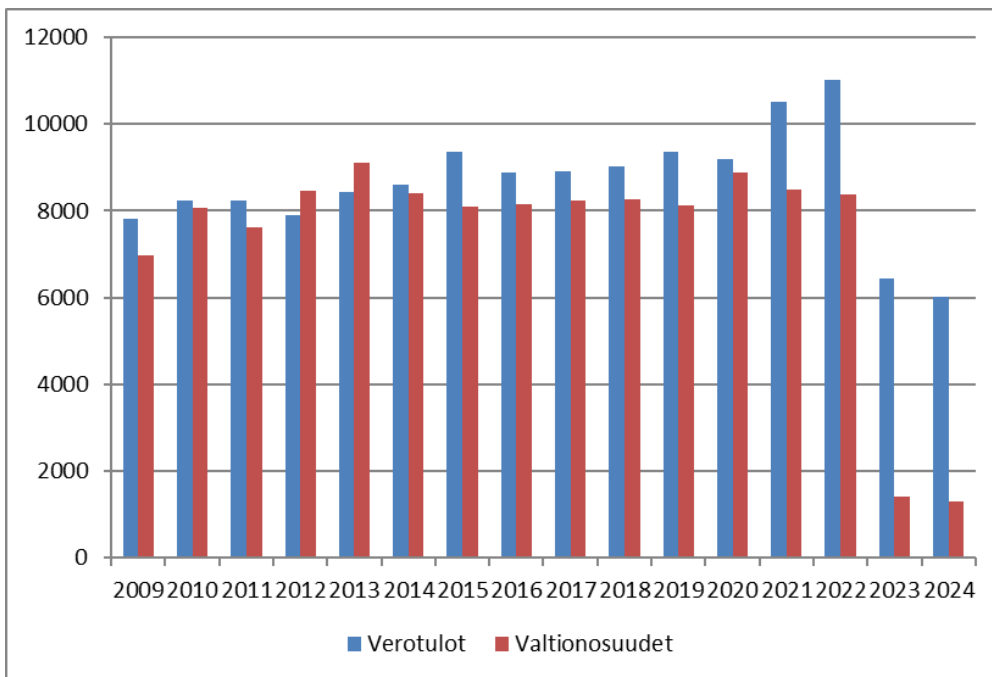
Vuosikatteen muodostui 1,8 miljoonaa euroa, mikä riitti yli kaksinkertaisesti kattamaan poistot. Poistoja tehtiin noin 866 000 eurolla ja poistotaso nousikin edellisvuodesta vajaat 60 000 euroa. Poistotason nousun keskeinen tekijä oli se, että palvelukeskusta koskevien investointien viimeiset aktivoinnit toteutettiin vuoden 2024 puolella.

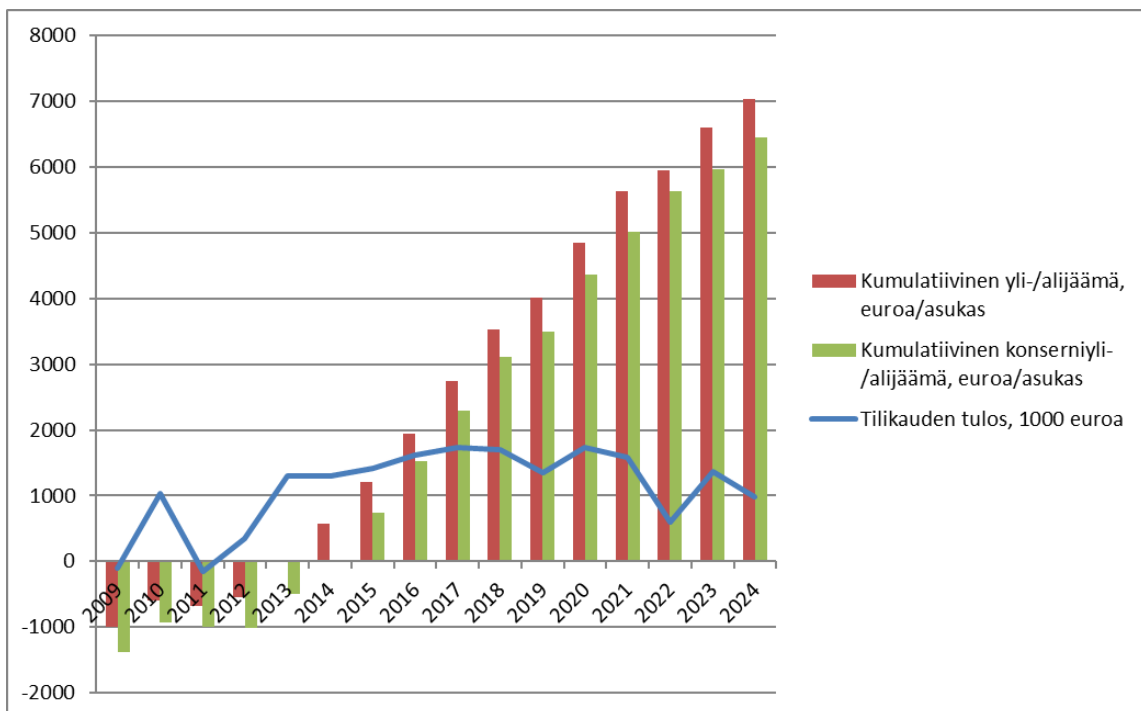
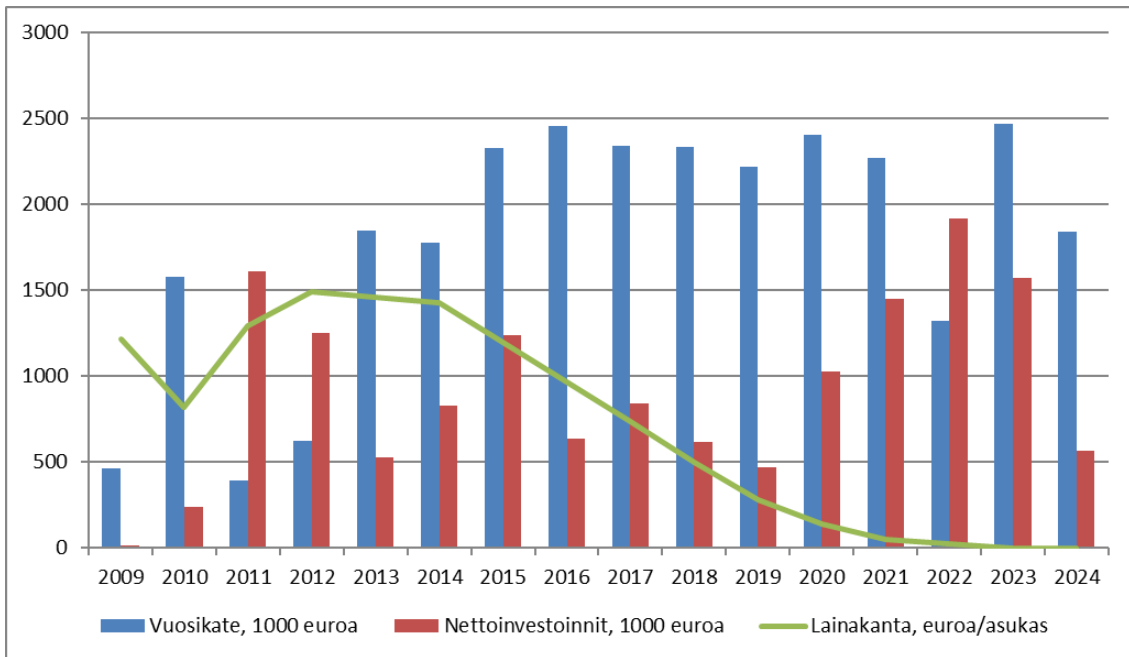
Kunnan investointimenot olivat kokonaisuudessaan 772 000 euroa, mikä on vain 42 % budjetoidusta. Talousarviomuutoksen jälkeen investointimenoihin oli varattuna 1,8 miljoonaa euroa. Investoinneista jäi toteutumatta maanhankintaan varattu 300 000 euroa ja valtaosin Viljakansaaren tieremontti, sillä rahoituspäätös tuli kesällä ja siten urakan pääpaino siirtyi vuodelle 2025. Näin ollen määrärahasta jäi käyttämättä 387 000 euroa. Osa Pistohiekan satamahankkeesta jatkuu vuonna 2025. Investointeihin käytettiin EU-rahoitusta noin 210 000 euroa.

Kunnan merkittävimpiä investointeja olivat Pistohiekan venesataman toisen vaiheen rakentaminen, Satamatien kevyen liikenteen väylän toteuttaminen punaisen kuurin kohdalla ja varavoimakoneen hankinta. Lisäksi uusittiin talotekniikkaa ja katuvalaistusta, peruskorjattiin Koskenseläntietä, aloitettiin Viljakansaarentien remontti Pohjois-Savon ja Keski-Suomen ELY-keskusten johdolla sekä kunnostettiin retkisatamia ja aluekeräyspisteitä uusimalla jäteastioita.

Kunnalla oli Aktiassa sijoituksia yhteensä noin 1,7 miljoonan euron edestä, mikä on 134 000 e yli sijoitusten hankinta-arvon. Lisäksi OP:n rahastoissa on arvopapereita yhteensä 406 490 euron edestä.

Kunnan rahavarat kasvoivat toimintavuoden aikana 1 603 202 euroa. Kassan riittävyys oli 401 päivää. Asukasta kohden laskettu vuosikate oli noin 876 euroa ja vuosikate kattoi kaksinkertaisesti poistot. Lainaa ei otettu.

1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Kunnan henkilöstökustannukset olivat vuonna 2024 yhteensä n. 3,6 miljoonaa euroa. Kasvua vuoden 2023 henkilöstökustannuksiin oli noin 1,29 %.

Puumalan kunnan henkilöstömäärä 31.12.2024 oli 66 henkilöä. Henkilöstöstä 51 henkilöä (2023: 52) oli vakinaisessa palvelussuhteessa ja määräaikaisessa palvelussuhteessa oli 15 henkilöä (2023: 14). Kunnassa tehtiin yhteensä 72,2 henkilötyövuotta, mikä on n. 0,2 htv enemmän kuin edellisvuonna. Henkilöstön keski-ikä on 50,9 vuotta (2023: 50,4). Naisia oli 67 % koko henkilöstöstä.

Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2024 olivat 56 000 euroa (2023: 31 675). Kustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 77 %. Sairauspoissaolot vähenivät hieman, mutta lyhyiden poissaolojen määrä kasvoi. Työhyvinvointikyselyn tulokset olivat pääosin positiivisia, mutta kehittämiskohteitakin löytyi. Työhyvinvointia on edistetty monin eri toimin, kuten tapahtumilla ja koulutuksilla.

Henkilöstön osaamiseen on panostettu, mutta koulutusmäärärahoja jäi käyttämättä. Palaute- ja tavoitekeskustelut on käyty suuren osan henkilöstöstä kanssa. Yhteistoiminta on toteutunut suunnitellusti.

Puumalan kunnan henkilöstötilanne on vakaalla tasolla. Henkilöstön ikärakenne on kuitenkin haaste, sillä iso osa henkilöstöstä on lähellä eläkeikää. Työhyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen panostaminen on jatkossakin tärkeää, jotta kunta pysyy houkuttelevana työnantajana myös tulevaisuudessa.

Erikseen laaditussa henkilöstöraportissa käydään tarkemmin läpi kunnan henkilöstörakennetta, työvoimakustannuksia, henkilöstön terveydellistä toimintakykyä, työsuojelua sekä henkilöstön osaamista ja osaamisen kehittämistä.

1.6 YMPÄRISTÖASIAT

Toimintavuoden aikana ei tapahtunut merkittäviä ympäristöasioita.

1.7 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Harmaan talouden torjunta

Puumalan kunnan harmaan talouden torjunta perustuu hankintaohjeeseen, joka on hyväksytty kunnanhallituksessa 14.8.2017 §144. Puumalan kunnan ja kuntakonsernin tulee hankinnoissaan noudattaa julkisista hankinnoista ja käyttösopimuksista annetun lain (1397/2016) säädöksiä.

Hankintaohjeella on kaksi tehtävää: täydentää kunnan hankintaprosessia niiltä osin kuin hankintamenettelystä ei säädetä hankintalaissa ja määrittää menettelytavat niissä hankinnoissa, joihin hankintalaki ei ulotu. Toimivaltaa hankinnoissa on määritetty myös hallintosäännössä. Hankintojen valvontaa tehdään sisäisen valvonnan kanssa tarkastamalla viranhaltijapäätöksiä ja toimielinten päätöksiä.

Sidonnaisuusrekisteri

Puumalan kunta kerää kuntalain 84 §:n edellyttämällä tavalla tietyiltä luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta ilmoitukset näiden sidonnaisuuksista. Yleisessä tietoverkossa (www.puumala.fi/sidonnaisuudet) olevan sidonnaisuuksien rekisterin ylläpitäjänä toimii tarkastuslautakunnan sihteeri Jaana Kontio.

Ihmisoikeusasiat

Puumalan kunta noudattaa kuntaa koskevia velvoitteita ihmisoikeusasioissa. Ihmisoikeudet huomioidaan kunnan toiminnassa ja päätöksenteossa kokonaisvaltaisesti. Erityisryhmien kanssa tehdään yhteistyötä siten, että kunnassa toimii vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Lisäksi kunta on Unicefin Lapsiystävällinen kunta, joka velvoittaa huomioimaan erityisellä huolella lasten oikeuksia.

1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ KEHITYKSESTÄ

Kuntien toimintaympäristö tulee merkittävästi muuttumaan tulevina vuosina. Vuoden 2025 alusta Mikkelin seudun työllisyyspalveluita alkoi hoitamaan Mikkelin seudun työllisyysalue. TE-uudistus kasvattaa kuntien taloudellista vastuuta työllisyyden hoidosta mm. siten, että ns. sakkomaksuja alkaa kertyä jo 100 päivää työttömänä olleista henkilöistä. Yhteistyö työllisyysalueen kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin ja Puumalassa annetaan sekä henkilöasiakkaiden neuvontaa että työnantaja-asiakkaiden neuvontaa lähipalveluna ajanvarauksella.

Valtionosuusjärjestelmää uudistetaan parhaillaan ja maan hallituksen on määrä antaa lakiesitykset keväällä 2025. Myös saaristolakia ollaan uudistamassa ja sen vaikutuksesta myös saaristokuntalisään vaikuttavia laskentaperusteita uudistetaan. Erityisen huolestuttavalta selvityshenkilöiden joulukuussa 2024 julkaisemassa raportissa vaikutti se, että asukastiheyttä ollaan poistamassa vos-kriteereistä. Puumalan kunnan osalta asukastiheyden merkitys on ollut noin 670 000 e.

Rakentamislain toimeenpano tulee todennäköisesti merkittävästi vähentämään käsiteltävien lupien määrää vuonna 2025 ja siitä eteenpäin, mikä vaikuttaa luvista saataviin tuloihin.

Puumalan kunta ottanee hoidettavakseen vesihuollon, mikäli kunnan ja vesiosuuskunnan kauppaa koskevat päätökset saavat lainvoiman. Kuntaan on perustettu vesiliikelaitos. Kuntakonsernin lainakanta tulee fuusion myötä kasvamaan ja alkuvaiheessa kunta joutuu pääomittamaan vesiliikelaitosta. Korjausvelkaa on laskennallisesti yli miljoona euroa.

Tekninen toimi on toteuttanut selvitystä vuokra-asuntojen tilannekuvasta ja korjaus-/purkutarpeista. Asuntokannan investointitarve on pitkällä aikavälillä yli 5 miljoonaa euroa.

Kuntakonsernin taloutta koskeva iso muutos on myös sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen. Vuokrasopimusten neuvottelu hyvinvointialueen kanssa on kesken.

Kunnan on tarve tarkastella palvelurakennetta ja palvelutuotannon tehokkuutta tulevalla valtuustokaudella.

1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Koko kunnan sisäisen valvonnan ohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2014. Kunnanhallitus on hyväksynyt koko kunnan sisäisen tarkkailun ohjelman ja hallintopalvelujen sisäisen valvonnan suunnitelman. Ohjeet ovat päivittämisen tarpeessa.

Kunnassa ei ole tilikaudella havaittu väärinkäytöksiä, eikä merkittävää taloudellista haittaa aiheuttaneita tilanteita ole tullut ilmi. Kunnassa on tehty vuosittain arviointi kunnan vakuutusturvan kattavuudesta. Taloustilanteen kehittymistä seurataan joka kuukausi kunnan johtoryhmässä ja kunnanhallituksen kokouksessa, minkä lisäksi talouden kehityksestä laaditaan kattavampi puolivuotisraportti. Käyttötalouden puolelta ei tullut vuoden aikana ilmi merkittäviä määrärahojen ylityksiä.

Kunnan hallintomenettelyssä ei ole tullut tilikauden aikana ilmi merkittäviä virheitä. Hallinto-oikeudessa oli toimintavuonna yksi metsästysvuokrasopimusta koskeva asia, johon hallinto-oikeus antoi ratkaisun keväällä 2024. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Lisäksi yhdestä poikkeamishakemuksesta valitettiin hallinto-oikeuteen.

Kokouspöytäkirjat on laadittu, tarkastettu ja pidetty nähtävillä kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Lisäksi kunnanhallituksen puheenjohtajalla sekä hyvinvointilautakunnan ja teknisen lautakunnan puheenjohtajilla on katseluoikeus viranhaltijapäätöksiin asianhallintaohjelmassa, ja päätökset näkyvät kunnanhallituksen jäsenille kokousten yhteydessä. Viranhaltijapäätökset julkaistaan internetissä, mutta julkaisu tehdään manuaalisesti, mistä johtuen julkaisuprosessi ei ole täysin automatisoitu. Tämä aiheuttaa joitakin puutteita siihen, miten viranhaltijapäätöksiä on julkaistu verkossa. Kunnanjohtaja on muistuttanut viranhaltijoita julkaisemisesta useamman kerran toimintavuoden aikana.

Kunnan tekemien sopimusten ja suunnitelmien ajantasaisuutta seurataan käymällä kaikki sopimukset läpi kerran vuodessa. Sopimusten osalta ei ole tullut ilmi merkittäviä epäkohtia tai riskejä.

2 SELONTEKO SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

2.1 HALLINTOPALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi

Toimintaympäristön muutosten ennakoarviointi perustuu kunnassa pitkälti yksittäisten viranhaltijoiden tarkkaavaisuuteen ja omaan ammattiosaamiseen liittyvän tiedon ajantasaisuuteen, sekä esihenkilöiden ja työntekijöiden aktiivisuuteen. Toiminnan häiriöttömään jatkumiseen liittyy kohtalainen riski erityisesti hallintopalvelujen, mutta myös muiden toimialojen sellaisissa tehtävissä, joissa osaaminen on keskittynyt yhdelle tai kahdelle työntekijälle. Riskiä lisäävät myös henkilöstövaihdokset. Riski liittyy siihen, että eläköityvien henkilöiden mukana poistuu paljon hiljaista tietoa ja myös ohjelmistojen tuntemusta. Hallintosäännön ja toimivaltuuksien tuntemukseen liittyy myös vähäinen riski. Konserniohjeen tuntemisessa olevat aukot voivat aiheuttaa kohtalaisen riskin.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä

Tilinpäätös on laadittu perustuen vuonna 2022 hyväksytyyn kuntastrategiaan, jonka aikajänne on vuoteen 2026 saakka. Kuntastrategia rakentuu viiden painopisteen varaan ja jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteet sekä mittarit.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointi on joiltain osin hankalaa tai puutteellista. Talousarvion täydellisyys arviointi perustuu lähinnä yksittäisten työntekijöiden ja esihenkilöiden tarkkaavaisuuteen budjetoitiprosessin aikana, eikä esimerkiksi tietotekniikkaa hyödynnetä välttämättä niin paljon kuin mahdollista. Accuna-taloudenseurantajärjestelmä on tehostanut talousseurantaa ja sen käytössä on havaittu myönteistä kehitystä.

Päätöksenteko

Päätösten täytäntöönpanolle ei ole systemaattista seurantaa, pois lukien valtuuston päätösten täytäntöönpano. Otto-oikeuskelpoisten päätösten seurantajärjestelmä on myös osin puutteellinen ja perustuu ottavan viranhaltijan erityiseen aktiivisuuteen.

Henkilöstö

Hallinto- ja talouspalvelujen tehtävänkuvat ovat laajat eikä yksikään tehtävänkuva ole sisällöltään samanlainen. Tehtävän osaamisen keskittyminen yhdelle työntekijälle voi aiheuttaa riskin tehtävien toteutumisessa, mikäli työntekijälle aiheutuu äkillinen poissaolo tai hän siirtyy toisen työnantajan palvelukseen. Toiminta on suunniteltu niin, että eri tehtäväalueisiin on määrätty sijaiset.

Henkilöstövaihdosten yhteydessä uuden henkilön perehdyttämiseen on varattu aikaa, mutta äkillisten tehtävämuutosten osalta perehtymiseen jää liian vähän aikaa. Henkilöstön koulutautuminen nojautuu pitkälti työntekijän omaan aktiivisuuteen ja halukkuuteen. Koulutustarve kartoitetaan vuosittain käytävien palaute- ja tavoitekeskustelujen yhteydessä, jolloin esihenkilön vastuu koulutuksiin ohjaamisessa korostuu. Koulutuksista saatu tieto pitäisi jalkauttaa paremmin työyhteisössä.

Etätöyön tekeminen on vakiintunut. Etätöystä on kunnanhallituksen kirjallinen ohjeistus ja etätöyösopimus pohja. Erillinen henkilöstöraportti on laadittu osana tilinpäätösasiakirjoja.

Tietojärjestelmät

Tieto työsuhteiden päättymisistä ei aina saavuta eri ohjelmistojen pääkäyttäjiä, joiden tehtävänä on poistaa käyttäjätunnukset, mutta pienen organisaation vuoksi asia ei muodosta merkittävää riskiä. Tietosuojaan on kiinnitetty merkittävästi lisää huomiota viime vuosina, joten riskit ovat pienentyneet. Vuosittain laaditaan tilinpäätöksen yhteydessä erillinen tietotilinpäätös.

1.1.2023 voimaan tullut EU:n whistleblower-direktiiviin mukainen ilmoittajansuojelulaki velvoittaa yritykset ja organisaatiot tarjoamaan anonyymin kanavan väärinkäytösepäilyjen ilmoittamiseen. Laki edellyttää, että vähintään 50 henkilöä työllistävät organisaatiot ottavat käyttöön kanavan, jonka kautta on mahdollista tehdä ilmoituksia havaitsemistaan väärinkäytöksistä ja epäkohdista organisaatiossa. Direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että ilmoittaja, joka havaitsee työssään EU-oikeuden rikkomuksia, voi ilmoittaa asiasta joutumatta negatiivisten toimenpiteiden kohteeksi. Puumalan kunnassa sisäinen ilmoituskanava WB otettiin käyttöön maaliskuussa 2023.

Kunnassa on käytössä Intrum Oy:n luottotieto- ja perintäpalvelu, minkä avulla on pystytty vähentämään saatavien määrää merkittävästi.

Talous

Kunnan tulorahoitukseen ja menokehitykseen liittyy tällä hetkellä erityisesti valtionosuusjärjestelmän uudistamisen vuoksi riskejä. Riski on kohtalainen.

Kunnalla on suora takausvastuusitoumus Puumalan Vesiosuuskuntaan, jolla on kunnan takaamaa lainapääomaa jäljellä 128 635 euron edestä. Vuonna 2017 Vesiosuuskunnalle annettiin 500 000 euron laina, jota Vesiosuuskunta on lyhentänyt lyhennysohjelman mukaisesti. Takausmäärä ja antolainausmäärä on kunnan kantokykyyn nähden pieni. Kunnalla on asukaslukuun suhteutettu takausvastuu Kuntien takauskeskuksen kautta toteutetusta varainhankinnasta. Kuntien heikentynyt taloustilanne on kasvattanut riskiä.

Kunnalla on hyväksytyt sijoitustoiminnan periaatteet. Sijoitusten riskipainoa on tietoisesti kasvatettu kunnan kassaylijäämän vuoksi. Sijoitettuihin pääomiin kohdistuu riskiä maailmanlaajuisten taloudellisten heilahtelujen osalta. Kunnan kassavarat mahdollistavat sijoitustoiminnan pitkäjänteisyyden ja sitä myötä sijoitustoiminnan perusteiden mukaisen riskien kasvattamisen. Sijoitustoiminnan perusteet on päivitetty ja varainhoitopalvelu kilpailutetaan kevään 2025 aikana.

Hankinnat

Hankintojen osalta riskiä on lähinnä yksittäisten hankintaprosessien onnistumisessa, sillä kunnalla ei ole henkilöstössään hankintoja ammatikseen hoitavia henkilöitä. Riskiä on pienennetty käyttämällä hyödyntämällä Etelä-Savon Yrittäjien ja Miksei Mikkelin yhteistä hankintaneuvojaa sekä hyödyntämällä yhteishankintayksiköjä. Vaativimmissa kilpailutuksissa, esim. kunnan ICT-palvelujen kilpailutuksessa, on ostettu asiantuntija-apua kunnan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, mm. Suomen Hankintajuristit Oy:ltä. Kunta on mukana Sansiassa. Hankintojen osalta on annettu koulutusta viranhaltijoille ja ohjeita kysytään myös Kuntaliitosta sekä Suomen Yrittäjien Etelä-Savon hankintaneuvojalta, joka on osoittautunut tärkeäksi resurssiksi.

Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit

Talous- ja henkilöstöhallintojen näkökulmasta kohtalainen riski on se, että päävastuu taloushallinnosta ja henkilöstöhallinnosta on yhden ihmisen takana. Riskiä on pienennetty kehittämällä sijaisjärjestelyä. Henkilöstöhallinnon sekä taloushallinnon muodostamassa sijaistusringissä on tällä hetkellä kolme henkilöä.

2.2 HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Hyvinvointilautakunta hyväksyi helmikuun kokouksessaan (5.2.2024 § 7) valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan suunnitelman vuodelle 2024. Valvontasuunnitelman toteutumisesta on raportoitu hyvinvointilautakunnalle 7.10.2024 (§ 59) ja 3.2.2025 (§ 8). Valvonnassa ei ilmennyt epäkohtia. Toimialajohtaja on toteuttanut säännöllistä sisäistä tarkkailua toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Tässä ei myöskään ilmennyt epäkohtia.

Riskien hallinnassa on tehty työyksikkökohtaisia riskianalyyseja, mutta niiden raportointi on ollut osin vaillaista. Analyysien pohjalta varaudutaan riskien ennakointiin ja hallitsemiseen. Vastuu riskien hallinnasta on jokaisen tulosalueen vastuuhenkilöllä ja tulosityksikönjohtajalla, kokonaisvastuu on toimialajohtajalla.

Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi

Lainsäädännön muutoksia seurataan aktiivisesti koko toimialalla. Lain muutosten edellyttämät toiminnan muutokset huomioidaan hyvissä ajoin ennen lain varsinaista voimaantuloa, muutoin toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädään jossain määrin tai merkittävästi. Riskin todennäköisyys on erittäin pieni. Toiminnasta vastaavat seuraavat jatkuvasti lainsäädäntönsä kehittymistä ja valmistelevat tulevia muutoksia hyvissä ajoin. Opetus- ja kulttuuriministeriö tiedotti 19.1.2023 B1-kielen (Puumalassa ruotsin kieli) vuosiviikkotuntimäärän lisäämisestä kaikille yhteisen opetuksen osalta yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäämisen myötä oppiaineen opetuksen vähimmäismäärä nousee kuudesta seitsemään vuosiviikkotuntiin. Jatkossa B1-kieltä opetetaan kaksi vuosiviikkotuntia luokilla 1–6, kaksi vuosiviikkotuntia 7. luokalla ja kolme luokilla 8–9. Opetuksen järjestäjät voivat kohdentaa 8.–9. -luokkien vuosiviikkotunnit paikallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla omassa tuntijaossaan. Puumalan hyvinvointilautakunta käsitteli tuntijakomuutoksen helmikuun 2024 (5.2.2024 § 12) kokouksessaan. Tuntijakomuutos astui voimaan 1.8.2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2024 lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Opetushallitus päivitti syksyn 2024 ja alkutalven 2025 aikana oppimisen tuen osuudet esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin sekä antoi määräykset, joiden perusteella koulutuksen järjestäjien täytyy päivittää paikalliset opetussuunnitelmat. Opetuksen järjestäjät tekevät perusteiden mukaiset muutokset paikallisiin opetussuunnitelmiin kevään 2025 aikana. Päivitetyt paikalliset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat tulee ottaa käyttöön 1.8.2025. Tuen uudistuksessa vahvistetaan oppimisen edellytyksiä tukevan toimintakulttuurin merkitystä. Sen lähtökohtana on inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen ja ryhmäkohtaisesti toteutettavat järjestelyt sekä näiden johtaminen. Varhaiskasvatustilain kaksi täsmennystä on huomioitu, mutta niiden vaikutukset eivät ulotu Puumalaan.

Kunnan sääntöjen ja ohjeiden noudattamatta jättäminen aiheuttaa sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin saavuttamatta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien sääntöjen ja ohjeiden noudattamista valvoo toimialajohtaja. Niitä päivitetään aina tarvittaessa resurssien mahdollistamissa rajoissa. Erilaisten ostopalvelusopimusten toteutumattomuus voi aikaansaada sen, että toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta jäädään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Toiminnasta vastaavan tulee seurata tehtyjen ostopalvelusopimusten noudattamista säännöllisesti ja keskustella palvelun tuottajan kanssa epäkohdista.

Yksintyöskentely on tyypillistä nuoriso- ja liikuntapalvelujen toimialalla. Yksintyöskentelyyn liittyvää psykososiaalista kuormitusta ja väkivallan riskiä seurataan jatkuvasti esihenkilön ja työntekijän välisissä keskusteluissa ja tarvittaessa siirrytään työparityöskentelyyn. Työparityöskentely lisää taloudellista riskiä, mutta vähentää työntekijään kohdistuvaa kuormitusta ja riskiä.

Opiskeluhuollon palvelut tuottaa Etelä-Savon hyvinvointialue, Eloisa. Palvelujen tuottamisen häiriöissä toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Vuonna 2024 opiskeluhuollon palvelut järjestyivät hyvin. Koulupsykologin palvelussa on ollut jatkuvuutta. Koulukuraattori vaihtui vuoden 2024 lopussa, mutta uusi jatkoi ilman palvelun katkoa.

Kouluterveydenhoitajapalvelussa oli vaihtuvuutta, mutta sama terveydenhoitaja on kuitenkin ainakin lukuvuoden 2024-2025. Opiskeluhuollon ammattihenkilöt ovat pystyneet osallistumaan myös yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön. Eloisa on parantanut paikallista tiedottamista. Tiedon saavutettavuutta on parantanut myös alueellisen opiskeluhuollon ryhmä, jonka kokouksiin osallistuu hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja ja/tai yhtenäiskoulun rehtori.

Kokonaisuudessaan hyvinvointipalvelujen organisaatio on pitkäaikaisen kehitystyön johdosta selkeä ja tarkoituksenmukainen.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä

Tavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta ja osin myös sen pohjalta tehdystä hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelmasta. Jos toimintaa ei kehitetä, toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni.

Hyvinvointilautakunta hyväksyy talousarvion käyttösunnitelman vuosittain. Toimialajohtaja seuraa koko toimialan talousarvion toteutumista ja vastuuhenkilöt oman tulosalueen osalta. Toimialajohtaja raportoi hyvinvointilautakunnalle talouden tilanteesta kokouksittain, noin kuusi kertaa vuodessa. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle puolivuosisiraportin muodossa ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Yllättävät tilanteet voivat aiheuttaa sen, että omalle toiminnalle asetettu tavoite ei välttämättä toteudu täysin. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavalla on vastuu siitä, että yllättävissäkin tilanteissa toiminta järjestetään niin, että tavoitteet toteutuvat. Henkilöstön pitkät poissaolot erityisesti perusopetuksen toimialalla toivat omat haasteensa toiminnan järjestämiseen.

Päätöksenteko

Päätöspöytäkirjat laaditaan, tarkastetaan ja pidetään nähtävänä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Päätöksiä tehtäessä vaikutusten ennakkoarviointi jää usein vähäiselle huomiolle. Riskinä ovat päätöksen ennalta arvaamattomat ja epäedulliset vaikutukset eri tahoille, tällöin toiminnalle asetettu tavoite jää jos-sain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni.

Henkilöstö

Henkilöstöhallinto toteutetaan hallintosäännön sekä talousarviossa olevien ja kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksia pidetään 6–8 kertaa vuodessa ja vastuualue/työpaikkakokouksia jokaisella vastuualueella/yksikössä tarpeen mukaan. Toiminta- ja työketjut ovat varmistettu niin, että toimialajohtajalle ja vastuuhenkilöille on määrätty sijaiset.

Hyvinvointipalveluihin on saatu pääsääntöisesti ammattitaitoista henkilöstöä, mutta on kohtalainen riski, että kelpoista henkilöstöä ei saa rekrytoitua. Etenkin määräaikaisiin tai osa-aikaisiin työ- ja virkasuhteisiin on haasteellista saada kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Ammattitaitoisen henkilöstön puute aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta. Tällöin kuntalaiset eivät saa tarvitsemiaan palveluja tai palvelujen taso laskee. Toiminnan pitkän tähtäimen suunnittelu ja ennakointi pienentää epävarmuutta. Vakituisen henkilöstön rekrytointi määräaikaisuuksien sijaan tuo varmuutta.

Äkillisissä tilanteissa sijaisen saaminen voi olla vaikeaa. Myös sijaisen perehdyttäminen jää olemattomaksi tai hyvin vähäiseksi ja toiminnalle asetetuista tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riski on kohtalainen.

Toiminnasta vastaavan on huolehdittava sijaisjärjestelyistä ja riittävästä perehdyttämisestä. Jos käytössä on yksi ja sama sijainen, on hänen perehdyttäminen huomattavasti helpompaa ja riskit vähenevät. Erityisesti yhtenäiskoululla oli paljon sijaisuuksia vuonna 2024. Näissä oli paljon myös samanaikaisia sijaisuuksia, joka voi lisätä niin toiminnan tavoitteista jäämisen riskiä kuin vähäisen perehdyttämisen riskiäkin. Mikäli ulkopuolista sijaista ei saada tai voida ottaa, sijaisuudet myös kuormittavat henkilöstöä. Tämä riski on suuri.

Koko toimialalla on riski siinä, että vain yksi tai kaksi työntekijä hallitsee tietyn työtehtävän. Jos he ovat työssä vapaalla, tehtävien hoito kärsii. Riskin todennäköisyys on suuri. Toimialajohtajan ja toiminnasta vastaavien on huolehdittava siitä, että henkilöstön osaamispohjaa laajennetaan niin, että useampi henkilö hallitsee samat työtehtävät. Lisäksi minimimiehityksellä toimittaessa yhdenkin henkilön yllättävä tai pitkäaikainen poissaolo vaikuttaa toimintojen toteutumiseen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen.

Yhtenäiskoululla panostettiin tähän syksyllä 2024. Koulusihteerille nimettiin varahenkilö. Heille ja vararehtorille suunniteltiin Primus-järjestelmän koulutuksia, jotka toteutuvat vuonna 2025. Vararehtorille hankittiin oikeuksia sekä käyttökoulutusta tarvittaviin ohjelmistoihin.

Henkilöstön kouluttautumishalun hiipuminen voi aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta, ja että ei pysytä valtakunnallisen kehityksen mukana. Riski on pieni. Toiminnasta vastaava huolehtii siitä, että henkilöstöä kannustetaan kouluttautumaan ja henkilöstön kouluttautuessa heidän sijaisjärjestelynsä toimivat. Laki aikuiskoulutusetuuksien lakkauttamisesta astui voimaan 1.6.2024, joten aikuiskoulutustukea ei ole ollut enää mahdollista saada syksyllä 2024 alkaviin opintoihin. Tämä saattaa osaltaan lisätä riskiä kehittää ammattitaitoaan laajemmilla koulutuskokonaisuuksilla.

Henkilöstön vähentyessä ja ikääntyessä jaksaminen on riskitekijä. Henkilöstö joutuu vastaamaan suuremmasta työkokonaisuudesta ja tekemään enemmän töitä. Tällöin toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on suuri. Toiminnasta vastaavien on yhdessä työsuojelun organisaation ja työterveyshuollon kanssa huolehdittava henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Työnantajan onkin jatkossa korostetummin otettava huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat vaatia yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä (Työturvallisuuslain 2002/738 tarkennus 1.6.2023).

Puumalan kunnan varhaisen tuen toimintaohje päivitettiin toukokuussa 2024. Varhaisen tuen tavoitteena on tunnistaa työkykyä uhkaavat tekijät mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja käynnistää korjaavat toimenpiteet ja tätä kautta parantaa yksilön sekä työyhteisön hyvinvointia ja työturvallisuutta. Työterveyshuolto järjesti toimintamallin käytöstä koulutuksen esihenkilöille 22.5.2024. Varhaisen tuen toimintaohjeen käyttö vähentää työn kuormittavuudesta aiheutuvaa riskiä.

Suurimpia fyysisen ympäristön työturvallisuusriskejä ovat sisäilmaongelmat. Jos sisäilma on huono, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Toiminnasta vastaava tekninen toimiala ja työsuojeluorganisaatio huolehtivat siitä, että sisäilmaongelmia ei ole tai ole tai ongelmiin puututaan heti kun ne havaitaan. Sisäilmaongelmien aiheuttama riski korostuu, mikäli ko. tiloja käytetään ennen sisäilmaselvityksen valmistumista.

Vuonna 2024 toteutetut työhyvinvointikysely osoitti työtyytyväisyyden hyväksi koko hyvinvointipalvelujen toimialaa tarkasteltaessa, tosin toimialakohtaisia vaihteluja on merkittävästi. Hyvinvointipalvelujen toimialasta osa oli työhyvinvointikyselyssä yhdistetty hallintopalveluihin, joten kysely ei anna suoraa vastausta koko hyvinvointipalvelujen toimialasta.

Tietojärjestelmät

Tietoturvallisuus perustuu kunnan yhteiseen tietoturvameneettelyyn ja ohjeistukseen sekä vastuuntuntoiseen työskentelytapaan arkaluontoisten asioiden käsittelyssä. Henkilöstön tulee suorittaa vuosittain tietoturvallisuusasioihin perustuva testi.

Sekä työntekijöiden että asiakkaiden tietoja on erittäin paljon erilaisissa ohjelmistoissa. Mikäli ohjelmisto ei toimi, asioiden hoito vaikeutuu ja joissakin tapauksissa voi loppua kokonaan. Riskin todennäköisyys on pieni. Riskiä hallitaan osaltaan hoitamalla päivitykset sekä ohjeistamalla käyttäjät.

Sähköpostin toimintaongelmat aiheuttavat tiedonkulun ongelmia. Kunnan tiedonhallintajärjestelmän ongelmat hidastavat päätöksentekoa. Tällöin palvelujen tuottaminen myös hidastuu. Riski on pieni.

Atk-tuen poissa ollessa avun saaminen on hyvin vähäistä ja asioiden hoito vaikeutuu. Riskin todennäköisyys on pieni.

Hankinnat

Hankinnat tehdään pääsääntöisesti kilpailuttamisen perusteella. Näin saadaan toiminnot järjestettyä todennäköisimmin kustannustehokkaasti. Hankintojen suunnitelmallisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Toiminnasta vastaavien on huomioitava kaluston tärkeys ja kunnossapidon merkitys toimintojen toteutumiselle sekä käyttäjäturvallisuus. Riskeinä ovat kaluston yllättävät korjauskustannukset tai uuden kaluston hankinta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on tehtävä hankinnat suunnitelmallisesti ja ennakoitava kaluston kunto.

Sopimukset ja projektit

Erilaiset hyvinvointipalvelujen toimialalla tehdyt ostopalvelu- ja yhteistoimintasopimukset ovat toimineet pääsääntöisesti hyvin. Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja seurataan jatkuvasti. Kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtyjen sopimusten osalta riskinä on sopimuksen yllättävä purkautuminen tai toimijan resurssipula, jotka aiheuttavat sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin tavoitteista. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on suunnittelussa huomioitava tämä riski.

Projekteja/hankkeita on eri vastuualueilla kiitettävästi ja niihin haetaan aktiivisesti rahoituksia. Niiden avulla kehitetään toimintaa ja niiden vastuut on määritelty projekteja/hankkeita käynnistettäessä. Hanke- ja erityisrahoitusten haku voi jäädä epähuomiossa tekemättä, koska hakeminen on pääsääntöisesti yhden henkilön vastuulla. Tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni. Hanke- ja erityisrahoitusten hakuajoja on seurattava intensiivisesti. Monivuotisten hankkeiden rahoituksen päättyminen kesken suunnitellun hankekauden voi keskeyttää hankkeen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on varauduttava tähän. Hankkeisiin on myös resursoitava aikaa, sillä hankehakemusten tekeminen, hankkeen organisointi ja raportointi ovat tavanomaisesti työläitä.

Omaisuus

Kunnan tekninen toimiala vastaa kunnan kiinteistöistä. Koneiden ja laitteiden on oltava asianmukaisia ja turvallisia. Riskinä on henkilöstön ja/tai asiakkaiden loukkaantuminen. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on huolehdittava koneiden ja laitteiden kunnosta ja turvallisuudesta sekä opastettava käyttäjiä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit

Ostolaskujen hyväksymisen sujumattomuus voi aiheuttaa rahallisen riskin viivästyskorkojen muodossa. Riskin suuruus ja todennäköisyys on pieni. Toimialajohtajan on varmistettava laskujen hyväksyjien varahenkilöjärjestelmän toimivuus.

Tiedonkulku

Tiedonkulku henkilöstölle hoidetaan suusanallisesti, sähköpostitse, sähköisillä kanavilla, kirjeitse, hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksissa, työpaikkakokouksissa ja työpisteiden ilmoitustauluilla.

Tiedottamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota ja sitä on kehitettävä, tämä nousi esiin myös työhyvinvointikyselyn tuloksissa. Tiedottamisessa tulee olla yhdenmukainen linja. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen, joka voi vaikuttaa myös palvelutuotantoon. Riskin todennäköisyys on pieni.

Asianmukainen ja oikea-aikainen tiedottaminen palvelujen käyttäjille on olennainen osa palvelutuotantoa. Tiedottamisessa tulee olla yhtenäinen linja. Tiedotettaessa tulee huomioida tiedottamisväylät, joita asiakkaat käyttävät. Tämä edellyttää henkilöstön osaamista ja tiedottamiseen sopivaa välineistöä. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen. Tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin saavuttamatta. Riskinä on myös henkilöstön osaamisen ja välineistön puute sekä eri toimialojen yhteistyön vähäisyys. Riskien todennäköisyys on pieni. Kunnan tulee hankkia henkilöstölle tiedottamiskoulutusta ja asianmukaista välineistöä.

Tiedon kulku ja tiedottaminen sekä organisaation sisällä että ulkopuolelle on yhden tai parin henkilön varassa. Jos tieto ei kulje, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Tiedottamisesta vastaaville on oltava varahenkilöjärjestelmä.

2.3 TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Henkilöstö

Teknisten palvelujen toimialalla osaavan henkilöstön saatavuus on ollut riittävä, uusia rekrytointeja ei ole tehty eikä vakituisia työntekijöitä ole lähtenyt pois.

Kesällä 2024 Puumalan satamapalveluista ensimmäisen kerran kiinteistöhuollon henkilöstön parista valittu satamamestari. Hänen alaisuudessaan toimi kesällä kymmenkunta nuorta. Satamapalvelut toimivat kuitenkin vähintään tyydyttävästi.

Teknisten palvelujen toimialan kiinteistöjen kunnossa- ja puhtaanapitotehtävissä on käytetty tarvittaessa ostopalveluja. Kesäaikaisiin alueidenhoitotehtäviin saatiin palkattua kolme henkilöä erimittaisiin työsuhteisiin. Lisäksi kiinteistöhuollossa oli yksi henkilö määräaikaisessa työsuhteessa.

Henkilöstölle on tarjottu koulutusmahdollisuuksia mm. suorittaa oppisopimusmenettelyllä ammattitutkinto. Koulutusmahdollisuuksien käyttö on teknisellä toimialalla ollut kuitenkin vähäistä, ne ovat olleet lähinnä lyhyitä päivän, parin perehdytyskoulutuksia.

Perehdytyksessä ja palaute/tavoitekeskusteluissa käytetty Sympa HR -järjestelmä on osoittautunut selkeäksi ja toimivaksi.

Pienistä henkilöstömääristä johtuvaa toimialaosaamista on kehitetty siten, että työntekijän poissa ollessa ko. työtehtävät pystytään pääosin hoitamaan. Sijaistaminen on toiminut varsin hyvin tarkan loma-aikasuunnittelun avulla.

Eläköitymistilanteisiin liittyviin riskeihin varaudutaan rekrytoinnin oikea-aikaisuudella ja riittävällä tehtäviin perehdyttämisellä.

Henkilöstölle mahdollisesti työturvallisuusriskejä aiheuttavia sisäilmaongelmien toteamista varten on oma toimenpideohjelmansa. Kuntaan perustettu sisäilmatyöryhmä kokoontui kerran vuonna 2024.

Tietojärjestelmien toimivuus

Toimialan työntekijöiden ja asiakkaiden tiedot ovat pääasiassa tietokoneella erilaisissa ohjelmistoissa. Mikäli ohjelmisto ei toimi, asioiden hoito vaikeutuu ja joissakin tapauksissa voi loppua kokonaan.

Teknisen toimialan ohjelmistojen varmuuskopiointi tapahtuu automaattisesti kerran vuorokaudessa. Sähkön jakeluhäiriöiden varalta tietokoneet on varustettu varavirtalähteellä. Lisäksi kunnalle on hankittu varavoima-aggregaatteja. Ohjelmistoilla on voimassa olevat huoltosopimukset.

Palvelinhuone on jatkuvasti lukittuna ja ilmastoituna. Tietoturva-asioita on käyty läpi muiden valmius- ja varautumisasioiden yhteydessä.

Suhdannevaihtelut

Suhdannevaihtelut vaikuttavat teknisten palvelujen toimialalla lähinnä yksityisen rakentamisen kautta rakennuslupien määrään. Lupien määrä on pudonnut koronapakolaisuusvuosien jälkeen 150 luvan tasolle. Rakennustarvikkeiden hinnannousu ei ole hiljentänyt rakentamista merkittävästi Puumalassa, eivätkä kunnan omat rakennushankkeet ole kärsineet merkittävästi kohonneista kustannuksista. Kunnan oman talouden tila vaikuttaa investointien määrään.

Suhdanteen nousukaudella vuokra-asuntojen kysyntä saattaa kasvaa merkittävästi. Vuonna 2024 vuokra-asuntoja on ollut tarjolla niitä tarvitseville, lukuun ottamatta ydinkesän piikkiä, jolloin hetkittäin tietyn kokoisia asuntoja ei ollut tarjolla.

Lainsäädännön muutokset

Lainsäädännön jatkuvasti uusiutuessa riskinä on lain tai määräyksen huomiotta jättäminen ja sitä kautta virheellinen päätös. Lainsäädännön muutoksien aktiiviselle seuraamiselle tuleekin varata resursseja koulutukseen ja ajankäyttöön. Lainsäädäntöjen uusimiset ja muutokset saattavat aiheuttaa yhdyskuntapalvelujen, kiinteistöjen ylläpidon ja hoidon sekä viranomaispalvelujen osalle usein myös nousevia kustannuksia laitehankintojen ja esim. energiamääräysten vaatimustason nousun johdosta. Uusi rakentamislaki astuu voimaan vuoden 2025 alussa ja tämä huomioiden on kunnan rakennusjärjestystä päivitetty.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä ovat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, esimerkiksi tulipalot ja vesivuotovahingot, sekä kunnan toiminnan toiselle osapuolelle aiheuttamat vahingot.

Kunnan kiinteistöillä on pääosin tilavuuteen perustuva erilaisilta vahinkotyypeiltä suojaava täys-arvovakuutus ja neliömäärään perustuva irtaimistovakuutus. Teollisuustilojen osalta vakuutusarvot ovat euromääräisiä. Avo- ja hoivapalvelujen sekä opetuspalvelujen käyttämillä kiinteistöillä on lisäksi toiminnan keskeytysvakuutus. Ajoneuvot sekä rakenteet ja laitteet, esim. laiturit, on vakuutettu.

Kunnalla on kaikkia toimialoja koskeva vastuuvakuutus, joka korvaa toiselle osapuolelle aiheutuneet vahingot. Lisäksi kunnalla on erillinen hallinnon vastuuvakuutus kunnanhallituksen jäsenille, johtoryhmän jäsenille, rakennustarkastajalle, ympäristösihteerille ja rehtorille.

Vakuutukset päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Vuonna 2024 vakuutusyhtiö teki yhden kunnan ajoneuvoon kohdistuvan korvauspäätöksen.

Investointeihin liittyvät riskit

Investointeihin liittyvä riski mm. investointihankkeiden kilpailutuksessa ja toteutuksessa.

Investoinnit kilpailutetaan hankintalain ja kunnan hankintaohjeen mukaisesti. Erityistä tarkkuutta noudatetaan hankinnan ilmoitusvelvollisuuden ja kynnyksarvojen suhteen.

Urakoitsijoilta vaaditaan tarjouspyyntövaiheessa todistukset siitä, ettei yrittäjällä ole maksamattomia veroja eikä vakuutusmaksuja. Sopimusvaiheessa urakoitsijoilta vaaditaan YSE:n mukaiset työaikaiset vakuudet hankkeen suorittamiseksi, jotka vaihdetaan työn valmistuttua takuuajaksiin vakuuksiin. Hankkeiden vastaanotto- ja takuutarkastukset pidetään sopimusten mukaisesti.

Kunnan hankinnoista ei ole valitettu markkinaoikeuteen vuonna 2024.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Teknisten palvelujen toimialalla sisäinen valvonta toimii sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti. Palvelut ja hallinto on järjestetty säädösten mukaisesti sekä hyvää hallintotapaa noudattaen.

Tulostavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Tekninen lautakunta hyväksyy talousarvion käyttösuunnitelman vuosittain. Toimialajohtaja seuraa koko toimialan talousarvion toteutumista, vastuuhenkilöt oman tulosalueen ja tulosyksiköiden johtajat oman tulosyksikkönsä osalta. Toimialajohtaja raportoi tekniselle lautakunnalle talouden tilanteesta kaksi kertaa vuodessa puolivuotisraporttien muodossa.

Varsinaisia tuloskeskusteluja ei toimialalla ole käyty.

Hankinnat tehdään hankintaohjeen mukaisesti ja kilpailuttamisen kautta lukuun ottamatta euromäärältään pieniä hankkeita. Rakentamisen osalla yli 150 000 euron hankinnat on kilpailutettu kansallisesti Hilma-palvelun kautta.

Irtaimistokirjanpitoa ei ole.

Henkilöstöhallinto toteutetaan hallintosäännön sekä talousarviossa olevien ja kunnanhallituksen antamisen ohjeiden mukaisesti. Teknisten palvelujen puolella työpaikkakokouksia pidetään osastopalaverien muodossa kuukausittain.

Kokouspöytäkirjat laaditaan, tarkastetaan ja pidetään nähtävänä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Teknisen lautakunnan puheenjohtaja ja kunnanjohtaja valvovat teknisen johtajan viranhaltijapäätöksiä. Lisäksi tekninen johtaja valvoo alaistensa tekemiä viranhaltijapäätöksiä.

Vuoden 2024 aikana yhdestä teknisen lautakunnan päätöksestä on jätetty valitus hallinto-oikeuteen.

Tietoturvaluus perustuu kunnan yhteiseen tietoturvamennettelyyn ja ohjeistukseen sekä vastuuntuntoiseen työskentelytapaan asioiden käsittelyssä. Työntekijät ovat suorittaneet vuosittain Navisec-tietoturvakoulutuksen.

Toiminta- ja työketjut ovat osittain varmistettu niin, että toimialajohtajalle ja vastuuhenkilöille on määrätty sijaiset.

Laadunvarmistuksessa ei ole käytetty varsinaisia laadun arviointimenetelmiä.

Tiedottaminen hoidetaan suusanallisesti, sähköpostitse, työpaikkakokouksissa ja työpisteiden ilmoitustauluilla. Tiedottamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota ja sitä on kehitettävä.

Arviointi

Riskien hallinnassa on tehty riskien kartoitus vuosittaisissa vakuutuspalavereissa kiinteän ja irtaimen omaisuuden sekä toiminnan osalta. Tämän pohjalta kiinteä ja irtain omaisuus on vakuutettu.

Vastuu riskien hallinnasta on jokaisen tulosalueen vastuuhenkilöllä ja tulosyksikön johtajalla, kokonaisvastuu toimialajohtajalla.

Riskien hallinta on vastuutettu ja riskejä sekä niiden hallintaa arvioidaan erillisillä vastuutahojen vuosittain tekemillä lomakkeilla.

Omaisuuden ja toiminnan osalta varautuminen eri riskeihin on ollut riittävää.

Teknisten palvelujen toimiala toimii valmistelijana omaisuuden hankinnan ja myynnin osalla, mutta varsinaiset myyntiehdot hyväksyy joko kunnanhallitus tai kunnanvaltuusto.

Vuoden 2024 aikana hankintojen ja myyntien valmistelu on ollut ao. lakien, asetusten ja ohjeiden mukaista.

Teknisen toimialan sisäisen valvonnan suunnitelmassa määritellään vuosittain noin neljä sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Niiden seuranta tapahtuu erillisellä raportilla.

Sopimustoiminta

Teknisten palvelujen toimialan sopimukset ovat toimineet pääasiassa hyvin. Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja seurataan jatkuvasti.

Sopimukset ovat ko. toiminnan vaatimien lakien, asetusten ja ohjeiden mukaisia ja sopimuksissa on huomioitu kunnan kokonaistaloudellinen etu.

Sopimukset kattavat sopimusten mukaiset toiminnot hyvin.

Hyvä hallintotapa

Teknisten palvelujen toimialalla toteutuu asiakkaiden oikeus saada asiansa käsitellyksi hyvän hallintotavan mukaisesti viivytyksettä ja toimivaltaisessa viranomaisessa.

Päätökset ovat perusteltuja ja muutoksenhakuoikeus on ilmoitettu päätöksen liitteenä.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tilikauden tuotot riittävät vuotuisten toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa osoitetaan ulkoiset tuotot ja kulut. Analyysissa on kuvattu toimintakatetta, vuosikatetta ja tilikauden tulosta.

Kunnan toimintatuotot olivat vuonna 2024 noin 2,5 miljoonaa euroa, mikä on noin 184 000 euroa yli budjetoidun. Toimintatulojen budjetoitua parempaan toteumaan on useita tekijöitä, joista olennaisin on aktiivisesti haetut ja saadut hankeavustukset. Erilaisiin tukiin ja avustuksiin kohdentuvat tulot toteutuivat 144 000 euroa budjetoitua parempana.

Toimintakulut olivat noin 8,2 miljoonaa euroa, mikä on 94 % budjetoidusta eli noin 552 000 euroa alle budjetin. Henkilöstökulut toteutuivat noin 98 000 euroa budjetoitua pienempänä. Suhteessa edelliseen vuoteen palkat ja palkkiot kasvoivat 3,4 %, mikä on lähes kokonaan työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten vaikutusta. Palvelujen ostot jäivät 240 000 euroa budjetoidusta. Palvelujen ostot nousivat edellisvuoteen nähden 508 000 euroa ja tätä osittain selittää se, että palvelujen ostoihin purettiin vuonna 2023 tilinpäätöksessä sote-varausta lähes 320 000 euroa, mikä siis paransi vastaavan summan toimintamenojen toteumaa vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Toimintakate oli 5,7 miljoonaa euroa negatiivinen, mikä on 89 % budjetoidusta. Kaikkiaan toimintakate alitti talousarvion siten noin 736 000 eurolla. Toimintakate heikkeni edellisvuoteen nähden noin 3 prosenttia, mikä vastaa 166 000 euroa.

Verotuloja kertyi reilut 6 miljoonaa euroa, mikä on noin 200 000 euroa eli noin 3 % budjetoitua enemmän. Verotulot budjetoitiin talousarvioon Kuntaliiton ennusteen mukaisina. Verotulokertymää nosti kunnallisverokertymän toteutuminen noin 160 000 budjetoitua parempana vaikkakin kunta laski kunnallisveroprosenttia 6,86 prosentista 6,6 prosenttiin. Valtionosuudet puolestaan toteutuivat noin 60 000 euroa budjetoitua huonommin johtuen opetus- ja kulttuuriministeriön negatiivisen valtionosuuden muutoksesta. Rahoitustuottoja kertyi noin 240 000 euroa.

Poistoja tehtiin toimintavuonna lähes 866 000 eurolla ja poistot kasvoivatkin edellisvuodesta 7 %.

Korkotuottoja lainoista vesiosuuskunnalle ja Vuokrataloille kertyi yhteensä noin 35 000 euroa ja pankkitalletuksista noin 136 000 euroa. Osinkotuottoa sähköosakkeista kertyi noin 67 000 euroa.

Tilikauden tulos oli noin 972 000 euroa positiivinen, minkä päälle Puumala-rahastosta tuloutettiin käyttöä vastaavasti 8 800 euroa. Näin ollen ylijäämäksi muodostui 981 000 euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 523	2 394
Toimintakulut	-8 247	-7 953
Toimintakate	-5 725	-5 558
Verotulot	6 020	6 439
Valtionosuudet	1 304	1 412
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	170	112
Muut rahoitustuotot	70	64
Korkokulut	0	0
Muut rahoituskulut	0	-1
Vuosikate	1 839	2 468
Poistot ja arvonalentumiset	-867	-809
Tilikauden tulos	972	1 658
Tilinpätössiirrot	9	-300
Tilikauden yli- alijäämä	981	1 358

TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	30,6	30,1
Vuosikate/Poistot, %	212,2	304,9
Vuosikate, eur/asukas	0,9	1,2
Asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista

Vuosikate prosenttia poistoista

3.2 TOIMINNAN RAHOITUS

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Kunnan vuosikatteen muodostui 1,8 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit olivat noin 563 000 euroa. Uutta lainaa ei tilikaudella otettu. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 1,3 miljoonaa euroa positiivinen. Rahavarat kasvoivat noin 1,6 miljoonalla eurolla. Kassan riittävyys kasvoi yli 400 päivään.

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 838,90	2 467,90
Tulorahoituksen korjauserät	_____	_____
		-367,97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-772,15	-1 662,83
Rah.osuudet investointimenoihin	209,27	94,27
Pys.vast. hyöd. luovutustulot	_____	_____
		148,60
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 276,01	679,97
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-50,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	327,19	-507,45
	_____	_____
Rahoituksen rahavirta	327,19	-557,45
Rahavarojen muutos	1 603,20	122,51
Rahavarat 31.12.	9 908,35	8 305,14
Rahavarat 1.1.	8 305,14	8 182,63
Rahavarojen muutos	1 603,20	122,51

TUNNUSLUVUT:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5

vuodelta, 1000 €	3 887	3 680
Investointien tulorahoitus, %	326,69	157,34
Laskennallinen lainanhoitokate	21 750,24	5 730,71
Kassan riittävyys, pv	400,95	313,58
Asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Investointien tulorahoitus %:	$100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
Laskennallinen lainanhoitokate	$(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + (\text{lainakanta} / 8))$
Kassan riittävyys pv:	$365 \text{ pv} * \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	16 184,80	16 488,55
I Aineettomat hyödykkeet	225,42	242,61
1. Aineettomat oikeudet	225,42	242,61
II Aineelliset hyödykkeet	14 432,67	14 722,43
1. Maa- ja vesialueet	1 589,12	1 589,12
2. Rakennukset	7 928,70	8 297,54
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 435,16	4 505,13
4. Koneet ja kalustot	257,01	258,36
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	222,68	72,27
III Sijoitukset	1 526,71	1 523,51
1. Osakkeet ja osuudet	1 109,30	1 106,10
3. Muut lainasaamiset	417,40	417,40
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1,00	1,00
2. Lahjoitusrahastojen varat	1,00	1,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 745,95	9 133,42
I Vaihto-omaisuus	10,53	10,27
4. Muu vaihto-omaisuus	10,53	10,27
II Saamiset	827,07	818,00
Lyhytaikaiset saamiset	827,07	818,00
1. Myyntisaamiset	168,70	157,16
2. Lainasaamiset	287,50	317,50
3. Muut saamiset	111,76	88,45
4. Siirtosaamiset	259,10	254,90
III Rahoitusarvopaperit	1 797,78	1 557,78
4. Muut arvopaperit	1 797,78	1 557,78
IV Rahat ja pankkisaamiset	8 110,56	6 747,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ	26 931,74	25 622,96

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA	25 148,96	24 176,69
I Peruspääoma	9 808,94	9 808,94
III Muut omat rahastot	446,20	455,00
IV Ed. tilikausien ylijäämä(alijäämä)	13 912,75	12 554,33
V Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	981,06	1 358,42
B POISTOEROT JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	300,00	300,00
2. Vapaaehtoiset varaukset	300,00	300,00
C PAKOLLISET VARAUKSET	30,00	30,00
2. Muut pakolliset varaukset	30,00	30,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	140,81	15,89
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	140,81	15,89
E VIERAS PÄÄOMA	1 311,98	1 100,38
I Pitkäaikainen	4,50	4,50
5. Saadut ennakot	4,50	4,50
II Lyhytaikainen	1 307,48	1 095,88
2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	0,00	0,00
6. Ostovelat	633,69	538,09
7. Liitymismaksut ja muut lyhytaikaiset velat	63,68	59,33
8. Siirtovelat	610,11	498,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	26 931,74	25 622,96

TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	94,51	96,80
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	13,28	10,56
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	14 894	13 913
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	7 092	6 594
Lainakanta 31.12., 1000 eur	0	0
Lainakanta, €/asukas	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000 eur)	187	164
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	89	78
Lainasaamiset 31.12., 1000 eur	417	417
Asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuus-%:	$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht. varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen vekaantuneisuus-%:	$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Lainakanta 31.12.:	$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut enn.} + \text{ostov.} + \text{Siirtov.} + \text{Muut velat})$
Lainat ja vuokravastuut	Lainakanta+vuokravastuut (liitetiedoista)
Lainasaamiset 31.12.:	Sijoitukseen merkityt lainasaamiset ja muut lainasaamiset

3.4 KOKONAISTULOT JA-MENOT

TULOT	2024		2023	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	2 523	24,5	2 394	22,5
Verotulot	6 020	58,5	6 439	60,4
Valtionosuudet	1 304	12,7	1 412	13,3
Korkotuotot	170	1,7	112	1,1
Muut rahoitustuotot	70	0,7	64	0,6
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot			- 13	
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	209	2,0	94	0,9
Pys. vast. hyödykkeiden myyntitulo		0,0	149	1,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Lyhytaikaisten lainojen lisäys				
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	10 296	100,0	10 652	100,1

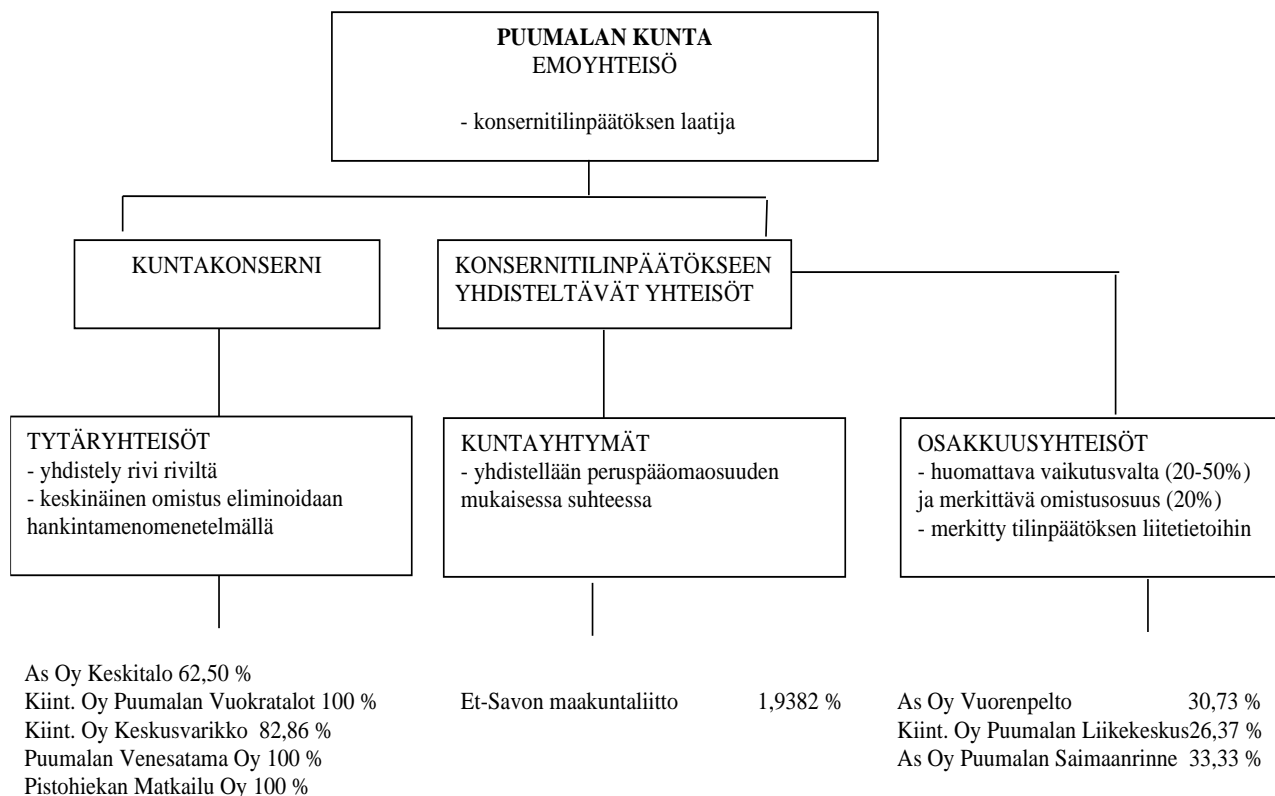
MENOT	2024		2023	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Toiminta				
Toimintakulut	8 247	91,4	7 953	79,4
Korkokulut	0	0,0		
Muut rahoituskulut	0	0,0	1	0,0
Satunnaiset kulut				
- pakollisten varausten väh.			370	3,7
- myyntitappiot			- 15	-0,1
Investoinnit				
Investointimenot	772	8,6	1 663	16,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			50	0,5
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				
Oman pääoman vähennykset				
Kokonaismenot yhteensä	9 020	100,0	10 022	100,0

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 1 276,01

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 1 276,01

4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

4.1 KONSERNIRAKENNE

4.2 SELONTEKO KUNTAKONSERNIN TOIMINNASTA, TALOUDESTA JA VALVONNASTA

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Puumalan kunnanvaltuusto on 2.5.2017 hyväksynyt konserniohjeen. Konserniohjetta sovelletaan kaikissa kuntakonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5§:ssä tarkoitettu määräysvalta. Konserniohjetta sovelletaan tytäryhteisöissä siltä osin, kuin se ei aiheuta ristiriitaa erityislainsäädännön (esim. osakeyhtiölaki, säätiölaki, kirjanpitolaki, laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja aravalaki) kanssa. Konserniohje merkitään tiedoksi tai hyväksytään tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Osakkuusyhteisöissä konserniohjetta noudatetaan kunnan päättävällän asettamissa rajoissa.

Kunnanvaltuusto (15.12.2022 §52) on talousarviossa linjannut kuntakonsernia koskevat tavoitteet.

Puumalan kunnan tytäryhteisöistä merkittävin on Kiinteistö Oy Puumalan Vuokratalot. Yhtiölle asetettu tavoite on, että yhtiön liikevaihto pysyy vakaana ja asuntojen täyttöastetta seurataan säännöllisesti.

Liikevaihto on vuodesta 2019 saakka kehittynyt suotuisasti ollen vuonna 2024 noin 499 000 euroa, kun se vuonna 2019 oli 424 800 euroa. Liikevaihdon nousuun on kaksi keskeistä syytä: vuokrien maltillinen korotus ja täyttöasteen kasvaminen. Vuokria korotetaan 3 prosenttia vuonna 2025. Yhtiön taseen loppusumma on noin 1,53 miljoonaa euroa. Yhtiön tilikauden tulos oli liikevaihdon kasvusta huolimatta kuitenkin 39 000 euroa tappiollinen johtuen lainojen korkeasta korkotasosta. Yhtiöllä oli velkaa 1,62 miljoonaa euroa. Vuokrataloyhtiön oma pääoma on noin 154 000 negatiivinen. Vuoden 2025 aikana toteutetaan lainajärjestely siten, että kunta pääomittaa yhtiötä. Pääomailain ehdot sovitaan niin, että yhtiön maksuvalmius paranee. Tämän ohella on kuitenkin syytä tarkistaa edelleen vuokria, vesimaksuja ja mm. autopaikkamaksuja ja kilpailuttaa ostopalveluita sekä priorisoida asuntojen korjaustoimenpiteitä osana laajempaa kokonaistarkastelua.

Asunto Oy Puumalan Keskitalolle asetettu tavoite on, että yhtiön talous pysyy tasapainossa ja se onkin toteutunut hyvin.

Kumpikin yhtiö osallistui Puumalan kunnan teettämään asuinkiinteistöjen kuntokartoitukseen. Keväällä 2024 kuntokartoituksen tuloksista laadittiin tilannekuva, joka esiteltiin valtuustoseminaarissa. Poliittisilta ryhmittä pyydettiin evästyksi jatkovalmistelun pohjaksi. Kunta tulee sekä purkamaan asuntokantaa, että remontoimaan sitä.

Kuntakonserniin kohdistuu henkilöriski, sillä taloyhtiöiden isännöinti on pitkälti yhden ihmisen varassa. Sijaistaminen koko isännöintitoiminnan osalta on erittäin haastava järjestää ja sitä vaikeuttaa myös se, että kirjanpito-ohjelma ei ole sama kuin kunnan ohjelmisto. Toimintavuoden aikana on selvitetty tytäryhtiöiden kirjanpidon ja laskutuksen siirtämistä Pro Economica Premiumin moniyrittäjäversioon.

Kuntakonserniin kohdistuu Vuokrataloyhtiön osalta taloudellinen riski siten, että maksuvalmius on heikko. Toimenpiteitä jatkon osalta on kuvattu edellä. Vuokrataloyhtiöiden rahoitusasema on tiukka tulevaisuudessa, sillä kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä kunnostustarpeita.

Tytäryhteisöihin kohdistuva riski on myös väestön ikääntyminen, minkä johdosta on todennäköistä, että väkimäärä laskee tulevina vuosikymmeninä. Vuokratalojen tulisi pystyä vastaamaan tulevaisuuden vuokra-asumisen tarpeisiin ja pystyä sopeuttamaan toimintaa hallitusti.

Toimintavuoden aikana iso muutos oli se, että Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa järjesteli vuokraamiansa tiloja uudelleen ja näin ollen sekä kunnalle että Vuokrataloyhtiölle jäi suuria tiloja tyhjilleen.

4.3 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toimintatuotot	3 022 995,76	2 866 228,46
Toimintakulut	-8 620 086,92	-8 299 682,48
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta		
TOIMINTAKATE	-5 597 091,16	-5 433 454,02
Verotulot	6 005 709,97	6 439 009,78
Valtionosuudet	1 304 059,00	1 412 257,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	149 903,02	95 427,00
Muut rahoitustuotot	110 055,60	69 285,70
Korkokulut	-49 224,64	-50 006,09
Muut rahoituskulut	-292,82	-1 764,39
VUOSIKATE	1 923 118,97	2 530 754,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn. muk. poistot	-970 972,19	-927 913,29
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	952 146,78	1 602 841,69
Tilinpäätössiirrot	8 800,00	
Vähemmistöosuudet	-5 406,03	4 045,33
Tilikauden yli- alijäämä	955 540,75	1 606 887,02
TUNNUSLUVUT:		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,07	34,53
Vuosikate/Poistot, %	198,06	272,74
Vuosikate, eur/asukas	915,77	1 199,41
Asukasmäärä	2100	2110

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 923 118,97	2 530 754,98
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		-367 971,66
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-775 351,39	-1 782 626,93
Rah.osuudet investointimenoihin	209 267,18	124 016,29
Pys. vast. hyöd. luovutustulot		148 600,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 357 034,76	652 772,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-63 290,88	-115 574,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-49 714,28	49 714,28
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	366 291,57	-529 800,11
Rahoituksen rahavirta	253 286,41	-595 660,35
Rahavarojen muutos	1 610 321,17	57 112,33
Rahavarat 31.12.	10 153 697,74	8 543 376,57
Rahavarat 1.1.	8 543 376,57	8 486 264,24
	1 610 321,17	57 112,33

TUNNUSLUVUT:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, 1000 €	3 380	2 999
Investointien tulorahoitus, %	339,72	152,58
Laskennallinen lainanhoitokate	9,76	11,89
Kassan riittävyys	398,5	308,0

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Investointien tulorahoitus %: $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate: $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	16 046,26	16 402,49
Aineettomat hyödykkeet	284,93	302,12
Aineettomat oikeudet	284,93	302,12
Aineelliset hyödykkeet	14 738,19	15 124,29
Maa- ja vesialueet	1 626,74	1 626,74
Rakennukset	8 137,21	8 598,93
Kiint. Rakenteet ja laitteet	4 427,81	4 497,78
Koneet ja kalusto	314,48	311,95
Muut aineelliset hyödykkeet	9,27	16,62
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	222,68	72,27
Sijoitukset	818,21	815,01
Osakkeet ja osuudet	805,52	802,32
Muut lainasaamiset	12,69	12,69
Muut saamiset		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	204,93	161,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 032,00	9 442,55
Vaihto-omaisuus	10,53	10,27
Saamiset	867,77	888,91
Lyhytaikaiset saamiset	867,77	888,91
Rahoitusarvopaperit	1 867,78	1 667,78
Rahat ja pankkisaamiset	8 285,91	6 875,59
VASTAAVAA YHTEENSÄ	27 078,26	25 845,04

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	24 071,90	23 126,83
Peruspääoma (kunta)	9 808,94	9 808,94
Muut omat rahastot	715,97	724,77
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	12 591,46	10 986,23
Tilikauden yli-/alijäämä	955,54	1 606,89
VÄHEMMISTÖOSUUDET	18,02	6,15
PAKOLLISET VARAUKSET	30,00	30,00
Muut pakolliset varaukset	30,00	30,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	344,74	175,97
VIERAS PÄÄOMA	2 613,59	2 506,10
Pitkäaikainen korollinen	1 171,71	1 223,58
Pitkäaikainen koroton		
Lyhytaikainen korollinen	51,87	113,01
Lyhytaikainen koroton	1 390,02	1 169,51
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	27 078,26	25 845,04

TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	88,96	90,25
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	25,29	23,03
Kertynyt yli-/ alijäämä 1000 €	13 547	12 593
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/asukas	6 451	5 968
Konsernin lainat, €/asukas	583	633
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	1 224	1 337
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	1 412 523	1 514 746
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	673	718
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	13	13
Kunnan asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuus-%:	$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht. Var.}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen velkaantuneisuus-%:	$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Lainakanta 31.12.:	$\text{Vieras pääoma} - (\text{Enn.} + \text{ostov.} + \text{Siirtov.} + \text{Muut velat})$
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	$\text{Lainat} + \text{vuokravastuut}$
Lainasaamiset 31.12.:	$\text{Sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainas.}$

5 ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kuntalain 70 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että vuoden 2024 tulos on 972 264,19 euroa voitollinen. Puumalarahastosta tuloutetaan käyttöä vastaava 8 800 euroa.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden ylijäämä 981 064,19 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä -tilille.

6 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1 KUNTASTRATEGIA VUOSILLE 2022-2026

Visiomme

Saaristokunta Puumala 2025 on **uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen** kunta, joka on hyvinvoivien ihmisten koti Saimaalla

Arvomme

Asiakaslähtöisyys
Avoimuus
Positiivisuus
Tasa-arvoisuus
Yhteistyökykyisyys

HYVINVOINTI	tavoitetaso vuodelle 2024	toteuma
Ikävakioitu sairastavuusindeksi	113	97,3 (tuorein tieto vuodelta 2022)
Osallistavien toimenpiteiden lukumäärä (esim. tilaisuudet, ennakoarvioinnit)	ennakoarvioinnit otettu käyttöön	Ennakoarviointiohjeistus ja -lomakkeet laadittu. Toteutettu yksi yritysvaikutusten arviointi.
Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit	3200 tuntia opiskelijamäärä kasvava	Opetusta 3194 (- 80 tuntia vuoteen 2023) Opiskelijoita 1796 (+24 vuoteen 2022)
Asiakastyytyväisyyskysely kunnan palveluista joka toinen vuosi	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu ja arvosana vähintään hyvä	ei toteutettu
Veropohjan kehitys	positiivinen	ei verrattavissa edelliseen vuoteen, mutta toteutui kuitenkin budjetoitua noin 3 % paremmin.
Vuosikate kattaa poistot	tavoite keskipitkällä aikavälillä	kaksinkertaisesti
Käyttötalouden menokehitys	menokehitys maltillinen, inflaatiosta johtuvaa menokehitystä ei tule ylittää	Toimintamenojen kasvu 3,7 %, kun keskimääräinen inflaatio puolestaan 1,6 %. Menokehitys oli siten yli inflaation kehityksen.
Lainakanta	ei lainanottotarvetta vuodelle 2024	Toteutui.

LAATUASUMINEN	tavoitetaso vuodelle 2024	seuranta
Myydyt kunnan tontit / vuosi	2 kpl / vuosi	0
Omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen rakennusluvut / vuosi	omakotitalojen rakennuslupia 4 kpl / vuosi vapaa-ajan asuntojen rakennuslupia 20 kpl / vuosi	1 9
Käyttötarkoituksen muutosten määrä / vuosi	8 kpl / vuosi	10

SAIMAA	tavoitetaso vuodelle 2024	seuranta
Pistohiekan tonttien myynti/maanvuokrasopimukset	2 kpl / vuosi	0
Vierasvenesataman kävijämäärä (yöpymiset)	1400 (vuonna 2022 yht. 1225)	1301 yöpymistä
Sataman asiakastyytyväisyyskysely	Toteutetaan kehittämistoimet syksyllä 2023 toteutetun kyselyn vastausten pohjalta. Toteutetaan seurantakysely syksyllä 2024.	Seurantakysely toteutettu. Satamapaikka.com -varausjärjestelmä otettu käyttöön. Satamamestarimallia jatkettiin.

YRITTÄJYYS	tavoitetaso vuodelle 2024	seuranta
Yritysten lukumäärän nettomuutos	positiivinen	+4
Kuntabarometrin tulos	Vuoden 2022 taso. Tulosten tulkinnassa huomioitava vastaajamäärän koko.	Etelä-Savon ensimmäinen sija ja koko maan pienten kuntien 11 sija.
Yksityisten työpaikkojen lukumäärä	kasvava	194 (vuonna 2023) 214 (vuonna 2022)
Työttömyysaste	alle 8,5	8,3 (vuonna 2024) 7,9 (vuonna 2023)

LAPSIPERHEET	tavoitetaso 2024	seuranta
Asiakaskysely lapsiperheille joka toinen vuosi	toteutetaan kysely	Varhaiskasvatuksen asiakasperheiltä on pyydetty palautetta asiakaskyselyllä huhtikuussa 2024.
Lapsiperheiden osuuden kehitys	kasvava	laskeva (16,8 % v. 2023, 18,7 % v. 2022)
Vaikutusarviointien toteuttaminen / vuosi	ennakkovaikutusten arviointi on otettu toimintavuonna käyttöön	Yksi yritysvaikutusten arviointi toteutettu.
Yrittäjyyskasvatusta tukevat toimenpiteet	Yrittäjyyskasvatuspolun rakentaminen osaksi koulun oppimispolkua	Opetussuunnitelmaa täydennetään yrittäjyyskasvatusteemoilla. Tutustuttu luontomatkailuun ja sen ympärille rakennettuun yritystoimintaan.

HENKILÖSTÖPOLITIikka	seuranta
Puumalan kunta on vetovoimainen työpaikka	Avoimiin työpaikkoihin on saatu pääosin hyvin hakijoita. Vaihtuvuus oli toimintavuoden aikana kohtuullisen vähäistä.
Tavoite- ja arviointikeskustelujen merkitystä nostetaan osaamisen tunnistamisessa ja kehittämisessä (strategiset tavoitteet – henkilökohtaiset tavoitteet – osaamisen kehittäminen)	Esihenkilön ja alaisen väliset palaute- ja tavoitekeskustelut käydään vuosittain. Keskusteluissa käydään läpi työntekijän perustehtävä, tavoitteet, ammattitaito, mahdolliset toiminnalliset tai työn organisoiminnin muutokset, ammatillisen osaamisen vaatimuksissa tapahtuvat muutokset sekä niiden syyt, osaamisen kehittäminen ja koulutustarpeet. Osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan koulutuksen lisäksi kaikkea työssä, työyhteisössä ja yhteistyöverkostoissa tapahtuvaa oppimista ja toimintatapojen uudistamista.
Eläköitymisiin varaudutaan koko organisaation tasolla	Henkilöstön eläköitymisiä seurataan vuosittain laadittavassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelman eläköitymisennusteessa, jolloin vapautuviin tehtäviin rekrytoinnit voidaan käynnistää etupainotteisesti. Eläköitymisten yhteydessä harkitaan aina tehtävänkuvan uudistamista ja mahdollista yhdistämistä toiseen tehtävään.
Sijaistajalla on riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet tehtävän hoitamiseen	Sijaistuksiin on kiinnitetty erityistä huomiota, esimerkkinä talous- ja palkkahallinto sekä toimielinten pöytäkirjanpitäjien tehtävät.
Työhyvinvointia rakennetaan yhdessä työnantajan ja työntekijöiden kanssa	Tarjottu henkilöstöetuina polkupyöräetu ja Epassi liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluihin. Kehitetty työyhteisöviestintää.

OMISTAJAPOLITIIKKA	seuranta
Hankevetoinen eteneminen muutostöissä/kiinteistöhankinnassa. Laajemmat muutostyöt vaativat perusteellisen riskiarvion ja yritysvaikutusten arvioinnin.	Hankittiin entinen OP:n liiketila kunnan käyttöön kirjastoksi. Ei merkittäviä muutostyökohteita.
Kunnan omiin palvelutarpeisiin hankittava kiinteistöjen pinta-ala ei kasva ilman erityisiä perusteita	Kiinteistöjen pinta-ala kasvoi vajaa 300 m ² .
Kunnan omat tilat ovat terveellisessä ja turvallisessa kunnossa.	Toteutuu
Sijoitustoiminnan perusteet pidetään ajan tasalla.	Käynnistettiin sijoitustoiminnan perusteiden päivitys.

6.2 KUNNAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024

Kuntastrategian tavoite	Tavoitetta toteuttava toimenpide vuodelle 2024	Vastuhenkilö	Toteuma 2024
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET			
Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimeenpano, jalkauttaminen ja vaikutusarviointien toteuttaminen	Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja	Lapsivaikutusten arviointi valmistui, mutta yhtään arviointia ei toteutettu.
Lapsen oikeuksien toteutuminen kaikkien lasten kohdalla, etenkin haavoittuvassa ja syrjäytymisuhan alla olevilla	Koulunuorisotyön mallin kehittäminen sekä Puumalassa että 2. asteelle siirtyville opiskelijoille	Vapaa-aikasihteeri, nuoriso-ohjaaja	Puumalassa tehtävälle koulunuorisotyölle ei saatu hankerahoitusta, joten nuorisopalvelut jalkautuu koululle 1 pv/joka toinen viikko. 2. asteelle siirtyviä nuoria tuetaan tarvittaessa etsivän nuorisotyön palveluilla.
Yrittäjyyskasvatuksesta tehdään entistä näkyvämpää ja monipuolisempaa koko perusopetuksessa	Yrittäjyyskasvatuspolun rakentaminen osaksi koulun oppimispolkua ⇒ yrittäjyyskasvatuksen nivominen erityisesti valinnaisen luontoliikunnan kurssin yhteyteen ⇒ kurssin sisällön kehittäminen ja kurssin toteuttaminen yritysvierailuineen Yrittäjyyskasvatuspolun rakentaminen myös varhaiskasvatukseen	Perusopetuksen rehtori Päiväkodin johtaja	Kulkee osana ns. Puumala-oppimispolkua. Valinnaisaineen opetussuunnitelmaa ollaan täydentämässä yrittäjyyskasvatus-työmoilla, mm. työelämätaitojen oppiminen. Tutustuttu luontomatkailuun ja sen ympärille rakennettuun yritystoimintaan. Vierailukohteina Metsämuseo Lusto (yritysesittely) sekä paikallisia yrityksiä.

PAINOPISTE: HYVINVOINTI			
<p>Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen</p>	<p>Yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen perheteriimin, perheverkoston ja neuvolan kanssa ⇨ kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ⇨ toiminnan suunnittelu ja aloitus</p>	<p>Päiväkodin johtaja</p>	<p>Toimintaa on suunniteltu yhdessä perheneuvolan koordinaattorin ja paikallisten perheiden kanssa. Kohtaamispaikan avajaiset olivat 22.1.2025.</p>
	<p>Lukemiskulttuurin vahvistaminen ja lukuvuosikellon rakentaminen varhaiskasvatuksessa sekä laajempien yhteistyökäytänteiden miettiminen yhdessä kirjaston kanssa</p>	<p>Päiväkodin johtaja</p>	<p>Päiväkodin kirjat ovat esillä ja ahkerassa käytössä. Lapsille luetaan päivän eri vaiheissa joka päivä. Kaikki ryhmät käyvät kirjastossa säännöllisesti lainaamassa kirjoja ja kirjastonhoitaja on järjestänyt satutunteja sekä päiväkodissa että kirjastossa. Lukuvuosikelloa ei ole tehty.</p>
	<p>Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspintatyön työnjaon selkeyttäminen kunnan osalta</p>	<p>Vapaa-aikasihteeri, hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p>	<p>Selvitystyö aloitettu.</p>
	<p>Kulttuurikummitoiminnan kehittäminen</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman laatiminen ja toimeenpano</p>	<p>Markkinointipäällikkö</p> <p>Vapaa-aikasihteeri, hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p>	<p>”Kokoa oma poppoo”-toimintaa on jatkettu. Ei erillistä kulttuurikummitoimintaa.</p> <p>Suunnitelman laatiminen aloitettu alueellisen EPT-suunnitelman valmistuttua</p>

	<p>Liikuntaneuvonnan tarjonnan kehittäminen elintapaohjauksen mukaisesti, etenkin lapsille, nuorille ja perheille sekä ikääntyneille</p>	<p>Vapaa-aikasihteeri, liikunnanohjaaja</p>	<p>Liikuntaneuvontaa kehitetään PUSU-Liikuntaa hanketyön kautta.</p>
	<p>Liikkumissuunnitelman laatiminen, sisältäen liikuntapaikkasuunnitelman</p>	<p>Vapaa-aikasihteeri, tekninen johtaja</p>	<p>Suunnitelman laatiminen aloitettu.</p>
	<p>Nuorten osallisuuden vahvistaminen yhteistyössä Eloisan kanssa: 20-29 v. työelämän/koulutuksen ulkopuolisten nuorten ohjattu vapaa-ajan toiminta</p>	<p>Vapaa-aikasihteeri, nuoriso-ohjaaja</p>	<p>Toimintaa kokeiltu keväällä 2024, ja sitä jatketaan tarpeen mukaan.</p>
	<p>Kunnan omistamien rakennusten pelastussuunnitelmien uusiminen</p>	<p>Tekninen johtaja</p>	<p>Pelastussuunnitelmat tehty.</p>
	<p>Perhepuiston sijainnista päättäminen ja sen suunnittelu</p>	<p>Tekninen johtaja</p>	<p>Sijainnista päätetty ohjausryhmässä. Suunnitelmat tarkentuvat urakkakilpailussa (ranskalainen urakka)</p>
	<p>Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen tehostamalla sisäistä viestintää, koulutuksiin kannustamalla ja tarjoamalla henkilöstöetuja.</p>	<p>Hallintopäällikkö</p>	<p>Osallistuttu Johtamisen- ja työhyvinvoinnin Bootcampiin. Kehitetty sisäistä viestintää sisäisen viestinnän työpajassa.</p>

<p>Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten osallistumismahdollisuutta kunnan kehittämiseen</p>	<p>Lastenkokouksien mallin kehittäminen</p> <p>Säännöllisen päiväkotijaja kouluruokailuarvioinnin kehittäminen ja käyttöönotto</p> <p>Somemummo- tai vaaritoiminnan käyttöönotto</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvoston jalkautumisten tehostaminen kylille</p> <p>Järjestöyhteistyön kehittäminen ⇒ osallisuustapahtuman järjestäminen ja yhteistyön periaatteiden laatiminen.</p>	<p>Päiväkodin johtaja</p> <p>Päiväkodin johtaja, perusopetuksen rehtori</p> <p>Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja, markkinointipäällikkö</p> <p>Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p> <p>Vapaa-aikasihteeri, hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p>	<p>Lapset osallistuvat ikä- ja kehitystasonsa mukaan oman varhaiskasvatusympäristönsä ja toiminnan sisällön kehittämiseen. Lastenkokouksien mallia ei ole kehitetty.</p> <p>JSP on lähettänyt vuosittain asiakaskyselyn koululle ja päiväkodille. Päiväkodissa on otettu haltuun Sapere-ruokakasvatusmenetelmä ja tehty ruokakasvatuksen itsearviointi Valssikyselyllä.</p> <p>Ei toteutettu.</p> <p>Toteutui syksyllä 2024 Hurissalon kylätalolle.</p> <p>Järjestetty yhdistysilta 6.2.2024 ja sen jälkeen lähetetty 3 yhdistyskirjettä.</p>
<p>Kansalaisopiston kurssitarjonnan uudistaminen ja monipuolistaminen</p>	<p>Puumalan kansalaisopiston 50-vuotisjuhlavuoden huomioiminen kurssitarjonnassa</p>	<p>Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p>	<p>Huomioitiin järjestämällä maksuttomia lyhytkursseja ja kaikille avoin 50 v. juhla.</p>

Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta	Digitaalisen palvelun Puumala: verkkosivuilla olevien lomakkeiden digitalisointi. Hallintoprosessien sujuvoittaminen. Sähköisen arkistoinnin käynnistäminen.	Hallintopäällikkö Hallintopäällikkö	Käynnistetty Selvitystyöt käynnistetty
PAINOPISTE: YRITTÄJYYS			
Yritysvaikutusten arvioinnin käyttäminen	Yritysvaikutusten arvioinnin toimeenpano	Kunnanjohtaja	Yritysvaikutusten arviointi toteutettu vesihuollon kunnallistamista koskevan periaatepäätöksen yhteydessä.
Uudet, eri toimialojen yritykset sijoittavat merkittävästi Puumalaan	Monipaikkaisten yrittäjien kontaktointi henkilökohtaisin yhteydenotoin ja Puumalaan sijoittumisen edellytysten tarkastelu. Toimitilojen, etätyötilojen ja yritystonttien markkinointikampanja.	Kunnanjohtaja ja elinkeinokehittäjä Kunnanjohtaja	Elinkeinokehittäjän yrityskontakteista 5 henkilöä on ollut monipaikkaisia. Yksi yritys siirtyi toiselta paikkakunnalta kunnan vuokratiloihin (teollisuushalli). Vapaiden toimitilojen kampanja toteutettu sosiaalisen median kanavissa sekä maakuntalehdissä.
Mahdollistetaan osaavan työvoiman saatavuus yrityksille	Tehostetaan yhteydenpitoa 2. ja 3. asteen puumalalaisiin ja monipaikkaisiin opiskelijoihin tiedottamalla eri kanavilla, tarjoamalla yhteistyömahdollisuuksia esim. opinnäytetöiden ja työssäoppimisjaksojen kautta.	Kaikki toimialat, yhteydenpitovastuu nuorisopalveluilla	Toimintaa ollaan kehitetty. Nuoriso- ja liikuntapalvelut tiedottaneet ko. mahdollisuuksista eri viestikanavilla.

	<p>Kausityöntekijöiden rekryointikampanjan toteuttaminen</p> <p>Kausityöntekijöiden rekryoinnin kohdentaminen ulkomailla asuviin suomalaisiin ja kaksoiskansalaisiin.</p>	<p>Elinkeinokehittäjä, digimarkkinoija</p> <p>Elinkeinokehittäjä</p>	<p>Toteutettiin rekrykampanja sosiaalisessa mediassa ja digimainoksin. Näkyvyyden avulla edistettiin osaavan kausityövoiman saatavuutta matkailu- ja ravintola-alan yrityksissä.</p> <p>Samiedun ja Mikkelin rekrymessuilla tavattu kansainvälisiä opiskelijoita.</p>
<p>Kunta toimii yritysten kumppanina yritysten perustamis-, kasvu- ja kehittämisvaiheissa</p>	<p>Taajama-asemakaavan yhteydessä kartoitetaan yrittäjien tarpeet kaavan tehokkuuden ja muutostarpeiden suhteen.</p> <p>Visit Puumala matkailun verkkokaupan mukana olevien kauppiaiden määrän kasvattaminen nykyisestä 12 yrityksestä noin 20 yritykseen</p>	<p>Tekninen johtaja</p> <p>Kunnanjohtaja, digimarkkinoija</p>	<p>Taajama-asemakaavan ensimmäisessä vaiheessa kontaktoitu teollisuusalueiden tonttien omistajat ja kysytty heidän tarpeet.</p> <p>Verkkokaupassa on 12 aktiivista yritystä. Passiivisia on karsittu ja aktiivisia liittynyt. Myynti kehittynyt positiivisesti. Menekinedistämishankkeen jälkeen verkkokauppa Saimaa Coop Osk nimissä.</p>

<p>Turvallinen elinkeinopoliittinen toimintaympäristö</p>	<p>Parannetaan itäisen Puumalan saavutettavuutta ja yritystoiminnan edellytyksiä valmistelemalla rahoitus- ja toteutusmalli, jonka turvin mahdollistetaan Viljakansaarentien perusparannuksen toteutus.</p>	<p>Kunnanjohtaja</p>	<p>Rahoitushakemus laadittu yhteistyössä POSELYn kanssa ja myönteinen rahoituspäätös saatu. Perusparannus jatkuu kesällä 2025.</p>
<p>PAINOPISTE: SAIMAA</p>			
<p>Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoiheen kiinnittyneet</p>	<p>Saimaa Geopark -polun kehittäminen Pistohiekalle</p> <p>Puumalan Saimaa Geopark -kohteiden laajentaminen yhdellä kohteella</p> <p>Geopark-oppimispolun rakentaminen varhaiskasvatukseen</p>	<p>Markkinointipäällikkö</p> <p>Markkinointipäällikkö</p> <p>Päiväkodin johtaja</p>	<p>Polun teemat ja sisällöt valmisteltu vuodenvaihteessa 2024-25 ja asennus maastoon keväällä.</p> <p>Uudelle kohteelle tehtiin kartoitus maastossa. Kohdeverkostoa ei vielä laajennettu. 2024 oli Geoparkin evaluaatiovuosi ja arviointiryhmä vieraili Puumalassa.</p> <p>Geopark-kohteissa on säännöllisesti käyty, mutta oppimispolkua ei ole rakennettu.</p>
<p>Reitistöinfrastruktuurin laajentuminen ja huolto maanomistajien, kuntien, yrittäjien ja yhteisöjen yhteistyöllä.</p>	<p>Tarinareitti 62 -hankkeen eteneminen reittitoimitukseen ja investointirahoituksen hankkiminen. Serpentiinireittien toteuttaminen talveksi 2024-2025.</p> <p>Uusien reitistöjen käyttö- ja huoltotoimista sopiminen yritysten ja järjestöjen.</p>	<p>Tekninen johtaja ja kunnanjohtaja</p> <p>Tekninen johtaja</p>	<p>Valmisteltu investointihankehakemus maakuntaliiton JTF-rahoitushakuun.</p> <p>Uusia reittejä ei perustettu 2024.</p>

	<p>Norppapolun käytön ympärivuotistaminen ja kävijämäärän kasvattaminen.</p> <p>Lieviskänjoen melontareitin kunnostushankkeen toimeenpano</p>	<p>Markkinointipäällikö</p> <p>Ympäristösihteeri</p>	<p>Norppapolun markkinointia lisätty ympäri vuoden. Visitpuumala.fi -sivuilla katselukerrat kasvaneet 18%. Vuoden aikana 20 000 kävijää, maastolaskuri sijoitettu laavun luo.</p> <p>Hankeessa toteutettu melontalaitureiden hankintaa, parkkipaikkojen kunnostamista, esite ja joen niittoa. Toimenpiteet jatkuvat vuonna 2025.</p>
<p>Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toimenpiteitä viedään päätöksentekoon ja toteutukseen koko strategiakauden</p>	<p>Ympäristötaideteos kt 62:n varten</p> <p>Luotsiaseman alueen kehittäminen konseptisuunnitelman laatimisen myötä</p> <p>Satamatien liikennetkaisu Punaisen Kuurin kohdalla</p>	<p>Kunnanjohtaja, hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja</p> <p>Kunnanjohtaja</p> <p>Tekninen johtaja</p>	<p>Toteutettiin ympäristötaideteoksen kilpailu, jonka voitti Matti Kalkamo. Teoksen valu toteutuksessa ja teoksen asentaminen tapahtuu keväällä 2025.</p> <p>Ei toteutettu.</p> <p>Satamatien kävelysilta valmis alkuvuonna 2025.</p>
<p>Satamapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja satama-alueen palvelutyylillä ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan</p>	<p>Satamamestaritoiminnan kehittäminen.</p>	<p>Tekninen johtaja</p>	<p>Kysely satamapalveluista tehty. Palautteiden pohjalta jatketaan Satamamestari-mallilla toimintaa tarkentaen.</p>

Pistohiekalle rakentuu alueen erityispiirteitä kunnioittavaa hyvinvointimatkailua ja alueen palvelut monipuolistuvat	Jätevesijärjestelmän luvitus Aluehallintovirastolta	Tekninen johtaja	Ei edennyt luvanhakuvaiheeseen.
PAINOPISTE: LAATUASUMINEN			
Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa	Kunnan omien vuokra-asuntojen ja kunnan tytäryhtiöiden vuokra-asuntojen korjausten aikataulusuunnittelu Vanhan Sairaalan tontin kaavoittaminen asuntotuotantoon soveltuvaksi. Tarjouskilpailun toteuttaminen ja investorin löytäminen.	Tekninen johtaja Kunnanjohtaja ja tekninen johtaja	Kuntoarviot valmistuneet ja niissä esitettyjen korjausten aikataulua laadittu. Alueen konseptisuunnitelma ”vähähiilinen saaristokoti” valmistunut joulukuussa 2024.
Asiakaslähtöinen lupa- ja kaavoitusprosessi	Uusitaan kunnan rakennusjärjestys siten, että se ottaa huomioon vuoden 2025 alussa voimaan astuva rakentamislaki	Tekninen johtaja ja rakennustarkastaja	Uutta rakennusjärjestystä tehty koko vuoden 2024 ajan. Hyväksytty valtuustossa 2/2025.
Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa	Kanttorilanrannan alueen kehittäminen omarantaiseen asumiseen.	Kunnanjohtaja ja tekninen johtaja	Neuvoteltu seurakunnan kanssa maa-alueen ostosta.

6.3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

PUUMALAN KUNTA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	3 621 538	3 572 042	3 572 042	3 756 111	105	134 573	4
Toimintamenot	-9 179 660	-9 962 961	-10 032 961	-9 480 726	94	-301 067	3
TOIMINTAKATE	-5 558 122	-6 390 919	-6 460 919	-5 724 615	89	-166 493	3
Toimintakate euroa/asukas	-2 634	-3 043	-3 077	-2 726	0	-92	3
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	2 394 463	2 338 751	2 338 751	2 522 865	108 %	128 402	5
Toimintamenot	-7 952 585	-8 729 670	-8 799 670	-8 247 480	94 %	-294 895	4
TOIMINTAKATE	-5 558 122	-6 390 919	-6 460 919	-5 724 615	89 %	-166 493	3

6.3.1 HALLINTOPALVELUIDEN TOIMIALA

Hallintopalvelujen toimiala yhteensä

KUNNANJOHTAJA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	453 355	291 974	291 974	502 732	172	49 377	11
Toimintamenot	-1 661 782	-2 005 520	-2 005 520	-1 801 207	90	-139 425	8
TOIMINTAKATE	-1 208 427	-1 713 546	-1 713 546	-1 298 475	76	-90 048	7
Toimintakate euroa/asukas	-573	-816	-816	-618	76	-46	8
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	377 259	171 408	171 408	382 168	223	4 909	1
Toimintamenot	-1 366 842	-1 893 749	-1 893 749	-1 690 079	89	-323 237	24
TOIMINTAKATE	-989 583	-1 722 341	-1 722 341	-1 307 911	76	-318 328	32

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Palvelusuunnitelma:

Vuonna 2024 toimitetaan presidentinvaali ja europarlamenttivaalit

Keskusvaalilautakunnan sihteeri	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	4 550	8 500	8 500	13 541	159	8 990	198
Toimintamenot	-7 821	-22 987	-22 987	-19 597	85	-11 776	151
TOIMINTAKATE	-3 270	-14 487	-14 487	-6 056	42	-2 786	85
Toimintakate euroa/asukas	-2	-7	-7	-3	42	-1	86
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	4 550	8 500	8 500	13 541	159	8 990	198
Toimintamenot	-7 821	-22 987	-22 987	-19 597	85	-11 776	151
TOIMINTAKATE	-3 270	-14 487	-14 487	-6 056	42	-2 786	85

Talouden ja toiminnan toteuma:

Presidentinvaali toteutettiin kaksivaiheisena vaalina sekä europarlamenttivaalit. Ennakoäänestys kussakin vaalissa oli kunnantalolla viikon mittainen sekä Hurissalon kylätalolla ennakoäänestys järjestettiin yhtenä päivänä. Presidentinvaalissa 2024 äänioikeutettuja oli 1977. Ennakkoon äänestäneiden määrä 1. vaalissa oli 1009 (51 %) ja 2. vaalissa 1019 (51,5 %). Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä oli 338, jolloin kunnan äänestysprosentiksi muodostuu ennakoäännet mukaan lukien 68,6 %. Europarlamenttivaaleissa 2024 äänioikeutettuja oli 1962. Ennakkoon äänestäneiden määrä oli 546 (27,8 %). Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä oli 265, jolloin kunnan äänestysprosentiksi muodostui ennakoäännet mukaan lukien 41,3 %. Keskusvaalilautakunnan toimintakate on noin -6056 euroa eli toteumaprosentti on 41,8 %.

KUNNANVALTUUSTO

Palvelusuunnitelma:

Kunnanvaltuusto käyttää kuntalain mukaisesti kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuustossa on 19 jäsentä, joista yksi toimii puheenjohtajana ja kolme varapuheenjohtajina. Puheenjohtajisto valitaan kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan.

Kunnanjohtaja	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Valtuuston kokouksia	6	6	6	6			
Käsiteltyjä asioita	55	45	45	43			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	109	100	100	0	0	-109	-100
Toimintamenot	-43 328	-71 568	-71 568	-55 908	78	-12 579	29
TOIMINTAKATE	-43 220	-71 468	-71 468	-55 908	78	-12 688	29
Toimintakate euroa/asukas	-20	-34	-34	-27	78	-6	30
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	109	100	100	0	0	-109	-100
Toimintamenot	-22 594	-40 307	-40 307	-24 648	61	-2 054	9
TOIMINTAKATE	-22 485	-40 207	-40 207	-24 648	61	-2 163	10

Talouden ja toiminnan toteuma:

Kunnanvaltuusto kokoontui kuusi kertaa ja käsitteli 43 asiaa. Valtuusto myönsi lisämäärärahan Pistohiekan sataman toisen vaiheen toteutukseen sen jälkeen, kun hankesuunnitelma oli keväällä tarkentunut. Valtuusto valmistautui työllisyyspalvelu-uudistukseen hyväksymällä Mikkelin seudun työllisyysalueen perustamisasiakirjat ja valitsemalla lautakuntaan varsinaiseksi edustajaksi Unto Pasasen ja varaedustajaksi Vesa Koivulan. Valtuusto laittoi liikkeelle vesihuollon kunnallistamisen tekemällä periaatepäätöksen vesiliikelaitoksen perustamisesta ja sitä kautta vesihuollon kunnallistamisesta. Lisäksi valtuusto teki periaatepäätöksen siitä, että kirjasto- ja kulttuuritila suunnitellaan ja siirretään entisiin OP:n tiloihin. Valtuusto linjasi kiinteistöjen osalta muutoin siten, että Peippola 1 asetetaan myyntiin ja Senioritalojen E-talo puretaan vuonna 2025. Hallintosääntöä päivitettiin kaksi kertaa. Hyvinvointipalveluiden osalta valtuusto hyväksyi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja edellisen suunnitelman arvioinnin sekä hyvinvointikertomuksen vuodelta 2023. Joulukuussa valtuusto suoritti hyvinvointi- ja kulttuurijohtajan virkavaalin. Valtuusto päätti lisäksi vuoden 2023 tilinpäätöksestä ja vastuuvapaudesta, hyväksyi talousarvion sekä veroproositit. Lisäksi valtuusto käsitteli aloitteita. Toimintakustannukset pysyivät vuoden 2023 toteuman tasolla.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Palvelusuunnitelma:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kunnan toimintaa ja johtaa hallinnon ja talouden tarkastusta. Toimikausi on valtuustokausi.

Tarkastuslautakunnan sihteeri	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	0	0	0	0		0	
Toimintamenot	-16 054	-26 100	-26 100	-24 827	95	-8 773	55
TOIMINTAKATE	-16 054	-26 100	-26 100	-24 827	95	-8 773	55
Toimintakate euroa/asukas	-8	-12	-12	-12	95	-4	55
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	0	0	0	0		0	
Toimintamenot	-15 043	-23 545	-23 545	-22 271	95	-7 228	48
TOIMINTAKATE	-15 043	-23 545	-23 545	-22 271	95	-7 228	48

Talouden ja toiminnan toteuma:

Tarkastuslautakunta kokoontui 10 kertaa. Lautakunta kuuli viranhaltijoita ja työntekijöitä sekä kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajia. Lautakunta vieraili Saimas Spinnery Oy:ssa ja kehitysvammaisten asumispalveluihin Mäntykodissa sekä tutustui Puumalan kirkonkylän satama-alueeseen. Tarkastuslautakunnan toimintakate oli noin -22271 euroa eli toteuma oli 94,6 %.

KUNNANHALLITUS

Palvelusuunnitelma:

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta ja käyttää kunnan puhevaltaa kuntalain mukaisesti. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanhallitus johtaa myös elinkeinopolitiikkaa, työllistämistoimintaa, saaristoalueiden kehittämistä, maankäytön suunnittelua, maapolitiikkaa, arkistotoimea ja kuntayhteistyötä. Kunnanhallitus johtaa koko kuntakonsernin toimintaa. Kunnanhallitus toimii kunnan jäteviranomaisena. Vuoden 2024 aikana päivitetään myös varautumissuunnitelmaan kuuluvat toimintaohjekortit ja tehdään häiriötilannekeskussuunnitelma. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Kunnanjohtaja	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Kunnanhallituksen kokouksia	11	11	11	14			
Käsitellyjä asioita	192	175	175	185			
Verotuskustannukset, euroa	17 487	25 000	25 000	24 700			
Työttömyysaste, keskimäärin	8	9	9	8,3			
Työmarkkinatuen kuntaosuus, euroa	113 557	95 000	95 000	81 233			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	52 323	15 100	15 100	60 694	402	8 371	16
Toimintamenot	-495 658	-562 426	-562 426	-495 454	88	204	0
TOIMINTAKATE	-443 335	-547 326	-547 326	-434 760	79	8 575	-2
Toimintakate euroa/asukas	-210	-261	-261	-207	79	3	-1
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	52 323	15 100	15 100	60 694	402	8 371	16
Toimintamenot	-484 638	-546 563	-546 563	-479 590	88	5 049	-1
TOIMINTAKATE	-432 315	-531 463	-531 463	-418 896	79	13 420	-3

Talouden ja toiminnan toteuma:

Kunnanhallitus kokoontui toimintavuonna 14 kertaa ja käsitteli 185 asiaa. Kunnanhallitus käsitteli valtuustolle esitetyt asiakokonaisuudet. Lisäksi kunnanhallitus päätti yhteysalusliikenteestä, jätetaksoista ja jätehuollon perusmaksun käyttöönotosta, päätti kilpailutuksen pohjalta sähköntoimittajasta, otti vastaan osan Alpo Auvisen kuolinpesän omaisuudesta, solmi yhteistyösopimukset Rantakekkerit- ja Hayridejamboree -tapahtumien kumppanuuksista, päätti hakea EU-rahoitusta Pistohiekan venesataman toisen vaiheen ja frisbeegolf-kentän rakentamiseen sekä Viljakansaarentien peruskorjaukseen. Lisäksi kunnanhallitus päätti, että kunta hakee ja hallinoi Central Baltic Europe -hankekokonaisuutta. Em. hanke ei kuitenkaan edennyt hakuprosessissa toiseen vaiheeseen. Kunnanhallitus osti OP:n entisen tilan kunnalle sekä linjasi sen jatkokehittämistä valtuustolle. Kunnanhallitus hyväksyi useita henkilöstöä koskevia suunnitelmia, kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, päihdeohjelman ja varhaisen tuen mallin. Kunnanhallitus laitto liikkeelle kolme tärkeää kaavaa: Ryhälän osayleiskaavan muutoksen eli aurinkovoimakaavan, Koskenselän ranta-asemakaavan ja teollisuusalueiden asemakaavan päivityksen. Kunnanhallitus valitsi markkinointipäällikön ja myönsi eron pitkäaikaiselle markkinointipäällikö Tuula Vainikalle.

Kotoutumisasioita hoiti 20 % työajalla kotoutumiskoordinaattori, joka vastasi etenkin ukrainalaisten kotoutumisesta.

Saaristoasioiden edunvalvontaa toteutettiin Saaristoasiain neuvottelukunnan kautta, minkä sihteeristössä kunnanjohtaja toimii. Toimintavuoden aikana valmisteltiin saaristolain muutosta, millä on yhteys myös saaristolaisän valmisteluun. Kunnan yleistä edunvalvontaa tehtiin etenkin tietasioissa ja valtionosuusudistuksen valmistelussa. Kunnanjohtaja toimii Etelä-Savon kunnallsiasiaintyöryhmän puheenjohtajana.

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Palvelusuunnitelma:

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa isäntäkuntamallilla Savonlinnan kaupunki. Vielä toistaiseksi vastuualueen (ent. nimeltään sosiaali- ja terveysterveyst) alla esitetään kehitysvammaisten asumispalveluihin kohdentuvia tilakustannuksia noin 24 000 euroa. Kehitysvammaisten palveluasunnot Peippolassa tyhjenevät tammikuussa 2024, mutta kunta maksaisi edelleen vuokraa tiloista Puumalan Vuokrataloille. Tähän saakka kunta on laskuttanut suoraan asukkailta vuokrat ja puolestaan maksanut Vuokrataloille vuokran. Aiempien vuosien toteumia katsottaessa on siten syytä huomioida se, että aiemmin vastuualueen alla oli kaikki sote-palveluiden kustannukset sekä asumisen tulot.

Kunnanjohtaja	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	61 077	0	0	133 586		72 509	119
Toimintamenot	-16 172	-103 600	-103 600	-114 329	110	-98 157	607
TOIMINTAKATE	44 905	-103 600	-103 600	19 258	-19	-25 648	-57
Toimintakate euroa/asukas	21	-49	-49	9	-19	-12	-57
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	61 077	0	0	133 586		72 509	119
Toimintamenot	205 124	-103 600	-103 600	-114 329	110	-319 453	-156
TOIMINTAKATE	266 201	-103 600	-103 600	19 258	-19	-246 944	-93

Talouden ja toiminnan toteuma:

Savonlinnan kaupunki vastasi ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä. Palvelut toteutuivat hyväntasoisena ja ympäristöterveydenhuolto alitti budjettinsa. Kunta saa palautusta lähes 20 000 euroa. Tiedonkulku kunnan ja ympäristöterveydenhuollon jaoston välillä oli hyvällä tasolla mm. jaoston aktiivisen jäsenen vuoksi.

Vastuualueen toimintakate alitti budjetoidun merkittäväksi. Tämä johtui siitä, että Peippola 3 -talon asukkaat muuttivat vasta keväällä Mäntykotiin, minkä vuoksi vastuualueelle kirjautui vuokra-asumisen tuloja usealta kuukaudelta.

Vastuualueen entinen nimi oli sosiaali- ja terveysterveyst.

Ympäristöterveyden vastuualueen toteumien tulkinassa tulee huomioida se, että vuoden 2023 toteumassa näkyy varauksen purku (noin 300 000 e), mikä nostaa toimintamenot plussalle.

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Vastuualueen tehtävänä on tuottaa hallinto-, talous-, atk- ja henkilöstöhallinnon palvelut koko kunnan ja tarvittaessa myös kuntakonsernin ja yhteistoimintakuntien käyttöön. Lisäksi tehtäviin kuuluu muun muassa kunnan yleisasiakaspalvelu, arkistotoimen hoitaminen ja asiointipisteen ylläpito. Lisäksi hallinto- ja talouspalveluiden vastuulla on tietosuojasi-asiat.

Hallintopäällikkö	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Asiointipisteen palvelutiketit kpl/vuosi	ei tietoa, uusi tunnusluku	650	650	650			
Työterveyshuollon bruttokulut, euroa	37 750	40 000	40 000	56 000			
Korkokulut, euroa	431	0	0	85			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	103 550	148 466	148 466	151 725	102	48 175	47
Toimintamenot	-512 581	-621 145	-621 145	-559 817	90	-47 236	9
TOIMINTAKATE	-409 030	-472 679	-472 679	-408 091	86	939	0
Toimintakate euroa/asukas	-194	-225	-225	-194	86	0	0
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	27 454	27 900	27 900	31 161	112	3 707	14
Toimintamenot	-483 067	-575 044	-575 044	-514 364	89	-31 297	6
TOIMINTAKATE	-455 613	-547 144	-547 144	-483 203	88	-27 590	6

Talouden ja toiminnan toteuma:

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma Puumalan kunnan ja Pihlajalinnan Oy:n välillä päivitettiin vuosille 2024-2026. Samassa yhteydessä päivitettiin kunnan varhaisen tuen malli ja päihdeohjelma. Kunnanhallituksen perustama ja nimeämä palkkatyöryhmä päivitti Puumalan kunnan työnsuorituksen arvioinnin (TSA) ohjeistuksen ja arviointitaulukon. Esihenkilöt suorittivat kaikkien alaistensa kanssa työsuorituksen arvioinnit. Työnantajan edustajien sekä pääsopijajärjestöjen edustajien kanssa sovittu mukaisesti paikallista järjestelyä ja kehittämishjelmaeriä käytettiin henkilökohtaisiin lisiin. Kunnan ict-tukipalvelut kilpailutettiin ja tarjouskilpailun perusteella palveluntuottajaksi valittiin Officepro Finland Oy. Kunnassa otettiin käyttöön Visma Solutions Oy:n tarjoama Visma Sign -sähköinen allekirjoituspalvelu. Palvelu soveltuu erinomaisesti esimerkiksi kaupallisten sopimusten, työsuopimusten, pöytäkirjojen, valtakirjojen sekä lakisäästeiden velvoitteiden allekirjoittamiseen. Palvelu sisältää myös lomaketyökalun, jolla voidaan sähköistää kunnan eri lomakkeita niin, että niiden täyttäminen ja allekirjoittaminen onnistuu vahvalla tunnistautumisella helposti verkossa, mikä nopeuttaa käsittelyprosesseja ja parantaa asiakaspalvelua. Navisec Flex tietosuoja- ja tietoturva koulutusohjelmaan tehtiin vuosittainen ohjelmistoversiopäivitys. Henkilöstön työsuhte-etuja laajennettiin vuoden 2024 alussa hankkimalla työsuhdepolkupyörä- sekä liikunta-, kulttuuri ja hyvinvointiedut. Toimintatuotot olivat 16 160 euroa, mikä on 95 % budjetoidusta. Toimintakulut olivat 536 950 euroa, mikä on 89,7 %. Toimintakatteeksi muodostui -520 800, mikä vastaa 91,3 % budjetoidusta.

ELINVOIMAPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

huomioiminen kunnan toiminnassa. Elinvoimapalveluiden vastuualueen tulee harjoittaa menestyksellistä elinkeinopolitiikkaa, ja huolehtia mm. seuraavista tehtävistä: maaseudun elinvoiman edistäminen, yleisen viihtyvyyden lisääminen, seudullinen maaseutuhallinto (Mikkelin kaupunki) ja maatalousyrittäjien palveleminen, matkailupalvelut ja -markkinointi sekä yleinen kuntamarkkinointi. Elinvoimapalvelujen tehtävänä on palvella Puumalassa sijaitsevia yrityksiä ja yrityksen perustamista suunnittelevia sekä houkutella kuntaan investointeja, yrityksiä ja matkailijoita. Elinvoimapalvelujen tehtäviin kuuluu kunnan joukkoliikenneolojen kehittäminen ja kunnan saavutettavuuden kehittäminen. Puumalalla on yhteinen elinkeinokehittäjä Sulkavan kunnan kanssa ja työaika Puumalaan on 60 %. Vuodelle 2024 ei ole budjetoitu yritysryhmähankkeita ja niiden hallinnointia, mikä näkyy sekä menojen että tulojen laskuna määrärahasa.

Kunnanjohtaja	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Markkinointibudjetti €	54 000	45 000	45 000	66 802			
Perustetut yritykset	9	18	18	11			
Yrityskanta	271	250	250	275			
Asiointiliikenteen matkustajia/reitti	3	3	3	2			
Tuettu maksullinen lomitius, maksetut tunnit	408	500	500	203			
Saaristoreitin lauttayliykset	2 400	2 800	2 800	2 445			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	231 745	119 808	119 808	143 185	120	-88 560	-38
Toimintamenot	-570 169	-597 694	-597 694	-531 276	89	38 893	-7
TOIMINTAKATE	-338 424	-477 886	-477 886	-388 090	81	-49 667	15
Toimintakate euroa/asukas	-160	-228	-228	-185	81	-24	15
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	231 745	119 808	119 808	143 185	120	-88 560	-38
Toimintamenot	-558 803	-581 703	-581 703	-515 280	89	43 523	-8
TOIMINTAKATE	-327 058	-461 895	-461 895	-372 094	81	-45 037	14

Talouden ja toiminnan toteuma:

Puumalassa toimi vuoden 2024 lopussa 275 yritystä. Elinvoiman myönteisenä kehityksenä maaseuturahoitusten lisääntynyt haku. Maaseuturahoituksen tukia maksettiin Puumalaan yht. 177 639 € ja kunnan myöntämiä yritystukia oli 16 kpl. Yritysevenonnan palvelupäivät ovat vakiinnuttaneet aseman ja lisänneet palvelun laajuutta Puumalassa. Elinkeinkehittäjä tapasi 48 uutta yrittäjää, joista 5 oli Puumalan vapaa-ajan asukkaita. Elinkeinkehittäjän ja yrittäjien sekä sidosryhmien yhteistyö jatkanut hyvää kehitystä. Myös alueellisten hankkeiden yhteistyö on tuottanut lisäarvoa Puumalan yrityksille esim. Saimaa Region of Gastronomy- hanke. Yritysten kanssa yhteistyössä toteutettiin edellisvuosien tavoin kesärekry-kampanja, joka on parantanut kausityövoiman saatavuutta matkailu- ja ravintola-alan yrityksissä.

Kunta osallistui omarahoituksella Visit Saimaa 2.5 -hankkeeseen ja Saavu Saimaalle! -hankkeeseen (Hop On Hop Off -retket, joiden matkustajamäärä kasvoi). Lisäksi toteutettiin Sulkavan ja Ruokolahden kuntien kanssa Lieviskänjoen melontareitin kunnostushanke, jonka projektipäällikkönä on toiminut ympäristösihteeri. Saaristoreitin kiersi 2445 lauttalipun ostanutta ja Norppapolulla vieraili noin 20 000 retkeilijää. Pistohiekan tontteja markkinoitiin digitaalisen markkinoinnin keinoin vuodenvaihteessa 2023-2024. Pistohiekan Saimaa Geopark -polkua valmisteltiin vuodenvaihteessa 2024-25. Myös uutta Saimaa Geopark -kohdetta on kartoitettu Puumalaan maastokatselmuksella. Puumala osallistui Saimaa Geoparkin evaluaatioon. Kunta oli mukana matka- ja kevätmessuilla. Uusi Puumala -sydänääniä Saimaalta -kirjanen valmistui. Digimarkkinoija on toteuttanut kampanjoita ympäri vuoden ja edistänyt Puumalan näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Puumalan pitkäaikainen markkinointipäällikkö Tuula Vainikka eläköityi ja virkaan valittiin Jasu Mannonen.

6.3.2 HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMIALA

Hyvinvointipalvelujen toimiala yhteensä

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIOHTAJA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	219 561	158 982	158 982	248 198	156	28 637	13
Toimintamenot	-3 719 931	-4 442 473	-4 512 473	-4 252 385	94	-532 454	14
TOIMINTAKATE	-3 500 371	-4 283 491	-4 353 491	-4 004 187	92	-503 817	14
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-1 659</i>	<i>-2 040</i>	<i>-2 073</i>	<i>-1 907</i>	92	<i>-248</i>	15
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	193 053	132 098	132 098	221 362	168	28 308	15
Toimintamenot	-3 092 918	-3 634 975	-3 704 975	-3 444 224	93	-351 305	11
TOIMINTAKATE	-2 899 865	-3 502 877	-3 572 877	-3 222 862	90	-322 997	11

Hyvinvointipalvelujen toimialan toteuma oli 90 % talousarvioon suunnitellusta. Alitus oli euromääräisesti 350 015 (ulk.) muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuloissa (ulk.) oli ylitystä talousarvioon 89 264 €. Tuloja ovat lisänneet esimerkiksi valtiolta saadut hankeavustukset ja liikuntapalveluille kohdentuvat vuokratuotot. Suurimmat alitukset talousarvioon tehtiin hyvinvointilautakunnassa (toteuma 53 % ja alitus talous-arvioon 71 106 €). Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna vuoden 2024 toimintakate oli 11 % suurempi (322 997 €).

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointilautakunta hallinnoi opetus-, varhaiskasvatus-, nuoriso-, liikunta-, aikuiskoulutus- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluja, koordinoi näiden toimintaa ja ohjaa niitä. Hyvinvointilautakunnan vastuualueella on myös vanhus- ja vammaisneuvosto. Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIOHTAJA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Hyvinvointilautakunnan kokouksia	6	5	5	6			
Käsitellyjä asioita	69	60	60	79			
Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksia	5	5	5	4			
Käsitellyjä asioita	44	40	40	29			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	0	0	0	0		0	
Toimintamenot	-101 277	-157 779	-157 779	-86 671	55	14 606	-14
TOIMINTAKATE	-101 277	-157 779	-157 779	-86 671	55	14 606	-14
Toimintakate euroa/asukas	-48	-75	-75	-41	55	7	-14
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	0	0	0	0		0	
Toimintamenot	-96 319	-150 613	-150 613	-79 507	53	16 812	-17
TOIMINTAKATE	-96 319	-150 613	-150 613	-79 507	53	16 812	-17

Talouden ja toiminnan toteuma:

Hyvinvointilautakunta kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 79 asiaa. Keskeisimmät asiat olivat

- Vuoden 2024 talousarvion käyttösuunnitelma, toimintakertomus vuodelta 2023 ja vuoden 2024 talousarvio
- Sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2023, suunnitelma vuodelle 2024 ja raportti 1/2024
- Etelä-Savon perhekeskustoiminnan yhteistyösopimus
- Perusopetuksen tuntijakomuutos 1.8.2024 alkaen
- Liikuntapalveluiden palautekampanjan (2024) tulokset
- Opiskelijoiden kotikuntastipendin myöntämisperusteiden tarkistaminen
- Hurissalon alueen oppilaiden koulukuljetukset
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuranta
- Puumalan kunnan koulukuljetuskilpailutus
- Lisämääräraha Puumalan päiväkodin ja Puumalan yhtenäiskoulun kalustehankintoihin
- Puumalan kunnan kulttuuripalkinto 2024
- Puumalan päiväkodin asiakaskysely 2024
- Puumalan yhtenäiskoulun lukuvuoden 2023–2024 arviointi ja yhtenäiskoulussa pidettyjen valtakunnallisten kokeiden tulokset kevään 2024 osalta
- Kuntosalin käyttäjien alaikäraja
- Puumala-rahaston jaettava tuotto vuonna 2024 ja harrastusstipendit
- Seurana Oy:n vanhusseurapalvelun jatko
- Väkivallaton Puumalan yhtenäiskoulu -suunnitelma
- Puumalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2022-2023 toteuman arviointi
- Etelä-Savon hyvinvointialueen ja Puumalan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025
- Nuoriso- ja liikuntapalvelujen ja Puumalan yhtenäiskoulun käyttömaksut 1.1.2025 alkaen
- Move!-mittausten tulosraportti syksy 2024

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui 4 kertaa ja käsitteli 29 asiaa. Keskeisimmät asiat olivat

- Ikäihmisten seminaari 2024
- Vanhustenviikko 2024
- Vanhus- ja vammaisneuvoston kylille jalkautumiset syksyllä 2024
- Senioritupa-toiminta vuonna 2025
- Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasuunnitelman toteutuminen vuonna 2024

Hyvinvointilautakunnan talousarvion toteuma oli noin 53 % (alitusta 71 106 €). Alitusta oli eniten henkilöstökuluissa. Alitus johtuu siitä, hyvinvointi- ja kulttuurijohtajan palkasta osa kirjautui perusopetuksen hallintokuluihin kansalaisopiston ja hyvinvointilautakunnan henkilöstökulujen ohella sekä marras-joulukuun osalta työaikaprocentin ollessa vain 20 %. Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna vuoden 2024 toteutunut toimintakate (79 507 €) oli noin 17 % pienempi (16 812 €).

OPETUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelut tarjoaa esiopetusta, perusopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa, kerhotoimintaa sekä ostaa taiteen perusopetusta. Oppilaalle turvataan koko yleissivistävän koulutuksen ajan oppimisympäristö, joka tukee häntä perustietojen ja -taitojen sekä tiedon hankinnan ja soveltamisen oppimisessa. Oppilasta tuetaan hyvän opiskelumotivaation ja yhteistyötaitojen saavuttamisessa. Yleissivistävän koulutuksen aikana oppilas kasvaa ihmisenä ja oppii kunnioittamaan ympäristöä.

PERUSKOULUN REHTORI	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Oman perusopetuksen toimintakate €/oppilas	21 236	19 825	19 825	21 062			
Esiopetuksen toimintakate, €/oppilas	11 959	10 461	10 461	14 061			
0-9 -luokan oppilaat	86	80	80	86			
Peruskoulun päättäneet saavat jatko-opintopaikan, % oppilaista	100	100	100	100			
Vakinainen henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	100	100	100	100			
Oppilashuollon ammattihenkilöiden läsnäolon toteutuminen, % sovitusta	75	100	100	92			
Oppimisen tukea tarvitsevat oppilaat saavat tarvitsemansa tasoisen tuen, % tuen oppilaista	100	100	100	80			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	60 649	19 000	19 000	44 057	232	-16 592	-27
Toimintamenot	-1 991 744	-2 336 420	-2 361 420	-2 260 808	96	-269 065	14
TOIMINTAKATE	-1 931 095	-2 317 420	-2 342 420	-2 216 751	95	-285 656	15
Toimintakate euroa/asukas	-915	-1 104	-1 115	-1 056	95	-140	15
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	60 649	19 000	19 000	44 057	232	-16 592	-27
Toimintamenot	-1 696 992	-1 941 595	-1 966 595	-1 867 081	95	-170 089	10
TOIMINTAKATE	-1 636 344	-1 922 595	-1 947 595	-1 823 024	94	-186 680	11

Talouden ja toiminnan toteuma:

Vuoden 2024 yhtenäiskoulun oppilasmäärä on hiljalleen laskenut. Kevätlukukaudella oppilaita on ollut 87 ja syyslukukaudella 85. Esi- ja alkuopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta siirrettiin varhaiskasvatuksen koulusiivestä pääkoululle, jossa toiminta alkoi elokuussa. Muutto oli työläs, mutta siirtyminen on sittemmin koettu hyvänä asiana, kun koko yhtenäiskoulu työskentelee samassa rakennuksessa. Yhtenäiskoulussa oli vuoden lopussa työssä 1 rehtori, 1 esiopettaja, 5 luokanopettajaa, 5 aineenopettajaa, 2 aineenopettajaa/resurssiopettajaa, 2 erityisopettajaa, 3 koulunkäynninohjaajaa/aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajaa, 1 koulunkäynninohjaaja/koulusihteeri, eli yhteensä 20 henkilökunnan jäsentä. Näistä 4 työntekijää oli osa-aikaisia. Riittävä henkilöstön määrä on vaikuttanut mm. siten, että on voitu jakaa ryhmiä ja tarjota yksilöllistä tukea. Kaikki oppimisen tukea tarvitsevat eivät kuitenkaan saaneet tarvitsemaansa tukea, koska erityisopettajat sijaistivat paljon yleisopetuksen ryhmiä. Koulun toiminnan ja kehittämisen eteen työskenteli syyslukukaudella viisi tiimiä: johtotiimi, juhlat ja tapahtumat -tiimi, ympäristötiimi, hyvinvointi- ja liikuntatiimi sekä tyhy-tiimi. Jokainen henkilökunnan jäsen kuuluu yhteen tiimiin. Syyslukukaudella teemana oli vastuullisuus. Teema huomioitiin vahvasti opiskeluhaullollisesti: panostamalla yhteisöllisyyteen, hyvinvointiin, kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen. Teema näkyi myös mm. ympäristövastuullisuutena koko koulussa. Syyslukukaudella taiteenalaiteemana oli musiikki. Koko koulun yhteisöllisenä suurena projektina toteutettiin koululaisooppera yhteistyössä Suomen Kansallisoopperan kanssa. Projekti vaati henkilökunnalta erittäin paljon mm. puuttuvan musiikinopettajan vuoksi, mutta onnistui kuitenkin erinomaisesti.

Yhtenäiskoulun pedagogiikan kärkiä ovat luontopedagogiikka sekä positiivinen pedagogiikka. Luontopedagogiikkaa toteutettiin mm. Puumala-oppimispolun mukaisilla luontoretkillä, mm. 7.luokan melontaretki syyskuussa. Positiivista pedagogiikkaa vahvistettiin mm. Open Minds Oy:n järjestämällä koulutussarjalla, arvokeskusteluilla sekä koulun arkeen upotetuilla rakenteilla, kuten viikoittaisilla hyvinvointipäivänavauksilla sekä hyvinvointivälitunneilla. Turvallisuuskulttuurin edistämiseksi perustettiin syksyllä turvallisuustyöryhmä, jonka kanssa tehtiin mm. turvallisuuskävely ja suunniteltiin turvallisen retken lomake/ohjeistus. Sisäilmaa tutkittiin ja korjattiin erityisesti yhden tilan osalta, tutkimukset ja seuranta jatkuvat vuonna 2025. Kerhotoimintaa järjestettiin kahden erityisavustuksen turvin. Järjestettyjä kerhoja olivat mm. kiipeilykerho, liikunnan monilajikerho, kässä-kuviskerho, karaoke-kerho sekä pikkuoppilaiden liikuntakerho. Harrastuskuljetusten turvin taattiin kauempana asuvien oppilaiden yhdenvertainen mahdollisuus osallistua harrastuksiin. Opiskeluhoitopalvelut ovat toteutuneet pääsääntöisesti sovitun mukaisesti. Koulupsykologi aloitti 15.3.2024, alkutalven aikana ei ollut säännöllisiä psykologipalveluja. Saadun koulupsykologin kuten myös kuraattorin ja terveydenhoitajan resurssit ovat kuitenkin olleet kohtuullisen hyvät. Opetuspalvelut pysyivät muutetussa talousarviossa toimintakateen ollessa noin 95 %. Talousarvioon lisättiin 25 000 € opetustilojen kalustamiseen 0-2 lk opetuksen siirtyessä entisen Sinisen koulun tiloista yhtenäiskoulun rakennukseen (Hyvinvointiltk 19.2.2024 § 38, khall 20.5.2024 § 72 ja valtuusto 17.6.2024 §19). Opetuspalvelujen toimintatuotot olivat budjetoitua suuremmat (+ 25 057 €) odotettua suuremmista hankeavustuksista johtuen. Toimintamenot olivat hieman (0,6%) budjetoitua alhaisemmat (10 419 €). Vuoden 2024 toimintakate oli edelliseen tilinpäätökseen (v. 2023) verrattuna hieman yli 11 % (186 680 €) suurempi.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuspalveluja tarjoaa päiväkoti. Lapselle turvataan koko varhaiskasvatuksen ajan hänen ikä- ja kehitystasonsa mukainen kasvatus, opetus ja hoito. Lapsen kasvupolku suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Lapsen kasvu- ja oppimisympäristö on lapsilähtöinen, monipuoliseen leikkiin ja toimintaan kannustava.

PÄIVÄKODIN JOHTAJA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Päiväkodin toimintakate €/hoitopäivä	87	97	97	96			
Vakainainen henkilöstö osallistuu vuosittain täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	100	100	100	82			
Eritasoista tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen, % lapsista	100	100	100	100			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	16 000	0	0	15 409		-591	-4
Toimintamenot	-586 966	-780 108	-800 108	-803 765	100	-216 799	37
TOIMINTAKATE	-570 966	-780 108	-800 108	-788 357	99	-217 390	38
Toimintakate euroa/asukas	-271	-371	-381	-375	99	-105	39
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	16 000	0	0	15 409		-591	-4
Toimintamenot	-523 892	-686 837	-706 837	-710 489	101	-186 598	36
TOIMINTAKATE	-507 892	-686 837	-706 837	-695 081	98	-187 189	37

Talouden ja toiminnan toteuma:

Vuoden 2024 aikana päiväkodin lapsilukumäärä on edelleen tasaisesti noussut. Kevätkaudella lapsia on ollut 34, kuusi on siirtynyt elokuussa esiopetukseen ja vuoden lopussa lapsia oli jälleen 34. Kesäaikana koululaisia oli lisäksi 9 ja osa heistä on tarvinnut varhaiskasvatuspalvelua iltaisin, viikonloppuisin tai koulun muina loma-aikoina. Osana varhaiskasvatusta koululaisille järjestettiin kesätoimintaa neljän viikon ajan kesäkuussa (3. – 27.6.). Toimintaan osallistui 21 lasta (vaihdellen eri päivinä). Kuntaan syntyneiden ja muuttaneiden pienten lasten määrä oli kahtena edellisenä vuonna suurempi kuin aiemmin ja uusia hakemuksiakin on tullut jo keväälle -25 siten, että lasten määrä päiväkodissa on nousemassa yli 40:n. Varhaiskasvatuslaki määrää ryhmien enimmäiskoon, joten päiväkodin ryhmäjakoa ryhdyttiin jo alkuvuodesta -24 suunnittelemaan uudelleen. Päiväkodille järjestyi lisätilaa, kun esi- ja alkuopetus siirrettiin omasta siivestään pääkoululle. Näin päiväkotiin saatiin tilat kolmannelle ryhmälle 19.8.24 alkaen. Kussakin ryhmässä on tarvittu mitoituksen mukainen henkilöstö. Päiväkodissa oli vuoden lopussa työssä 6 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Osa työntekijöistä oli osa-aikaisia ja yksi varhaiskasvatuksen opettaja palkattiin syyskuun alusta valtion erityisavustuksella (varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027 tarkoitettu avustus). Nuoria kesäavustajia palkattiin päiväkotiin 3, kuten aiempinakin vuosina. Lisäksi kesällä tarvittiin kaksi kelpoisuuden omaavaa sijaista, jotta henkilökunta sai pidettyä lomiaan. Riittävä henkilöstön määrä on vaikuttanut mm. siten, että lapsiryhmiä on voitu jakaa pienempiin ryhmiin ja porrastaa siirtymisiä ja toimintoja. Lasten ja henkilöstön kuormitus on vähentynyt. Hyvää palautetta on saatu sekä vanhemmilta asiakaskyselyllä (yleisarvosana 9) että kunnassa henkilöstölle tehdyssä kyselyssä. Myös AVI:n työsuojelutarkastus (11.4.) ja AVI:n tarkastus varhaiskasvatustoimintaan (22.11.) tuottivat tietoa siitä, että olemme tehneet asioita oikein. Uusien tilojen kalustajaksi valikoitui kilpailutuksen kautta Woodi ja täydennys Hankintoja tehtiin mm. Ikeasta.

Toiminnallisesti on toteutettu entiseen malliin laajalla skaalalla retkiä lähelle (Saimaan ranta, lähimetsät) ja kauemmas (Norppalaavu yhdessä Marttojen kanssa, Sampola yhdessä liikuntatoimen kanssa), kulttuuritoimijoita on käynyt vierailuilla (teatteri Rollo, tanssiteatteri Raatikko), tunne- ja vuorovaikutustaitoja on opiskeltu edelleen sekä Tuikka-mallilla että muilla keinoilla ja musiikki, liikunta, kirjojen lukeminen ja monet käden työt ovat kuuluneet jokaviikkoiseen ohjelmaan. Kirjastoyhteistyö syventyi esim. pehmolelujen yönä. Päiväkodin vastuulla oli norpan lakitus 30.4., vanhempaintoimikunta tarjoi simaa ja munkkeja sankalle osallistujajoukolle. Kevätjuhla vietettiin Wenno-risteilyllä 30.5. ja laiva oli täpötäynnä lapsia, vanhempia ja isovanhempia. Avoimien ovien päivä 20.11. veti vajaa 20 kävijää, vanhempaintoimikunnan järjestämä pikkujoulujuhla 30.11. n. 50 ja päiväkodin joulujuhla Urheiluhallilla 12.12. yli sata osallistujaa. Vanhempainiltoja järjestettiin kaksi, yksi keväällä ja yksi syksyllä, pihatapahtuma yhdessä vanhempaintoimikunnan kanssa huhti- ja lokakuussa ja äitienpäivä- ja isänpäiväamukahvit touko- ja marraskuussa. Turvallisuusasioita on edistetty vuoden aikana esim. henkilöstön alkusammutuskoulutuksella ja lähietsintäharjoituksella. Henkilöstö on lisäksi kokoontunut neljä kertaa vuoden aikana iltapalaveriin keskustelemaan kulloinkin ajankohtaisista asioista ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa. Sisäilmaa tutkittiin ja korjattiin, tutkimukset jatkuvat vuonna 2025. Päiväkodinjohtajalla on varahenkilö työvuorosuunnitteluun ja erikseen akuutteihin tai suunniteltuihin poissaoloihin. Päiväkodin sisäilmaa on tutkittu ja korjauksia tehty, tutkimukset ovat vielä kesken. Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakate vuonna 2024 oli 97 €/päivä (ulk.), vuonna 2023 hoitopäivän toimintakate oli 87 € (nousu n. 11 %). Varhaiskasvatuspalvelujen toimintakulut ylittivät niukasti muutetun talousarvion (toteuma 101 %, 3 652 €). Talousarvioon lisättiin 20 000 € koulun käytöstä siirtyvien toimin-tatilojen kalustamisesta varhaiskasvatuksen toimintaan sopiviksi. (Hyvinvointiltk 19.2.2024 § 38, khall 20.5.2024 § 72 ja valtuusto 17.6.2024 § 19). Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 37 % (187 189 €) suurempi.

NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Nuorisopalvelut luo edellytyksiä lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastuksiin sekä omaehtoiseen toimintaan nuorisolain edellyttämällä tavalla lähipalveluina sekä digitaalisena nuorisotyönä yhdessä muiden paikallisten ja alueellisten nuorisoalan toimijoiden kanssa. Kaikessa toiminnassa korostuu lasten ja nuorten osallisuus nuorisovaltuuston toimiessa nuorten asioiden virallisena esiintuojana ja kommentoijana. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille apua ja löytää ne palvelut, joita nuori tarvitsee päästäkseen elämässään eteenpäin. Liikuntapalvelut järjestää monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa ovat mukana muut Puumalassa liikuntaa järjestävät paikalliset ja alueelliset tahot. Liikuntapalvelut tarjoaa myös toimitiloja ja taloudellista tukea puumalalaisille liikuntaa järjestäville yhdistyksille ja ryhmille.

VAPAA-AIKASIIHTEERI	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Nuorisovaltuuston kokoukset/kokoontumiset	7	7	7	9			
Nuorten ja päättäjien yhteiset tilaisuudet	0	1	1				
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 13-20 v. nuorille, tuntia	252	250	250	172			
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 9-12 v. nuorille, tuntia	124	150	150	104			
Maksuttomia liikuntaryhmiä eri kohderyhmille	12	9	9	8			
LIITO-ryhmän kokoontumiskerrat	4	4	4	4			
Kuntosalin kävijämäärä, käyntikertoja	14065	12 000	12000	16 596			
Urheiluhallin käyttäjämaksujen osuus käyttömenoista %	51	40	40	40			
Lisäresurssien saaminen hanketoiminnan kautta, hankkeita	4	4	4	4			
Lasten ja nuorten moniammatillisen työryhmän kokoontumiskerrat	4	7	7	7			
Liikuntaneuvonnan asiakasmäärä/käyntikerrat		20/100	20/100	53/151			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	102 468	92 052	92 052	140 161	152	37 694	37
Toimintamenot	-438 608	-532 387	-532 387	-535 668	101	-97 061	22
TOIMINTAKATE	-336 140	-440 335	-440 335	-395 507	90	-59 367	18
Toimintakate euroa/asukas	-159	-210	-210	-188	90	-29	18
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	75 960	65 168	65 168	113 325	174	37 365	49
Toimintamenot	-213 361	-269 915	-269 915	-273 176	101	-59 816	28
TOIMINTAKATE	-137 400	-204 747	-204 747	-159 852	78	-22 451	16

Talouden ja toiminnan toteuma:

Nuorisopalvelut järjestivät nuorille kerhotoimintaa ja nuorisotalon avointen ovien toimintaa tammi-toukokuussa ja syys-joulukuussa. Kansainvälistä nuorisotyötä toteutettiin Erasmus+ ohjelman rahoituksella osallistumalla kahteen nuorten ryhmävaihtoon ja järjestämällä nuorisotyöntekijöiden liikkuvuushanke.

Nuorisovaltuustossa oli 14 jäsentä ja se kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Nuorisovaltuusto otti kantaa nuorille tärkeistä asioista, järjesti vapaa-ajan tapahtumia lapsille ja nuorille sekä osallisuuspäivän 0.-6. luokkalaisille. Nuorisovaltuusto teki kolme aloitetta nuorille tärkeistä asioita. Nuorisovaltuusto valitsi keskuudestaan edustajan maakunnan nuorisovaltuustoon sekä Puumalan kunnan lautakuntiin ja erilaisiin työryhmiin. Nuorisovaltuusto teki NuorisoLeader-hankkeen, jolla hankittiin vesitrampoliini Sappulan uimarannalle.

Etsivän nuorisotyön tehtävä on varmistaa, että jokainen nuori saa kasvamiseen, itsenäistymiseen ja osallisuuteen tarvitsemansa tuen. Etsivän nuorisotyön palvelut ovat nuorelle vapaaehtoisia. Vuonna 2024 etsivä nuorisotyö tavoitti 18 nuorta henkilökohtaisesti, lisäksi työn kohderyhmänä ovat 9. luokan oppilaat siirtyessään toisen asteen opintoihin. Etsivään nuorisotyöhön on käytössä 0,5 htv, jota aluehallintovirasto rahoitti erityisavustuksella etsivän nuorisotyöntekijän palkkauskuluihin 12 500 €.

Liikuntapalvelut järjestivät avoimia liikuntaryhmiä eri-ikäisille kuntalaisille, 16 uimahalliretkeä, tarjosi uinninopetuksen Juvan Sampolan vesiliikuntakeskuksessa 0-2. luokkalaisille sekä 7. luokkalaisille ja kuntoliikuntatapahtumia. Kilpailu- ja kuntoliikuntatapahtumia järjestettiin urheiluseurojen kanssa yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Nuoriso- ja liikuntapalvelut järjesti kesällä toimintatiistai-tapahtumia Sappulan uimarannalla sekä lasten kesäviikon. Liikuntaneuvontaan keskittyvä Puumalan ja Sulkavan yhteinen PU-SU -liikuntaa hanke käynnistyi 1.4.2025. Hankkeen tavoitteet ovat laadukkaan liikuntaneuvonnan ja sen kustannustehokkaan palveluketjun kehittäminen sekä kuntalaisten liikkumisen lisääminen, kuten erilaisten kokeilevien liikuntaryhmien ja -tapahtumien järjestäminen sekä arkiliikunnan merkityksen korostaminen eri keinoin.

Nuorisopalvelujen kohdeavustuksia haettiin/myönnettiin yhden kerran, 156 €. Liikuntapalvelujen kohdeavustuksia haettiin/myönnettiin seitsemän kertaa, yhteensä 3 460 €.

Järjestöyhteistyön kehittäminen oli vuoden 2024 kärkitavoitteissa. Kunnan ja yhdistysten yhteistyötä kehitettiin järjestämällä kaksi yhdistysiltaa sekä lähettämällä kolme yhdistyskirjettä. Yhteistyön kehittäminen jatkuu myös vuonna 2025.

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen toimintatuotot ylittivät talousarvion reilusti (+ 48 157 €). Toimintamenot puolestaan ylittivät talousarvion noin 1%:lla (3 261 €). Toimintatuottojen ylittyminen johtui hanketoiminnasta, toimintamenojen ylittyminen puolestaan vuoden lopussa tehdyistä kalustohankinnoista. Toimintakatteen toteuma oli 78 % (alitusta talousarvioon 44 895 €). Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli noin 16 % (22 451 €) suurempi vuonna 2023.

AIKUISKOULUTUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Puumalan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön koulutusta. Opiston laaja opetustarjonta tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä. Opisto tarjoaa myös mahdollisuuksia musiikin perusopetukseen ja avoimeen yliopisto-opetukseen sekä järjestää tarvittaessa maksupalvelukoulutusta. Opiskelu viedään lähelle ihmistä turvaamalla opiskelumahdollisuudet myös haja-asutusalueella. Opiskelu tapahtuu elinikäisen oppimisen sekä kestäväen kehityksen periaatteiden pohjalta. Opisto toimii yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIOHTAJA	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Opiskelijoiden lukumäärä	1 772	1 800	1 800	1 796			
Opetustuntien lukumäärä	3 274	3 200	3 200	3 194			
Toimintakate €/opetustunti	85	87	87	87			
Toimintakate €/opiskelija	157	154	154	155			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	36 216	41 000	41 000	42 453	104	6 237	17
Toimintamenot	-314 002	-369 316	-369 316	-321 681	87	-7 679	2
TOIMINTAKATE	-277 786	-328 316	-328 316	-279 228	85	-1 442	1
Toimintakate euroa/asukas	-132	-156	-156	-133	85	-1	1
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	36 216	41 000	41 000	42 453	104	6 237	17
Toimintamenot	-280 437	-328 390	-328 390	-279 046	85	1 390	0
TOIMINTAKATE	-244 221	-287 390	-287 390	-236 593	82	7 627	-3

Talouden ja toiminnan toteuma:

Vuoden 2024 Puumalan kansalaisopistossa annettiin yhteensä 3 194 opetustuntia (- 80 tuntia vuoteen 2023 verrattuna). Kursseja vuoden aikana toteutui 189, joka oli kaksi kurssia enemmän kuin edellisenä vuonna. Opiskelijoita eri kursseilla oli yhteensä 1 796 (+ 24 vuoteen 2023 verrattuna). Näistä naisoletettuja oli 1 432 ja miesoletettuja 364. Molemmissa ryhmissä oli pientä lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Netto-opiskelijamäärissä oli nousua 9,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Netto-opiskelijamäärästä naisoletettuja oli 373 ja miesoletettuja 110. Opiskelijamääriä tarkasteltaessa sekä kokonaismäärä että netto-opiskelijamäärä kasvoivat vuoteen 2023 verrattuna. Opiskelijamääriä tarkasteltaessa merkittävä muutos on opiskelijoiden kotikunnassa, opiskelijoista 96:n (20 %) kotikunta oli joku muu kuin Puumala. Vastaava prosenttiosuus edellisenä vuonna oli 12,5 %.

Kansalaisopiston kurssitarjonnassa huomioitiin Puumalan kansalaisopiston 50 v. juhlatilaisuus järjestettiin 27.10.2024.

Puumalan kansalaisopisto on mukana Opetushallituksen rahoittamassa seitsemän kansalaisopiston yhteisessä Oppimisverkostosta eteläsavolaista synergiaa - hankkeessa.

Vuoden 2024 henkilöstömuutoksia olivat musiikinopettajan irtisanoutuminen 1.10.2024 alkaen, jolloin musiikinopettajan virka oli täyttämättä vuoden loppuun asti. Tämän johdosta osa suunnitelluista musiikin kursseista jäi syksyllä toteutumatta tai keskeytyi. Tämä näkyy kansalaisopiston kokonaisopetustuntien määrän laskuna verrattuna vuoteen 2023. Toinen toimintaan vaikuttanut henkilöstömuutos oli kansalaisopiston kädentaidon opettajan virkavapaa, jonka jälkeen hän jatkoi töissä osa-aikaisena. Kolmas henkilöstömuutos oli rehtorin tehtävistä vastaavan hyvinvointi- ja kulttuuriohtajan siirtyminen marraskuussa osa-aikaiseksi tehden vain etätyötä loppuvuoden ja päättäen virkasuhteensa Puumalan kuntaan vuoden 2024 loppuun.

Toimintatuotot ylitettiin 1 453 € budjetoidusta (toteuma 104 %). Toimintakulut jäivät (15 % / 49 344 €) budjetoidusta. Toimintakulujen alittumiseen vaikutti kädentaitojen opettajan virkavapaa, jonka jälkeen hän jatkoi työsuhdettaan osa-aikaisena sekä musiikinopettajan irtisanoutuminen ja viran jäädessä avoimeksi 1.10.2024 alkaen. Aikuisopetuspalvelujen toimintakate oli 82 %. Se oli 3 % (7 627 €) pienempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Kirjastolaitos edistää kuntalaisten ja kunnassa lomailevien mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä kansainvälistymiseen. Lisäksi kirjastolaitos edistää virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöä ja niiden sivistyksellistä kehittymistä. Kulttuuripalvelut edistää ihmisten henkistä hyvinvointia. Kulttuuripalvelut järjestää tapahtumia, näyttelyitä ja retkiä sekä edistää paikallisten harrastajien toimintaa ja verkostoitumista. Lisäksi kulttuuripalvelut vastaa Liehtalanniemen museotilan ja Salpalinja-bunkkerin toiminnasta sekä koordinoi höyrylaiva s/s Wennon toimintaa yhteistyössä Puumalan veneseuran kanssa. Kulttuuripalvelut tukee saumattomasti kunnan matkailupalveluita ja osallistuu kuntamarkkinointiin.

MARKKINOINTIPÄÄLLIKKÖ	TP2023	TA2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Kirjaston aukiolotuntien määrä	4 272	3 000	3 000	4 372			
Lainojen määrä	16 232	15 000	15 000	17 863			
Toimintakate €/laina	17	9	9	9			
Kirjahankintojen määrä/1000 asukasta (OKM:n vähimmäistavoite: 350)	502	350	350	436			
Järjestetyt kulttuuritapahtumat	30	20	20	20			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	4 229	6 930	6 930	6 118	88	1 889	45
Toimintamenot	-287 335	-266 463	-291 463	-243 791	84	43 543	-15
TOIMINTAKATE	-283 106	-259 533	-284 533	-237 673	84	45 433	-16
Toimintakate euroa/asukas	-134	-124	-135	-113	84	21	-16
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	4 229	6 930	6 930	6 118	88	1 889	45
Toimintamenot	-281 918	-257 625	-282 625	-234 923	83	46 994	-17
TOIMINTAKATE	-277 689	-250 695	-275 695	-228 805	83	48 884	-18

Talouden ja toiminnan toteuma:

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut pysyivät muutetussa talousarviossa (toteuma 83 %). Toimintatuottoja toteutui 88 % budjetoidusta (6 118 €). Kirjastopalveluille tehtiin 25 000 € talousarviomuutos suunnittelutyöhön kirjaston siirtämiseksi entisen Osuuspankin tiloihin (Khall 16.9.2024 § 119, valtuusto 23.9.2024 § 25).

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toimintakate oli 18 % (48 884 €) pienempi kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Kirjastopalvelua oli tarjolla asiakkaille yhteensä 4 619 tuntia, joista palveluaikaa oli 1 503 tuntia ja omatoimiaikaa 3 116,5 tuntia. Kirjastosta tehtiin yhteensä 17 863 lainaa, jossa lisäystä edelliseen vuoteen on noin 10 %. Kirjahankintojen määrä tuhatta asukasta kohden oli 436, vastaava määrä vuonna 2023 oli 502.

Kulttuuripalvelut toteutti uuden Sydänäänä Saimaalta -kirjaseinän, jossa esitellään monipuolisesti Puumalaa ja laajemmin myös Etelä-Savo. Kulttuuripalvelut organisoivat musiikkiesityksiä Puumalan satamassa mm. Letkeä Lauantai -tapahtumien muodossa. Kulttuuripalvelut osallistui ympäristötaideteosta koskevan kilpailun järjestämiseen sekä kesätapahtumien organisointiin, kuten esimerkiksi Puumalansalmi puhuu -tilaisuuden järjestämiseen sekä Illallinen aallonmurtaajalla -tilaisuuden järjestelyihin. Kulttuuripalvelut teki tiivistä yhteistyötä puumalalaisten yhdistysten kanssa. Puumalan Taideyhdistys järjesti kunnantalolla näyttelyn. Kokoa Oma Poppoo -kulttuurikyytejä jatkettiin.

6.3.3 TEKNISTEN PALVELUIDEN TOIMIALA

Tekniset palvelut yhteensä

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	2 948 622	3 121 086	3 121 086	3 005 181	96	56 559	2
Toimintamenot	-3 797 946	-3 514 968	-3 514 968	-3 427 134	98	370 812	-10
TOIMINTAKATE	-849 324	-393 882	-393 882	-421 953	107	427 372	-50
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-403</i>	<i>-188</i>	<i>-188</i>	<i>-201</i>	107	202	-50
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	1 824 150	2 035 245	2 035 245	1 919 335	94	95 185	5
Toimintamenot	-3 492 825	-3 200 946	-3 200 946	-3 113 178	97	379 647	-11
TOIMINTAKATE	-1 668 674	-1 165 701	-1 165 701	-1 193 843	102	474 832	-28

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Palvelusuunnitelma:

Kunnossapidon ja rakentamisen hallintotehtävät. Palvelutarjonnan pitäminen vähintäänkin nykytasolla kustannustehokkaasti ja asiakaspalvelun kannalta tarkoituksenmukaisilla toimitiloilla. Pistohiekan matkailualueen jatkokehittäminen mm. jätevesijärjestelmän laajentamisella käsittelemään mustia jätevesiä.

Tekninen johtaja	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	505	10 000	10 000	0	0	-505	-100
Toimintamenot	-154 056	-156 304	-156 304	-168 504	108	-14 448	9
TOIMINTAKATE	-153 551	-146 304	-146 304	-168 504	115	-14 953	10
Toimintakate euroa/asukas	-73	-70	-70	-80	115	-7	10
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	505	10 000	10 000	0	0	-505	-100
Toimintamenot	-137 542	-133 301	-133 301	-145 500	109	-7 958	6
TOIMINTAKATE	-137 037	-123 301	-123 301	-145 500	118	-8 463	6

Talouden ja toiminnan toteuma:

Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana kahdeksan kertaa. Tekninen lautakunta vei eteenpäin rakennusjärjestyksen päivittämistä, hyväksyi Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n sopimuksen vuodelle 2024 ja päivitti taksoja. Tekninen lautakunta hyväksyi ympäristösihteerin ja rakennustarkastajan tehtävien hoitamista koskevat sopimukset Sulkavan kunnan kanssa. Lautakunta päivitti torisääntöä sekä käsitteli yksitoista poikkeamishakemusta. Tekninen lautakunta päätti myös kahdesta 50 000-200 000 euron arvoisesta urakasta.

Teknisellä lautakunnalla ei ollut toteutuneita tuloja. Teknisen lautakunnan menot olivat noin 145 500 euroa, mikä on 18 % yli budjetoidun ja kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän.

YHDYSKUNTAPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Luoda tarkoitukseen sopiva, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja toimintaympäristö päämäärätietoisesti suunnitellen ja toimien. Palvelutason säilyttäminen hoito- ja kunnossapitotöissä vähintään nykytasolla kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Valituksia katujen talvikunnossapidossa	7	alle 5	alle 5	4			
Valituksia katujen kesäkunnossapidossa	4	alle 5	alle 5	2			
Katujen kunnossapitohinta €/km	6 800	6 500	6 500	5 960			
Avustettavia tiekunnallisia yksityisteitä km:t (ei matkailuteitä)	313	300	300	313			
Avustus, €/km	230-300	300/400	300/400	280/350			
Vierasvene- ja kotivenepaikat	Jonossa noin 10, lähes kaikki vieraspaikka- kuntalaisia	kotivenepaikka lähes kaikille	kotivenepaikka lähes kaikille	Jonossa noin 20			
Kotivenepaikkatulot/paikka	275	275	275	284			
Retkisatamaverkosto	Ei toteuteta	Retki- satamien kunnostushanke käynnistetty	Retki- satamien kunnostushanke käynnistetty	Toteutettu mm.laituri- ja wc hankintoina			
Liikuntapaikkojen kunnon seuranta	toteutunut	toteutuu	toteutuu	toteutuu			
Jätehuollon menot €	307 000	300 000	300 000	318 000			
Jätehuollon tulot €	217 000	225 000	225 000	262 000			
Kirjallisista jätemaksumuistutuksista tehdyt päätökset/kpl	0	alle 10	alle 10	0			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	432 638	539 938	539 938	520 866	96	88 227	20
Toimintamenot	-1 142 264	-1 138 604	-1 138 604	-1 150 215	101	-7 951	1
TOIMINTAKATE	-709 626	-598 666	-598 666	-629 349	105	80 276	-11
Toimintakate euroa/asukas	-336	-285	-285	-300	105	37	-11
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	336 142	399 030	399 030	379 960	95	43 818	13
Toimintamenot	-1 061 013	-1 052 010	-1 052 010	-1 063 635	101	-2 622	0
TOIMINTAKATE	-724 871	-652 980	-652 980	-683 675	105	41 196	-6

Talouden ja toiminnan toteuma:

Teiden ja alueiden kunnossapidon, mm. talven aurausten osalta työt on sujuneet mallikkaasti. Satamamestari palkattiin kunnan omasta työvoimasta. Ympärivuotista venepaikkaa halajavia on jonossa parisenkymmentä, Pistohiekan satamarakentamisen toinen vaihe uusine laitureineen helpottaa tilannetta. Latuverkostoa laajennettiin kevyesti avaamalla uusi tasaisen maan latu kuntoradan rinnalle.

PELASTUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Pelastustoimen palvelut siirtyivät hyvinvointialueen järjestettäväksi vuoden 2023 alussa. Kunta toimii kiinteistöjen omistajana edelleen tiiviissä yhteistyössä pelastuspalvelujen järjestäjän kanssa.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	26 400	7 725	7 725	11 480	149	-14 920	-57
Toimintamenot	-20 473	-8 570	-8 570	-11 628	136	8 845	-43
TOIMINTAKATE	5 927	-845	-845	-148	17	-6 075	-102
Toimintakate euroa/asukas	3	0	0	0			
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	26 400	7 725	7 725	11 480	149	-14 920	-57
Toimintamenot	-20 473	-8 570	-8 570	-11 628	136	8 845	-43
TOIMINTAKATE	5 927	-845	-845	-148	17	-6 075	-102

Talouden ja toiminnan toteuma:

Pelastuspalvelut siirtyneet onnistuneesti hyvinvointialueen hoteisiin. Toimintamenot koostuvat pääosin öljyntorjunta-aseman rakennusten sähkökuluista.

KIINTEISTÖPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistöpalvelujen tehtävänä on ylläpitää yritystoiminnan (matkailu, teollisuus, liiketoiminta) käytössä olevia rakennuksia sekä kunnan omassa käytössä olevia rakennuksia ja tiloja. Rakennusten energiankulutuksen seurantaan kiinnitetään erityishuomiota. Tehtävänä on myös ylläpitää, vuokrata käypään vuokra-arvoon sekä myydä aktiivisesti vuokrattavana olevia kiinteistöjä että omassa käytössä tarpeettomaksi tulevia rakennuksia. Kunnalla on turvalliset ja terveet kiinteistöt ja niiden sisäilmaa seurataan toimintaohjelmamme mukaisesti. Vuokra-asuntojen remonttien yhteydessä otetaan huomioon esteettömyysnäkökulma.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Kiinteistöjen toimintahäiriöihin reagoiminen	käydään samana päivänä	käydään samana päivänä	käydään samana päivänä	käydään samana päivänä			
Urheilukentän hoito-ohjelman laadinta				tehty 2023			
Kiinteistöjen menot/m ² /kk	3	3,6	3,6	3,2			
Kiinteistöjen tulot/m ² /kk	2,1	1,61	1,61	2,3			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	1 897 139	1 916 151	1 916 151	1 939 963	101	42 824	2
Toimintamenot	-1 414 302	-1 612 011	-1 612 011	-1 499 540	93	-85 238	6
TOIMINTAKATE	482 838	304 140	304 140	440 423	145	-42 415	-9
Toimintakate euroa/asukas	229	145	145	210	145	-19	-8
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	882 162	978 400	978 400	1 002 211	102	120 049	14
Toimintamenot	-1 278 004	-1 448 453	-1 448 453	-1 336 016	92	-58 012	5
TOIMINTAKATE	-395 842	-470 053	-470 053	-333 805	71	62 037	-16

Talouden ja toiminnan toteuma:

Sähkökulutuksessa saatu suuria säästöjä seurannan ja sähkön hinnan halpenemisen vuoksi. Teollisuuskiinteistöihin on tehty korjauksia ja muutoksia mm. uusien yrittäjien tarpeisiin. Hyvinvointialue irtisanoi kehitysvammaisten asuntoyksikön ja hammashoitolan vuokrasopimukset. Päiväkodille tehtiin sisäilmakorjauksia. Sisäilmatyöryhmä kokoontui syksyllä, sisäilmaseurantakohteita on kaksi. Talotekniikan modernisointeja tehty kahdessa kohteessa.

YMPÄRISTÖVALVONTA

Palvelusuunnitelma:

Kunnassa tapahtuvan rakentamisen valvonta ja ohjaus sekä ympäristöasiat. Rakennusvalvontamaksuilla katetaan aiheutuvista menoista noin 80-100 %. Rakennusvalvonnassa on rakennustarkastajan lisäksi osa ympäristösihteerin työpanoksesta lähinnä rakennusten paikan ja korkeusaseman merkintätehtävissä sekä yhteensä vajaa henkilötyövuosi toimistosihteerien työpalkoista. Ympäristösihteerin työpanosta myydään Sulkavalle päivän verran viikossa. Puumalan kunnan rakennusjärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset päivitetään vuonna 2024. Ympäristövalvonnan asiointiajat mitoitetaan asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Olennaista on myös, että kunnan myöntämät poikkeamisluvat saavat lainvoiman ilman valitusmenettelyjä. Rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia ja niihin liittyviä vaatimuksia joustavoitetaan mahdollisuuksien mukaan.

RAKENNUSTARKASTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Rakennus- ja toimenpideluvat	146	180	180	142			
Käsittelyaika, kuukautta	alle 1 kk	alle 1 kk	alle 1 kk	alle 1 kk			
Menot €/lupa	969	800	800	1261			
Tulot €/lupa	507	450	450	554			
Khall. myöntämät poik.luvat	9	10	10	8			
Tek.ltk:n myöntämät poikk.luvat	9	3	3	11			
Tekn.joht. myöntämät poikkeamisluvat	2	7	7	0			
Ympäristöluvut	0	2	2	0			
Maa-ainesluvut	2	3	3	6			
Käsittelyaika maa-aines- ja ymp.luvat/ kk	alle 2 kk	alle 3 kk	alle 3 kk	alle 2 kk			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	89 891	106 700	106 700	98 549	92	8 658	10
Toimintamenot	-193 168	-227 644	-227 644	-233 729	103	-40 562	21
TOIMINTAKATE	-103 276	-120 944	-120 944	-135 180	112	-31 904	31
Toimintakate euroa/asukas	-49	-58	-58	-64	112	-15	32
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	89 891	106 700	106 700	98 549	92	8 658	10
Toimintamenot	-173 166	-199 172	-199 172	-205 265	103	-32 100	19
TOIMINTAKATE	-83 274	-92 472	-92 472	-106 716	115	-23 442	28

Talouden ja toiminnan toteuma:

Rakennustarkastaja on käynyt hoitamassa Sulkavan rakennusvalvonnan tehtäviä kuntien välisen ostopalvelusopimuksen mukaisesti käyttäen siihen 20 % työajastaan. Samoin ympäristösihteerin on vastannut Sulkavan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä käyttäen siihen työajastaan maks. 20 %. Toukokuussa käynnistyi Lieviskänjoen melontareitin kunnostushanke siten, että jokiosuuden avajaisia vietettiin 24.5. Kolmen kunnan yhteinen kunnostushanke on saanut runsaasti medianäkyvyyttä ja synnyttänyt uutta luontomatkailun yritystoimintaa. Hankkeelle on ELY-keskus myöntänyt 50 % EU:n maaseuturahoitusta. Rakennusjärjestyksen päivitys oli vuodenvaihteessa viimeisiä silauksia vaille valmis. Poikkeamisluvista ei ole valitettu.

KAAVOITUS- JA TONTTIPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Kaavoituksen päämääränä on viihtyisä ympäristö kestävän kehityksen periaatteet huomioivalla maankäytön suunnittelulla. Kaavoitukseen sisältyy mittaustoimi ja tonttien myynti, kunnan maa- ja metsätilojen ylläpito. Vakituiseen asumiseen soveltuvien, Saimaan rannalle sijoittuvien alueiden kartoitusta jatketaan ja niiden ostamiseen varaudutaan. Kirkonkylän asemakaavan ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2023 ja se jatkuu vuosina 2024 ja 2025. Kunnan metsäomaisuutta hoidetaan vuosille 2018-2027 laaditun metsäsuunnitelman mukaisesti maltillisin toimenpitein. Metsäomaisuuden hoitosopimus uusitaan vuonna 2024. Puumalan kunnan metsäalueet liitetään luomukeruualueiksi. Puumalan kunnan metsäomaisuuden liittämistä FSC-sertifioinnin piiriin tutkitaan.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Rantyleiskaavojen päivittämiskustannukset maanomistajilta	0	2 000	2 000	0			
Kaavoituksen konsulttipalveluostot	35 000	25 000	25 000	34 400			
Kanttorilanrannan asemakaava	ei edistynyt	luonnosvaihe	luonnosvaihe	ei edistynyt			
Taajama-asemakaavamuutokset	yksi korttelimuutos tehty, koko asemakaavan päivitys käynnistetty.	luonnosvaihe	luonnosvaihe	luonnosvaihe			
Metsäomaisuudenoitokulut (metsämaata 891 ha)	€/ha 11	15	15	8			
Tuotto €/ha	150	130	130	44			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	102 684	100 000	100 000	39 619	40	-63 065	-61
Toimintamenot	-44 414	-63 034	-63 034	-54 893	87	-10 479	24
TOIMINTAKATE	58 271	36 966	36 966	-15 274	-41	-73 544	-126
Toimintakate euroa/asukas	28	18	18	-7	-41	-35	-126
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	102 684	100 000	100 000	39 619	40	-63 065	-61
Toimintamenot	-44 316	-62 900	-62 900	-54 761	87	-10 445	24
TOIMINTAKATE	58 369	37 100	37 100	-15 142	-41	-73 510	-126

Talouden ja toiminnan toteuma:

Yleis- ja asemakaavoituksen asiantuntijapalveluja ostettiin noin 35 000 eurolla. Taajaman asemakaavan päivitys alkoi kunnan teollisuusalueelta. Asemakaava-alueelle teetettiin ensin pohjakartta ja sen jälkeen teollisuusalueen kaavoituksen päivittämistä jatkettiin alueen kiinteistöjen omistajien ja alueiden haltijoiden kontaktoinneilla. Teollisuusalueen kaavaluonnos oli nähtävillä loppuvuonna 2024.

Metsäomaisuuden hoitosopimusta ei ole uusittu, mutta metsäomaisuuden hoitoa koskeva metsäpalveluiden kilpailutusprosessi käytiin läpi kesäkuussa kunnanhallituksessa. Metsänmyyntituloja kertyi budjetoitua vähemmän, noin 40 000 euroa. Tulot olivat lähinnä vuoden 2023 puukauppojen lopputilityksiä. Vuoden 2024 lopussa tehdystä uudesta puukaupasta ei ehtinyt tuloutua varoja kyseisen vuoden tilinpäätökseen.

ASUMISPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Turvataan puumalalaisille ja Puumalaan muuttaville vuokra-asunnon tarvitseville ympäristöltään viihtyisä ja turvallinen asumisvaihtoehto omistusasumiselle. Edistetään arjessa sujuvuutta ja selviämistä. Kehitetään edelleen kausityöntekijöiden asumispalveluja mm. tarjoamalla edullista kesäaikaista asumista. Kunnan vuokratulojen kuntokartoitukset teetettiin vuonna 2023 ja niiden pohjalta jatketaan tarkempaan korjaussuunnitteluun vuonna 2024.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Asuntojen käyttöaste, %	83	85	85	87			
Asukaskysely	laadittu kuntoarvion teon yhteydessä	ei laadita	ei laadita	ei laadittu			
Riittävä määrä vuokra-asuntoja	ei asunnottomia tehdään asunto-	ei asunnottomia tehdään asunto-	ei asunnottomia tehdään asunto-	ei asunnottomia tehdään asunto-			
Esteettömyyskorjaukset seniorikodeissa	remonttien yhteydessä	remonttien yhteydessä	remonttien yhteydessä	remonttien yhteydessä			
Vuokratulot kattavat hoitomenot	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	366 469	387 572	387 572	356 729	92	-9 740	-3
Toimintamenot	-328 833	-281 801	-281 801	-286 281	102	42 552	-13
TOIMINTAKATE	37 635	105 771	105 771	70 448	67	32 813	87
Toimintakate euroa/asukas	18	50	50	34	67	16	88
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	353 471	380 390	380 390	349 541	92	-3 930	-1
Toimintamenot	-297 877	-269 540	-269 540	-274 029	102	23 848	-8
TOIMINTAKATE	55 594	110 850	110 850	75 512	68	19 918	36

Talouden ja toiminnan toteuma:

Asuntojen käyttöaste on ollut korkea, varsinkin kesäaikaan käytännössä kaikki kunnan vuokra-asunnot olivat asuttuina. Apuna kesätyöntekijöiden majoituksessa on ollut Puumalan omistukseen siirtynyt entinen luotsiasema. Vuokra-asuntojen kuntokartoitustyö saatiin käytyä läpi, ja sen avulla voidaan tehdä pitkäaikainen rakennusten korjaus- tai poistostrategia. Kunnalla ei ole tällä hetkellä uusia vuokratulojen rakennushankkeita. Toimintatulot alittuivat kymmenisen prosenttia ja -kulut ylittyivät puolitoista prosenttia. Senioritalojen Pappilantie 5 E-talon ja Haapaselän luhtikäytävän talon purkamishankkeita valmisteltu.

RUOKAHUOLTO- JA PUHTAANAPITOPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Ruoka- ja puhtaanapitopalvelut siirtyivät vuonna 2023 Järvi-Saimaan Palvelut Oy:lle, jonka osakkaaksi kunta liittyi vuodenvaihteessa 2022-2023. Kunta ostaa kiinteistöjensä puhtaanapitopalvelut ja koulun sekä päiväkodin ruokahuollon JSP:ltä. Kunnan tekninen toimii jatkossakin kiinteässä yhteistyössä ruoka- ja puhtaanapitopalvelujen tarjoajan kanssa. Toiminnan seuranta ja mahdollisia korjausliikkeitä tehdään yhteistyössä JSP:n kanssa. Ruokahuollon ja puhtaanapidon kustannukset on kohdennettu niiden kustannuspaikkojen alle, mille kustannus todellisuudessa kuuluu. Pääosa kustannuksista on siten siirtynyt hyvinvointipalveluiden alle.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA2024	TP2024	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Asiakastyytyväisyyskyselyn koululaisille	ei tehty kunnan toimesta	ei toteuteta	ei toteuteta	ei toteuteta kunnan toimesta			
Suoritteiden á-hinnan seuranta €				ei toteuteta kunnan toimesta			
Ateriapalveluasiakkaille lämmin lounasateria myös viikonloppuisin				ei toteuteta kunnan toimesta			
Siivouskaluston ajan tasalla pysyminen. Uusien laitteiden hankkiminen vähintään yksi laite vuodessa.				ei toteuteta kunnan toimesta			
TALOUS (sis+ulk)							
Toimintatulot	32 895	53 000	53 000	37 976	72	5 081	15
Toimintamenot	-500 437	-27 000	-27 000	-22 345	83	478 092	-96
TOIMINTAKATE	-467 542	26 000	26 000	15 631	60	483 173	-103
Toimintakate euroa/asukas	-222	12	12	7	60	229	-103
TALOUS (ulk)							
Toimintatulot	32 895	53 000	53 000	37 976	72	5 081	15
Toimintamenot	-480 435	-27 000	-27 000	-22 345	83	458 090	-95
TOIMINTAKATE	-447 540	26 000	26 000	15 631	60	463 171	-103

Talouden ja toiminnan toteuma:

Järvi-Saimaan Palvelut Oy jatkoi ruoka- ja puhtaanapitopalveluiden tuottamista. Keskuskeittiön ilmanjäähdytysjärjestelmä uusittiin kesällä 2024

6.4 INVESTOINTIOSA

Investoinnit yhteensä

9	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot	94 266,29	202 000,00	362 000,00	209 267,18	58 %
Toimintamenot	-1 662 826,93	-1 641 000,00	-1 841 000,00	-772 151,39	42 %
Toimintakate	-1 568 560,64	-1 439 000,00	-1 479 000,00	-562 884,21	38 %

Kunnanhallitus yhteensä

950	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toimintamenot	-245 006,86	-355 000,00	-355 000,00	-57 217,89	16 %
Toimintakate	-245 006,86	-355 000,00	-355 000,00	-57 217,89	16 %

Yritystilojen saneeraus ja rakentaminen

9528	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-19 506,86	-30 000,00	-30 000,00	-38 087,21	127 %
Toimintakate	-19 506,86	-30 000,00	-30 000,00	-38 087,21	127 %

Toteuma: Yritystiloja saneerattiin mm. Vihreällä hallilla ja Pakastamolla.

Maa-alueiden osto/myynti

9555	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-220 000,00	-300 000,00	-300 000,00	0,00	0 %
Toimintakate	-220 000,00	-300 000,00	-300 000,00	0,00	0 %

Rakennettujen kiinteistöjen osto/myynti

9566	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot				-200,00	
Toimintakate	0,00	0,00	0,00	-200,00	

Toteuma: Kunta osti entisen Osuuspankin pankkisalin taustatiloineen.

Osakkeet osto/myynti

9566	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-5 500,00			-3 000,00	
Toimintakate	-5 500,00	0,00	0,00	-3 000,00	

Retkikatamien kunnostus

9573	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-25 000,00	-25 000,00	-15 930,68	64 %
Toimintakate	0,00	-25 000,00	-25 000,00	-15 930,68	64 %

Puumalan kunnan omistamien kohteiden kunnostus Pidä Saaristo Siistinä ry:n toteuttamana.

Toteuma: Kylmäsaaren laituri peruskorjattiin ja Liehtalaan hankittiin uusi käymälä.

TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALA

Teknisten palvelujen toimiala yhteensä

980	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot	94 266,29	202 000,00	362 000,00	209 267,18	58 %
Toimintamenot	-1 417 820,07	-1 286 000,00	-1 486 000,00	-714 933,50	48 %
Toimintakate	-1 323 553,78	-1 084 000,00	-1 124 000,00	-505 666,32	45 %

Kadut, kirkonkylä

9831	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-105 883,06	-100 000,00	-100 000,00	-47 842,60	48 %
Toimintakate	-105 883,06	-100 000,00	-100 000,00	-47 842,60	48 %

Koskenseläntien alku 80 te ja maalauksiin 20 te

Toteuma: Koskenseläntie kunnostettiin välillä Vanha Puumalantie-Pussikuja lukuunottamatta asfaltointia.

Kirkonkylällä kunnostettiin ajoratamaalauksia.

Kadut, kotiniemi

9832	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-35 000,00	-35 000,00		0 %
Toimintakate	0,00	-35 000,00	-35 000,00	0,00	0 %

Kotiniemen alkupään kevyenliikenteen väylän jatkaminen

Toteuma: Hanke ei edennyt kustannusarvion oltua kolminkertainen budjetoituun nähden.

Hanke ei myöskään saanut Traficomien avustusta.

Yleiset alueet

9834	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot		50 000,00	50 000,00		0 %
Toimintamenot	-3 026,54	-85 000,00	-85 000,00	-28 565,67	34 %
Toimintakate	-3 026,54	-35 000,00	-35 000,00	-28 565,67	82 %

KT62 liittymän kehittäminen: ympäristöaideteos. Vuoden 2023 toimintamenot eivät kilpailuaikataulun mukaisesti toteudu ko. vuoden aikana, joten vuodelle 2023 varattu määräraha on siirretty vuodelle 2024.

Toteuma: Kilpailu toteutettu. Teoksen valaminen talven 2024-2025 aikana ja paikalleen asennus keväällä 2025.

Kk satama-alue

9836	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-30 069,17	-100 000,00	-100 000,00	-96 266,64	96 %
Toimintakate	-30 069,17	-100 000,00	-100 000,00	-96 266,64	96 %

Satama-alueen kehittäminen (pyöräparkit, kukkatornit, penkit), Satamatien liikennejärjestelyt

Toteuma: Satamatien katusuunnitelma hyväksyttiin. Punaisen kuurin edustan kävelysilta valmistui vuodenvaihteen jälkeen. Hankittu kukkatorni, pyöräparkkeja ja penkkejä.

Palvelukeskus

9823	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-890 406,06	-40 000,00	-40 000,00	-37 300,02	93 %
Toimintakate	-890 406,06	-40 000,00	-40 000,00	-37 300,02	93 %

Vuosi 2024: Schneiderin talotekniikan uusiminen 40 000 e

Toteuma: Toteutettu suunnitelmien mukaisesti.

Puumalan koulu

9827	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-30 000,00	-30 000,00	-16 461,27	55 %
Toimintakate	0,00	-30 000,00	-30 000,00	-16 461,27	55 %

Vuosi 2024: Valvontakamerat, sisäinen verkko, ilmalämpöpumput

Toteuma: Valvontakamerat ja ilmalämpöpumppu asennettu 7-8/2024.

Seniorikodit

9820	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-34 676,74	-30 000,00	-30 000,00	-26 648,99	89 %
Toimintakate	-34 676,74	-30 000,00	-30 000,00	-26 648,99	89 %

Toteuma: Yhden asunnon remontti saatettu loppuun. Kahteen Tikkatien asuntoon hankittu lvi- ja keittiökaluusteet keväällä 2025 alkavia peruskorjauksia varten.

Pistohiekka

9830	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot		22 000,00	22 000,00	19 000,88	86 %
Toimintamenot		-51 000,00	-51 000,00	-24 811,68	49 %
Toimintakate	0,00	-29 000,00	-29 000,00	-5 810,80	20 %

Vuosi 2024: sähköliittymiä mahdollisille uusille tonttivarauksille, frisbeegolf-kentän toteutus

Toteuma: Frisbeegolf-kentän rahoitus haettu ja saatu haetun mukaisena. Kentän toteutus kilpailutettu tarvittavia kentän rakennusosia hankittu. Frisbeegolf-rata valmistuu keväällä 2025.

Ruokahuolto/Keittiön irtaimisto

9845	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-25 000,00	-25 000,00	-15 000,00	60 %
Toimintakate	0,00	-25 000,00	-25 000,00	-15 000,00	60 %

Keskuskeittiön ilmanjäähdytysjärjestelmän uusiminen 25000 euroa.

Toteuma: Ilmanjäähdytysjärjestelmä uusittiin heinäkuussa.

Wennon kunnostus

9572	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot		10 000,00	10 000,00		0 %
Toimintamenot		-20 000,00	-20 000,00	-7 035,45	35 %
Toimintakate	0,00	-10 000,00	-10 000,00	-7 035,45	70 %

Ruumakannen valokatteen uusiminen, uusi navigointilaite

Toteuma: Uusi navigointilaite hankittu.

Urheiluhalli

9829	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-35 000,00	-35 000,00	-41 818,02	119 %
Toimintakate	0,00	-35 000,00	-35 000,00	-41 818,02	119 %

Uusi lämmönvaihdin

Toteuma: Uusi lämmönvaihdin hankittu.

Sininen koulu/Päiväkoti

9826	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-15 000,00	-15 000,00	-14 512,85	97 %
Toimintakate	0,00	-15 000,00	-15 000,00	-14 512,85	97 %

Päiväkodin muutostyöt, akustiikan korjaukset, sisäseinäratkaisut

Toteuma: Muutostyöt tehty kesällä 2024.

Energiasäästöratkaisut

9842	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2023
Toimintatulot					
Toimintamenot	-10 516,77	-15 000,00	-15 000,00	-11 650,25	78 %
Toimintakate	-10 516,77	-15 000,00	-15 000,00	-11 650,25	78 %

Katulamppujen vaihto led-valoihin

Toteuma: Katulamppuja vaihdettu led-eihin syksyllä 2024 Kotiniemessä, Koivutiellä ja Oikotiellä.

Haapaselkä

9846	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-30 000,00	-30 000,00		0 %
Toimintakate	0,00	-30 000,00	-30 000,00	0,00	0 %

Lämmönvaihtimen uusiminen

Toteuma: Ei tehty, luhtikäytävätaalo potentiaalinen purkukohde

Kivisalmen laituri

9815	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot	-3 148,13				
Toimintamenot	-6 185,02				
Toimintakate	-9 333,15	0,00	0,00	0,00	

Viljakansaarentien perusparannus

9848	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-400 000,00	-400 000,00	-12 494,22	3 %
Toimintakate	0,00	-400 000,00	-400 000,00	-12 494,22	3 %

Kunnan osuus tienparannushankkeen kustannuksiin

Toteuma: Hakemus hankkeesta jätettiin yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja saatiin myönteinen rahoituspäätös. Vuonna 2024 edettiin varsin kevyesti, lähinnä puun poistoilla.

Aluekeräyspisteiden jäteastiat

9810	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-20 000,00	-20 000,00	-19 216,50	96 %
Toimintakate	0,00	-20 000,00	-20 000,00	-19 216,50	96 %

Toteuma: Uusia jätteenkeräysastioita hankittiin kilpailutuksen jälkeen seitsemän.

Terveysasema

9825	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-15 000,00	-15 000,00		0 %
Toimintakate	0,00	-15 000,00	-15 000,00	0,00	0 %

Vuosi 2024: Hammaslääkäritilojen muutostyöt 15 000 e

Toteuma: Hammaslääkäritilat rakennettiin terveysasemalle hyvinvointialueen kustannuksella.

Veeranranta

9833	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-80 699,35				
Toimintakate	-80 699,35	0,00	0,00	0,00	

Varavoimakone

9847	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot		-40 000,00	-40 000,00	-43 500,00	109 %
Toimintakate	0,00	-40 000,00	-40 000,00	-43 500,00	109 %

Toteuma: Uusi varavoimakone hankittiin kilpailutuksen jälkeen.

Latukone

9844	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot					
Toimintamenot	-94 000,00				
Toimintakate	-94 000,00	0,00	0,00	0,00	

Pistohiekan laituri

9816	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Käyttö-% vuonna 2024
Toimintatulot	97 414,42	120 000,00	280 000,00	190 266,30	68 %
Toimintamenot	-162 357,36	-200 000,00	-400 000,00	-271 809,34	68 %
Toimintakate	-64 942,94	-80 000,00	-120 000,00	-81 543,04	68 %

Toteuma: Pistohiekan satamarakentamisen toinen vaihe eteni aallonmurtajana toimivan louhepenkereen jatkamisella ja uuden raskasponttonilaiturin hankinnalla.

6.5 TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILUT

Käyttötalous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama suhteessa TA:n
Keskusvaalilautakunta					
Menot	-22 987,00		-22 987,00	-19 597,27	3 389,73
Tulot	8 500,00		8 500,00	13 540,80	5 040,80
Netto	-14 487,00		-14 487,00	-6 056,47	8 430,53
Kunnanvaltuusto					
Menot	-40 307,00		-40 307,00	-24 647,77	15 659,23
Tulot	100,00		100,00	0,00	-100,00
Netto	-40 207,00		-40 207,00	-24 647,77	15 559,23
Tarkastuslautakunta					
Menot	-23 545,00		-23 545,00	-22 271,39	1 273,61
Tulot	0,00		0,00	0,00	0,00
Netto	-23 545,00		-23 545,00	-22 271,39	1 273,61
Kunnanhallitus					
Menot	-546 563,00		-546 563,00	-479 589,61	66 973,39
Tulot	15 100,00		15 100,00	60 694,08	45 594,08
Netto	-531 463,00		-531 463,00	-418 895,53	112 567,47
Ympäristöterveydenhuolto					
Menot	-103 600,00		-103 600,00	-114 328,68	-10 728,68
Tulot	0,00		0,00	133 586,23	133 586,23
Netto	-103 600,00		-103 600,00	19 257,55	122 857,55
Hallinto- ja talouspalvelut					
Menot	-575 044,00		-575 044,00	-514 364,07	60 679,93
Tulot	27 900,00		27 900,00	31 161,43	3 261,43
Netto	-547 144,00		-547 144,00	-483 202,64	63 941,36
Elinvoimapalvelut					
Menot	-581 703,00		-581 703,00	-515 279,73	66 423,27
Tulot	119 808,00		119 808,00	143 185,40	23 377,40
Netto	-461 895,00		-570 965,00	-372 094,33	89 800,67
Hallintopalvelujen toimiala yhteensä					
Menot	-1 893 749,00	0,00	-1 893 749,00	-1 690 078,52	203 670,48
Tulot	171 408,00	0,00	171 408,00	382 167,94	210 759,94
Netto	-1 722 341,00	0,00	-1 722 341,00	-1 307 910,58	414 430,42

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama suhteessa muutettuun TA
Hyvinvointilautakunta					
Menot	-150 613,00		-150 613,00	-79 506,89	71 106,11
Tulot	0,00		0,00	0,00	0,00
Netto	-150 613,00		-150 613,00	-79 506,89	71 106,11
Opetuspalvelut					
Menot	-1 941 595,00	-25 000	-1 966 595,00	-1 867 081,38	99 513,62
Tulot	19 000,00		19 000,00	44 057,27	25 057,27
Netto	-1 922 595,00	-25 000	-1 947 595,00	-1 823 024,11	124 570,89
Varhaiskavatus					
Menot	-686 837,00	-20 000	-706 837,00	-710 489,28	-3 652,28
Tulot	0,00		0,00	15 408,75	15 408,75
Netto	-686 837,00	-20 000	-706 837,00	-695 080,53	11 756,47
Nuoriso- ja liikuntapalvelut					
Menot	-269 915,00		-269 915,00	-273 176,42	-3 261,42
Tulot	65 168,00		65 168,00	113 324,91	48 156,91
Netto	-204 747,00		-204 747,00	-159 851,51	44 895,49
Aikuiskoulutuspalvelut					
Menot	-328 390,00		-328 390,00	-279 046,39	49 343,61
Tulot	41 000,00		41 000,00	42 453,03	1 453,03
Netto	-287 390,00		-287 390,00	-236 593,36	50 796,64
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut					
Menot	-257 625,00	-25 000	-282 625,00	-234 923,29	47 701,71
Tulot	6 930,00		6 930,00	6 117,84	-812,16
Netto	-250 695,00	-25 000	-275 695,00	-228 805,45	46 889,55
Hyvinvointipalvelujen toimiala yhteensä					
Menot	-3 634 975,00	-70 000,00	-3 704 975,00	-3 444 223,65	260 751,35
Tulot	132 098,00	0,00	132 098,00	221 361,80	89 263,80
Netto	-3 502 877,00	-70 000,00	-3 572 877,00	-3 222 861,85	350 015,15

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama suhteessa muutettuun TA
Tekninen lautakunta					
Menot	-133 301,00		-133 301,00	-145 499,59	-12 198,59
Tulot	10 000,00		10 000,00	10 000,00	-10 000,00
Netto	-123 301,00		-123 301,00	-145 499,59	-22 198,59
Yhdyskuntapalvelut					
Menot	-1 052 010,00		-1 052 010,00	-1 063 634,77	-11 624,77
Tulot	399 030,00		399 030,00	379 959,67	-19 070,33
Netto	-652 980,00		-652 980,00	-683 675,10	-30 695,10
Pelastuspalvelut					
Menot	-8 570,00		-8 570,00	-11 627,70	-3 057,70
Tulot	7 725,00		7 725,00	11 479,88	3 754,88
Netto	-845,00		-845,00	-147,82	697,18
Kiinteistöpalvelut					
Menot	-1 448 453,00		-1 448 453,00	-1 336 015,96	112 437,04
Tulot	978 400,00		978 400,00	1 002 210,90	23 810,90
Netto	-470 053,00		-470 053,00	-333 805,06	136 247,94
Ympäristövalvonta					
Menot	-199 172,00		-199 172,00	-205 265,41	-6 093,41
Tulot	106 700,00		106 700,00	98 549,27	-8 150,73
Netto	-92 472,00		-92 472,00	-106 716,14	-14 244,14
Kaavoitus ja tonttipalvelut					
Menot	-62 900,00		-62 900,00	-54 760,61	8 139,39
Tulot	100 000,00		100 000,00	39 618,94	-60 381,06
Netto	37 100,00		37 100,00	-15 141,67	-52 241,67
Asumispalvelut					
Menot	-269 540,00		-269 540,00	-274 029,16	-4 489,16
Tulot	380 390,00		380 390,00	349 541,13	-30 848,87
Netto	110 850,00		110 850,00	75 511,97	-35 338,03
Ruokahuolto ja puhtaanapitopalvelut					
Menot	-27 000,00		-27 000,00	-22 344,83	4 655,17
Tulot	53 000,00		53 000,00	37 975,52	-15 024,48
Netto	26 000,00		26 000,00	15 630,69	-10 369,31
Teknisten palvelujen toimiala					
Menot	-3 200 946,00		-3 200 946,00	-3 113 178,03	87 767,97
Tulot	2 035 245,00		2 035 245,00	1 919 335,31	-115 909,69
Netto	-1 165 701,00		-1 165 701,00	-1 193 842,72	-28 141,72
Käyttötalous yhteensä					
Menot	-8 729 670,00	-70 000,00	-8 799 670,00	-8 247 480,20	552 189,80
Tulot	2 338 751,00	0,00	2 338 751,00	2 522 865,05	184 114,05
Netto	-6 390 919,00	-70 000,00	-6 460 919,00	-5 724 615,15	736 303,85

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama
Investointiosa Kunnanhallitus					
Yritystilojen saneeraus					
Menot	-30 000,00		-30 000,00	-38 087,21	-8 087,21
Tulot					
Netto	-30 000,00		-30 000,00	-38 087,21	-8 087,21
Maa-alueet osto/myynti					
Menot	-300 000,00		-300 000,00		300 000,00
Tulot					
Netto	-300 000,00		-300 000,00	0,00	300 000,00
Rakennettujen kiinteistöjen osto/myynti					
Menot				-200,00	-200,00
Tulot					
Netto	0,00		0,00	-200,00	-200,00
Osakkeet osto/myynti					
Menot				-3 000,00	-3 000,00
Tulot					
Netto	0,00		0,00	-3 000,00	-3 000,00
Retkisatamien kunnostus					
Menot	-25 000,00		-25 000,00	-15 930,68	9 069,32
Tulot					
Netto	-25 000,00		-25 000,00	-15 930,68	9 069,32
Kunnanhallitus yhteensä					
Menot	-355 000,00	0,00	-355 000,00	-57 217,89	288 912,79
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-355 000,00	0,00	-355 000,00	-57 217,89	288 912,79

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama
Tekniset palvelut						
Kadut, kirkonkylä						
	Menot	-100 000,00		-100 000,00	-47 842,60	52 157,40
	Tulot					
	Netto	-100 000,00		-100 000,00	-47 842,60	52 157,40
Kadut, kotiniemi						
	Menot	-35 000,00		-35 000,00		35 000,00
	Tulot					
	Netto	-35 000,00		-35 000,00	0,00	35 000,00
Yleiset alueet						
	Menot	-85 000,00		-85 000,00	-28 565,67	56 434,33
	Tulot	50 000,00		50 000,00		-50 000,00
	Netto	-35 000,00		-35 000,00	-28 565,67	6 434,33
Kk-satama-alue						
	Menot	-100 000,00		-100 000,00	-96 266,64	3 733,36
	Tulot					
	Netto	-100 000,00		-100 000,00	-96 266,64	3 733,36
Seniorikodit						
	Menot	-30 000,00		-30 000,00	-26 648,99	3 351,01
	Tulot					
	Netto	-30 000,00		-30 000,00	-26 648,99	3 351,01
Palvelukeskus						
	Menot	-40 000,00		-40 000,00	-37 300,02	2 699,98
	Tulot					
	Netto	-40 000,00		-40 000,00	-37 300,02	2 699,98
Terveysasema						
	Menot	-15 000,00		-15 000,00		15 000,00
	Tulot					
	Netto	-15 000,00		-15 000,00	0,00	15 000,00
Pistohiekka						
	Menot	-51 000,00		-51 000,00	-24 811,68	26 188,32
	Tulot	22 000,00		22 000,00	19 000,88	-2 999,12
	Netto	-29 000,00		-29 000,00	-5 810,80	23 189,20
Energiansäästöratkaisut						
	Menot	-15 000,00		-15 000,00	-11 650,25	3 349,75
	Tulot					
	Netto	-15 000,00		-15 000,00	-11 650,25	3 349,75
Wennon kunnostus						
	Menot	-20 000,00		-20 000,00	-7 035,45	12 964,55
	Tulot	10 000,00		10 000,00		-10 000,00
	Netto	-10 000,00		-10 000,00	-7 035,45	2 964,55
Pistohiekan laiturit						
	Menot	-200 000,00	-200 000,00	-400 000,00	-271 809,34	128 190,66
	Tulot	120 000,00	160 000,00	280 000,00	190 266,30	-89 733,70
	Netto	-80 000,00	-40 000,00	-120 000,00	-81 543,04	38 456,96

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama
Tekniset palvelut						
Aluekeräyspisteiden jäteastiat						
	Menot	-20 000,00		-20 000,00	-19 216,50	783,50
	Tulot					
	Netto	-20 000,00		-20 000,00	-19 216,50	783,50
Sininen koulu/Päiväkoti						
	Menot	-15 000,00		-15 000,00	-14 512,85	487,15
	Tulot					
	Netto	-15 000,00		-15 000,00	-14 512,85	487,15
Puumalan koulu						
	Menot	-30 000,00		-30 000,00	-16 461,27	13 538,73
	Tulot					
	Netto	-30 000,00		-30 000,00	-16 461,27	13 538,73
Urheiluhalli						
	Menot	-35 000,00		-35 000,00	-41 818,02	-6 818,02
	Tulot					
	Netto	-35 000,00		-35 000,00	-41 818,02	-6 818,02
Varavoimakone						
	Menot	-40 000,00		-40 000,00	-43 500,00	-3 500,00
	Tulot					
	Netto	-40 000,00		-40 000,00	-43 500,00	-3 500,00
Viljakansaarentien perusrparannus						
	Menot	-400 000,00		-400 000,00	-12 494,22	387 505,78
	Tulot					
	Netto	-400 000,00		-400 000,00	-12 494,22	387 505,78
Haapaselkä						
	Menot	-30 000,00		-30 000,00		30 000,00
	Tulot					
	Netto	-30 000,00		-30 000,00	0,00	30 000,00
Ruokapalvelut/Keittiön irtaimisto						
	Menot	-25 000,00		-25 000,00	-15 000,00	10 000,00
	Tulot					
	Netto	-25 000,00		-25 000,00	-15 000,00	10 000,00
Tekniset palvelut yhteensä						
	Menot	-1 286 000,00	-200 000,00	-1 486 000,00	-714 933,50	771 066,50
	Tulot	202 000,00	160 000,00	362 000,00	209 267,18	-152 732,82
	Netto	-1 084 000,00	-40 000,00	-1 124 000,00	-505 666,32	618 333,68
Investoinnit yhteensä						
	Menot	-1 641 000,00	-200 000,00	-1 841 000,00	-772 151,39	1 068 848,61
	Tulot	202 000,00	160 000,00	362 000,00	209 267,18	-152 732,82
	Netto	-1 439 000,00	-40 000,00	-1 479 000,00	-562 884,21	916 115,79

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2024	Poikkeama
Rahoitusosa						
Verotulot	Tulot	5 818 000,00		5 818 000,00	6 019 504,17	201 504,17
Valtionosuudet	Tulot	1 364 000,00		1 364 000,00	1 304 059,00	-59 941,00
Korkomenot	Menot			0,00	-84,55	-84,55
Korkotulot	Tulot	20 000,00		20 000,00	170 129,53	150 129,53
Rahoitusmenot	Menot	-1 200,00		-1 200,00	-262,32	937,68
Rahoitustulot	Tulot	55 000,00		55 000,00	70 167,21	15 167,21
Rahoitusosa yhteensä	Menot	-1 200,00	0,00	-1 200,00	-346,87	853,13
	Tulot	7 257 000,00	0,00	7 257 000,00	7 563 859,91	306 859,91
	Netto	7 255 800,00	0,00	7 255 800,00	7 563 513,04	307 713,04
Määräraha- muutokset	Menot	-10 371 870,00	-270 000,00	-10 641 870,00	-9 019 978,46	1 621 891,54
	Tulot	9 797 751,00	160 000,00	9 957 751,00	10 295 992,14	338 241,14
yhteensä	Netto	-574 119,00	-110 000,00	-684 119,00	1 276 013,68	1 960 132,68

6.6 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	Talousarvio 2024	Muutettu Talousarvio 2024	Toteutuma 31.12.2024	Alle/yli	Käyttö %	Toteutuma 31.12.2023
TULOSLASKELMA						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	551 643	551 643	500 927,93	-50 715,07	90,81	483 622,62
Maksutuotot	168 350	168 350	130 644,70	-37 705,30	77,60	138 278,55
Tuet ja avustukset	127 593	127 593	271 883,08	144 290,08	213,09	287 409,88
Muut toimintatuotot	2 724 456	2 724 456	2 852 655,52	128 199,52	104,71	2 712 226,77
Toimintatuotot	3 572 042	3 572 042	3 756 111,23	184 069,23	105,15	3 621 537,82
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 869 828	-2 869 828	-2 861 108,07	8 719,93	99,70	-2 767 196,20
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-693 175	-693 175	-620 652,69	72 522,31	89,54	-639 214,74
Muut henkilösivukulut	-105 794	-105 794	-89 421,40	16 372,60	84,52	-99 339,82
Asiakaspalvelujen ostot	-582 304	-582 304	-376 562,12	205 741,88	64,67	-611 661,66
Muiden palvelujen ostot	-3 207 312	-3 232 312	-3 201 147,29	31 164,71	99,04	-2 369 436,90
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 060 635	-1 105 635	-906 675,97	198 959,03	82,00	-1 083 563,19
Avustukset	-382 000	-382 000	-298 758,62	83 241,38	78,21	-321 754,66
Muut toimintakulut	-1 061 913	-1 061 913	-1 126 400,22	-64 487,22	106,07	-1 287 492,46
Toimintakulut	-9 962 961	-10 032 961	-9 480 726,38	552 234,62	94,50	-9 179 659,63
TOIMINTAKATE	-6 390 919	-6 460 919	-5 724 615,15	736 303,85	88,60	-5 558 121,81
Verotulot	5 818 000	5 818 000	6 019 504,17	201 504,17	103,46	6 439 009,78
Valtionosuudet	1 364 000	1 364 000	1 304 059,00	-59 941,00	95,61	1 412 257,00
Rahoitustuotot						
Korkotuotot	20 000	20 000	170 129,53	150 129,53	850,65	112 141,09
Muut rahoitustuotot	55 000	55 000	70 167,21	15 167,21	127,58	64 240,16
Rahoituskulut						
Korkokulut	0	0	-84,55	-84,55		-430,72
Muut rahoituskulut	-1 200	-1 200	-262,32	937,68	21,86	-1 193,85
Rahoitustuotot ja -kulut	73 800	73 800	239 949,87	166 149,87	325,14	174 756,68
Rahoitus tulot-menot=netto	7 255 800	7 255 800	7 563 513,04	307 713,04	104,24	8 026 023,46
VUOSIKATE	864 881	794 881	1 838 897,89	1 044 016,89	231,34	2 467 901,65
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-860 814	-860 814	-866 633,70	-5 819,70	100,68	-809 479,30
Arvonalentumiset						
Satunnaiset tuotot ja kulut						
TILIKAUDEN TULOS	4 067	-65 933	972 264,19	1 038 197,19		1 658 422,35
Poistoeron lis.(-)väh.(+)						
Varausten lis.(-)väh.(+)						-300 000,00
Rahastojen lis.(-)väh.(+)			8 800,00			
Tilikauden yli- alijäämä	4 067	-65 933	981 064,19	1 046 997,19		1 358 422,35

VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kunnan verotulot	2 663 000,00	2 818 691,72	155 691,72
Osuus yhteisön tuloverosta	1 010 000,00	1 038 313,14	28 313,14
Kiinteistövero	2 145 000,00	2 162 499,31	17 499,31
Verotulot yhteensä	5 818 000,00	6 019 504,17	201 504,17

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo,1 000. €	Muutos
2021	19,50	33 475,25	8,50
2022	19,50	35 454,36	5,90
2023	6,86	39 122,28	10,30
2024	6,60	40 923,00	4,60

Kiinteistöveroprosentti	Yleinen kiinteistövero %	Vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero %	Muu kuin vak. asunnon kiinteistövero %
2021	0,95	0,48	1,08
2022	0,95	0,48	1,08
2023	0,95	0,48	1,08
2024	0,95	0,48	1,08

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Valtionosuudet ja veromenetysten korvaus	Talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Valtionosuudet	887 000,00	829 524,00	-57 476,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	1 304 000,00	1 345 705,00	41 705,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuuc	-417 000,00	-516 181,00	-99 181,00
Verotulomenetysten korvaus	477 000,00	474 535,00	-2 465,00
Yhteensä	1 364 000,00	1 304 059,00	-59 941,00

6.7 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

	Talousarvio 2024	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	864 881	-70 000	794 881	1 838 898	1 044 017
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 641 000	-200 000	-1 841 000	-772 151	1 068 849
Rahoitusosuudet investointimenoihin	202 000	160 000	362 000	209 267	-152 733
Pys.vast hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminta ja investoinnit, netto	-574 119	-110 000	-684 119	1 276 014	1 960 133
Rahoitustoiminta					
Lainakannan muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	327 188	327 188
Rahavarojen muutos	-574 119	-110 000	-684 119	1 603 202	2 287 321
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				9 908 346	
Rahavarat 1.1.				8 305 144	
				<u>1 603 202</u>	

7 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

7.1 TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2024		01.01. - 31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	500 927,93		483 622,62	
Maksutuotot	130 644,70		138 278,55	
Tuet ja avustukset	271 883,08		287 409,88	
Muut toimintatuotot	1 619 409,34	2 522 865,05	1 485 152,27	2 394 463,32
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 861 108,07		-2 767 196,20	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-620 652,69		-639 214,74	
Muut henkilösivukulut	-89 421,40		-99 339,82	
Palvelujen ostot	-3 209 165,41		-2 700 331,56	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-906 675,97		-1 083 563,19	
Avustukset	-298 758,62		-321 754,66	
Muut toimintakulut	-261 698,04	-8 247 480,20	-341 184,96	-7 952 585,13
TOIMINTAKATE		-5 724 615,15		-5 558 121,81
Verotulot		6 019 504,17		6 439 009,78
Valtionosuudet		1 304 059,00		1 412 257,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	170 129,53		112 141,09	
Muut rahoitustuotot	70 167,21		64 240,16	
Korkokulut	-84,55		-430,72	
Muut rahoituskulut	-262,32	239 949,87	-1 193,85	174 756,68
VUOSIKATE		1 838 897,89		2 467 901,65
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunn. muk. poistot		-866 633,70		-809 479,30
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
TILIKAUDEN TULOS		972 264,19		1 658 422,35
Rahostojen lis.(-)väh(+)		8 800,00		
Varaustenn lis.(-)väh(+)				-300 000,00
Tilikauden yli- alijäämä		981 064,19		1 358 422,35
TUNNUSLUVUT:				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		30,59		30,11
Vuosikate/Poistot, %		212,19		304,88
Vuosikate, eur/asukas		875,67		1169,62
Asukasmäärä		2100		2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista

Vuosikate prosenttia poistoista

7.2 RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2024		1.1. - 31.12.2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 838 897,89		2 467 901,65	
Tulorahoituksen korjaukset		1 838 897,89	-367 971,66	2 099 929,99
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-772 151,39		-1 662 826,93	
Rah.osuudet investointimenoihin	209 267,18		94 266,29	
Pys. vast. hyöd. luovutustulot		-562 884,21	148 600,00	-1 419 960,64
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 276 013,68		679 969,35
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			-50 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0,00		-50 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	124 913,76		1 767,35	
Vaihto-omaisuuden muutos	-264,55		1 213,25	
Saamisten muutos	-9 063,21		424 057,15	
Korottomien velkojen muutos	211 602,33	327 188,33	-934 492,71	-507 454,96
Rahoituksen rahavirta		327 188,33		-557 454,96
Rahavarojen muutos		1 603 202,01	122 514,39	
Rahavarat 31.12.	9 908 346,33		8 305 144,32	
Rahavarat 1.1.	8 305 144,32	1 603 202,01	8 182 629,93	122 514,39
TUNNUSLUVUT:				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5				
vuodelta, 1000 €	3 887		3 680	
Investointien tulorahoitus, %	326,69		157,34	
Laskennallinen lainanhoitokate	21 750,24		5 730,71	
Kassan riittävyys, pv	400,95		313,58	
Asukasmäärä	2100		2110	

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Investointien tulorahoitus %: $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
Laskennallinen lainanhoitokate: $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + (\text{lainakanta} / 8))$
Kassan riittävyys pv: $365 \text{ pv} * \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

7.3 TASE

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	212 245,08	227 180,28
Tietokoneohjelmistot	13 174,10	15 432,38
Aineettomat hyödykkeet	225 419,18	242 612,66
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 589 121,38	1 589 121,38
Rakennukset	7 928 698,31	8 297 542,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 435 161,88	4 505 131,56
Koneet ja kalustot	257 009,97	258 357,82
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	222 679,61	72 274,40
Aineelliset hyödykkeet	14 432 671,15	14 722 427,16
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 109 302,68	1 106 102,68
Muut lainasaamiset	417 402,74	417 402,74
Sijoitukset	1 526 705,42	1 523 505,42
PYSYVÄT VASTAAVAT	16 184 795,75	16 488 545,24
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahasto	1 000,00	1 000,00
Toimeksiantojen varat	1 000,00	1 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	10 533,02	10 268,47
Vaihto-omaisuus	10 533,02	10 268,47
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	168 702,61	157 156,75
Lainasaamiset	287 500,00	317 500,00
Muut saamiset	111 764,12	88 448,77
Siirtosaamiset	259 101,04	254 899,04
Lyhytaikaiset saamiset	827 067,77	818 004,56
Saamiset	827 067,77	818 004,56
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	1 797 783,00	1 557 783,00
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassatilit	200,00	200,00
Pankkitilit	8 110 363,33	6 747 161,32
Rahat ja pankkisaamiset	8 110 563,33	6 747 361,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 745 947,12	9 133 417,35
VASTAAVAA YHTEENSÄ	26 931 742,87	25 622 962,59

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	9 808 938,74	9 808 938,74
Muut omat rahastot	446 200,00	455 000,00
Ed. tilikausien ylijäämä(alijäämä)	13 912 754,61	12 554 332,26
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	981 064,19	1 358 422,35
Oma pääoma	25 148 957,54	24 176 693,35
POISTOEROT JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Vapaaehtoiset varaukset	300 000,00	300 000,00
Vapaaehtoiset varaukset	300 000,00	300 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	30 000,00	30 000,00
Pakolliset varaukset	30 000,00	30 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat	140 807,51	15 893,75
Toimeksiantojen pääomat	140 807,51	15 893,75
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Saadut ennakot	4 500,00	4 500,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	4 500,00	4 500,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	633 693,98	538 089,54
Muut lyhytaikaiset velat	63 675,21	59 333,23
Siirtovelat	610 108,63	498 452,72
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 307 477,82	1 095 875,49
Vieras pääoma	1 311 977,82	1 100 375,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	26 931 742,87	25 622 962,59

TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	94,51	96,80
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	13,28	10,56
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	14 894	13 913
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	7 092	6 594
Lainakanta 31.12., 1000 eur	0	0
Lainakanta, €/asukas	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000 eur)	187	164
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	89	78
Lainasaamiset 31.12., 1000 eur	417	417
Asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuus-%:	$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht. varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen vekaantuneisuus-%:	$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Lainakanta 31.12.:	$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut enn.} + \text{ostov.} + \text{Siirtov.} + \text{Muut velat})$
Lainat ja vuokravastuut	$\text{Lainakanta} + \text{vuokravastuut (liitetiedoista)}$
Lainasaamiset 31.12.:	$\text{Sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$

7.4 KONSERNITULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2024		01.01. - 31.12.2023	
Toimintatuotot		3 022 995,76		2 866 228,46
Toimintakulut		-8 620 086,92		-8 299 682,48
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta				
TOIMINTAKATE		-5 597 091,16		-5 433 454,02
Verotulot		6 005 709,97		6 439 009,78
Valtionosuudet		1 304 059,00		1 412 257,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	149 903,02		95 427,00	
Muut rahoitustuotot	110 055,60		69 285,70	
Korkokulut	-49 224,64		-50 006,09	
Muut rahoituskulut	-292,82	210 441,16	-1 764,39	112 942,22
VUOSIKATE		1 923 118,97		2 530 754,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunn. muk. poistot	-970 972,19		-927 913,29	
Arvonalentumiset		-970 972,19		-927 913,29
Satunnaiset erät				
TILIKAUDEN TULOS		952 146,78		1 602 841,69
Tilinpäätössiirrot		8 800,00		
Vähemmistöosuudet		-5 406,03		4 045,33
Tilikauden yli- alijäämä		955 540,75		1 606 887,02
TUNNUSLUVUT:				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		35,07		34,53
Vuosikate/Poistot, %		198,06		272,74
Vuosikate, eur/asukas		915,77		1199,41
Asukasmäärä		2100		2110

7.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2024		1.1. - 31.12.2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 923 118,97		2 530 754,98	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjaukset		1 923 118,97	-367 971,66	2 162 783,32
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-775 351,39		-1 782 626,93	
Rah.osuudet investointimenoihin	209 267,18		124 016,29	
Pys. vast. hyöd. luovutustulot		-566 084,21	148 600,00	-1 510 010,64
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 357 034,76		652 772,68
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset		0,00		0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-63 290,88		-115 574,52	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-49 714,28	-113 005,16	49 714,28	-65 860,24
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	124 913,76		1 767,35	
Vaihto-omaisuuden muutos	-264,55		1 213,25	
Saamisten muutos	21 148,42		391 788,78	
Korottomien velkojen muutos	220 493,94	366 291,57	-924 569,49	-529 800,11
Rahoituksen rahavirta		253 286,41		-595 660,35
Rahavarojen muutos		1 610 321,17		57 112,33
Rahavarat 31.12.	10 153 697,74		8 543 376,57	
Rahavarat 1.1.	8 543 376,57	1 610 321,17	8 486 264,24	57 112,33
TUNNUSLUVUT:				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä				
5 vuodelta, 1000 €		2 023		2 999
Investointien tulorahoitus, %		339,72		152,58
Laskennallinen lainanhoitokate		9,76		11,89
Kassan riittävyys		394,2		308,0
Tunnuslukujen laskentakaavat:				
Investointien tulorahoitus %:	100 * Vuosikate/Investointien omahankintameno			
Laskennallinen lainanhoitokate:	(Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)			

7.6 KONSERNITASE

	2024	2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	284 925,00	302 118,48
Muut pitkävaik. Menot		
AINEETTOMAT HYÖD. YHTEENSÄ	284 925,00	302 118,48
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	1 626 737,00	1 626 737,00
Rakennukset	8 137 213,46	8 598 925,70
Kiint. Rakenteet ja laitteet	4 427 807,40	4 497 777,08
Koneet ja kalusto	314 484,55	311 947,27
Muut aineelliset hyödykkeet	9 269,99	16 624,47
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	222 679,61	72 274,40
AINEELLISET HYÖD. YHTEENSÄ	14 738 192,01	15 124 285,92
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	805 523,01	802 323,01
Muut lainasaamiset	12 689,65	12 689,65
Muut saamiset		
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	818 212,66	815 012,66
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	15 841 329,67	16 241 417,06
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	204 933,56	161 073,22
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	10 533,02	10 268,47
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET	867 767,10	888 908,50
SAAMISET YHTEENSÄ	867 767,10	888 908,50
Rahoitusarvopaperit	1 867 783,00	1 667 783,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET	8 285 914,74	6 875 593,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	27 078 261,09	25 845 043,82

	2024	2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma (kunta)	9 808 938,74	9 808 938,74
Muut omat rahastot	715 966,07	724 766,07
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	12 591 459,09	10 986 233,24
Tilikauden yli-/alijäämä	955 540,75	1 606 887,01
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 071 904,65	23 126 825,06
VÄHEMMISTÖOSUUDET	18 021,01	6 153,22
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	30 000,00	30 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	30 000,00	30 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	344 741,07	175 966,97
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen	1 171 705,00	1 223 579,00
Pitkäaikainen koroton		
Saadut ennakot		
Lyhytaikainen korollinen	51 874,00	113 005,16
Lyhytaikainen koroton	1 390 015,36	1 169 514,41
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 613 594,36	2 506 098,57
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	27 078 261,09	25 845 043,82

TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	88,96	90,25
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	25,29	23,03
Kertynyt yli-/ alijäämä 1000 €	13 547	12 593
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/asukas	6 451	5 968
Konsernin lainat, €/asukas	583	633
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	1 224	1 337
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	1 412 523	1 514 746
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	673	718
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	13	13
Kunnan asukasmäärä	2100	2110

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Omavaraisuus-%:	$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöos.} + \text{Konsernireservi.}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen velkaantuneisuus-%:	$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Lainakanta 31.12.:	$\text{Vieras pääoma} - (\text{Enn.} + \text{ostov.} + \text{Siirtov.} + \text{Muut velat})$
Lainasaamiset 31.12.:	Sijoituksiin merkityt lainasaamiset ja muut lainas.

8 LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KUVAAVAT LIITETIEDOT

1. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet sekä menetelmät

Kunta

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikaudelle.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistolaskennassa on noudatettu Puumalan kunnanvaltuuston päätöstä 8.12.1997 § 83. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankinta- tai sitä alemman hankintamenoa määrällisesti.

Muut erät

Palkat on maksettu 31.12.2024 saakka. Lomapalkkavelan muutos on kirjattu tilinpäätöksessä palkkoihin ja sosiaalikuluihin menoksi ja taseen siirtovelkoihin lisäykseksi.

Konserni

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 laajuudessa kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät. Liitetiedot 20 ja 21 on ilmoitettu konsernin eliminoitujen tietojen pohjalta.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenoa menetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseesta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen rakennusten ja rakennelmien poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernintuloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuiksi ja aikaisemille tilikausille kertynyt ero on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuiksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen, vaan ilmoitettu liitetietona.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat muutoin hyvin vertailukelpoisia, mutta toimintamenoja verrattaessa on huomioitava, että vuoden 2023 toimintamenoja pienentää noin 320 000 euron sote-palveluihin kohdennettu varaus, joka purettiin tilinpäätöksen 2023 yhteydessä.

2. TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMISTAPA

Kunta

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen vuoteen. Uudet tilikauden aikana avatut tilit on lisätty tuloslaskelman rivitietoihin. Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia.

Konserni

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen vuoteen. Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen vuoteen.

3. OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN

Kunta

Ei ilmoitettavaa

Konserni

Ei ilmoitettavaa

4. VERTAILUKELPOISUUS

Kunta

Tilikaudet ovat muutoin hyvin vertailukelpoisia, mutta toimintamenoja verrattaessa on huomioitava, että vuoden 2023 toimintamenoja pienentää noin 320 000 euron sote-palveluihin kohdennettu varaus, joka purettiin tilinpäätöksen 2023 yhteydessä.

5. AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Kunta

Ei ilmoitettavaa

Konserni

Ei ilmoitettavaa

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVITTÄIN

Ulkoiset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Hallintopalvelut			382 167,94	377 259,22
Hyvinvointipalvelut			221 361,80	193 053,35
Tekniset palvelut			1 919 335,31	1 824 150,75
Yhteensä	3 022 995,76	2 866 228,46	2 522 865,05	2 394 463,32

7. VEROTULOT ERITELTYINÄ

	2024	2023
Kunnan tulovero	2 818 691,72	3 317 832,40
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 038 313,14	1 211 491,83
Kiinteistövero	2 162 499,31	1 909 685,55
Verotulot yhteensä	6 019 504,17	6 439 009,78

8. VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	2024	2023
Opetus- ja kult.toim. valtionosuus	-516 181,00	-417 565,00
Peruspalvelujen valtionosuus	1 417 189,00	1 458 444,00
Verotuloihin perustava valt. tasaus	-71 484,00	-113 436,00
Verotulomenetyksen kompensatio	474 535,00	484 814,00
Valtionosuudet yhteensä	1 304 059,00	1 412 257,00

9. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	376 562,12	611 661,66
Muiden palvelujen ostot	2 832 603,29	2 088 669,90
Palvelujen ostot yhteensä	3 209 165,41	2 700 331,56

10. VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET, VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYINÄ

Valtuustoryhmille ei maksettu tukea.

11. POISTOKOHTTEIDEN RYMITTELY, POISTOAJAT JA POISTOMENETELMÄT

Ryhmän nimi	Poistomenetelmä	Poistoperuste v/%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmat	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	20 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Asuntotontti	Ei tehdä poistoja	0
Liike- ja teollisuustontit	Ei tehdä poistoja	0
Ulkoilu- ja puistoalueet	Ei tehdä poistoja	0
Metsät	Ei tehdä poistoja	0
Maa-alueet	Ei tehdä poistoja	0
Vesialueet	Ei tehdä poistoja	0
Rakennukset		
Puiset asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiviset asuinrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta
Rivitalot	Tasapoisto	40 vuotta
Talous- ja ulkorakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 vuotta
Liikerakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Teollisuus- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Museorakennukset	Ei tehdä poistoja	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut ja puistot	Tasapoisto	15-20 vuotta
Tiet	Tasapoisto	40 vuotta
Torit	Tasapoisto	40 vuotta

Satamat, laiturit ja uimalat, sillat	Tasapoisto	10-30 vuotta
Satama	Tasapoisto	30 vuotta
Silta	Tasapoisto	40 vuotta
Uimala	Tasapoisto	20 vuotta
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15-30 vuotta
Puhelinverkko ja keskukset	Tasapoisto	15 vuotta
Sähköjohdot ja kiinteät sähkölaitteet	Tasapoisto	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	15 vuotta
Viemäriverkosto	Tasapoisto	15 vuotta
Yleiset alueet, sadevesiviemärointi	Tasapoisto	20 vuotta

Koneet ja kalustot

Raskaat koneet ja kalusto	Tasapoisto	15 vuotta
Rautaiset alukset ja veneet	Tasapoisto	15-20 vuotta
Puiset alukset, muut uivat työkoneet	Tasapoisto	10 vuotta
Erikoisajoneuvot	Tasapoisto	15 vuotta
Paketti- ja kuorma-autot	Tasapoisto	10 vuotta
Muut ajoneuvot	Tasapoisto	10 vuotta
Kevyet koneet ja laitteet	Tasapoisto	5-8 vuotta
Atk-laitteet	Jäännösarvopoisto	30 %
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-15 vuotta
Muut konttorilaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muu irtain omaisuus	Tasapoisto	15 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

12. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset 1.1.	30 000,00	400 000,00	30 000,00	400 000,00
Lisäys tilikautena				
Vähennys tilikautena		370 000,00		370 000,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00

13. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot ja -kulut				
Luovutusvoitot	-	12 971,66	-	12 971,66
Luovutustappiot	-	15 000,00	-	15 000,00

14. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-
Satunnaiset kulut	-	-	-	-

15. OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY

	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	67 329,35	60 734,35

16. ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Ei ilmoitettavaa

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. LAINAN LIIKKEELLE LASKEMISET

Ei ilmoitettavaa

18. ARVONKOROTUKSET

Käyttöomaisuudessa ei ole suoritettu arvonnkorotuksia.

19. TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Maa- ja vesialueet

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet	1 626 737,00	1 626 737,00	1 589 121,38	1 589 121,38
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 626 737,00	1 626 737,00	1 589 121,38	1 589 121,38

	2024	2023
Aineettomat hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	242 612,66	259 806,14
Lisäykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto	17 193,48	17 193,48
Kirjanpitoarvo 31.12	225 419,18	242 612,66

	Maa ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 589 121,38	8 297 542,00	4 505 131,56	258 357,82	72 274,40	14 722 427,16
Lisäykset		94 557,59	122 273,28	30 866,75	521 253,77	768 951,39
Rahoitusosuudet					209 267,18	209 267,18
Vähennykset tilikauden aikana						0,00
Siirrot erien välillä			154 545,93	7 035,45	-161 581,38	0,00
Tilikauden poistot		463 401,28	346 788,89	39 250,05		849 440,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 589 121,38	7 928 698,31	4 435 161,88	257 009,97	222 679,61	14 432 671,15

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Lainasaamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet	Yhteensä	Tytäryhtiöiltä	Muilta	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	303 463,22	1 492,00	801 147,46	1 106 102,68	404 713,09	12 689,65	417 402,74
Lisäykset			3 200,00	3 200,00			
Vähennykset							
Siirrot erien välillä							
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	303 463,22	1 492,00	804 347,46	1 109 302,68	404 713,09	12 689,65	417 402,74

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

20-22. LUETTELO TYTÄRYHTEISÖISTÄ, KUNTAYHTYMISTÄ JA OMISTUSYHTEISÖISTÄ

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	osuus (eur) osake- pääomasta	osuus (eur) vieraasta pääomasta	osuus (eur) tilikauden tuloksesta
As Oy Keskitalo	Puumala	62,5	2 165,42	545,59	20,32
Kiint. Oy Plan Vuokratalot	Puumala	100	18 677,00	1 687 277,62	-39 480,61
Kiint. Oy Keskusvarikko	Puumala	82,86	97 552,36	1 035,63	4 755,52
Puumalan Venesatama	Puumala	100	3 321,71	0,00	0,00
Pistohiekan Matkailu Oy	Puumala	100	18 000,00	0,00	-967,68
	Yhteensä		139 716,49	1 688 858,85	-35 672,45

21 Kuntayhtymät

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	osuus (eur) perus- pääomasta	osuus (eur) vieraasta pääomasta	osuus (eur) tilikauden tuloksesta
Et-Savon maakuntaliitto	Mikkeli	1,9382	1 597,74	18 922,78	-661,66
	Yhteensä		1 597,74	18 922,78	-661,66

22 Osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	osuus (eur) koko omasta pääomasta	osuus (eur) vieraasta pääomasta	osuus (eur) tilikauden tuloksesta
As Oy Vuorenpelto II	Puumala	30,73	73 894,96	2 854,82	716,12
Kiit. Oy Liikekeskus	Puumala	26,37	126 328,62	2 038,59	-1 336,49
As Oy Puumalan Saimaanrinne	Puumala	33,33	261 366,93	1 248,89	-259,53
	Yhteensä		461 590,51	6 142,30	-879,90

23. SAAMISET KONSERNIN YHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUS/OMISTUSYHTEISÖILTÄ

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	404 713,09		404 713,09	
Siirtosaamiset				
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset				
Saamiset yhteensä	404 713,09		404 713,09	

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot seuraavalle vuodelle				
Siirtosaamiset kuntayhtymiltä				
Siirtosaamiset muilta	299 800,38	264 107,13	259 101,04	252 071,67
Laskennalliset verosaamiset				
Muut tulojäämät		2 827,37		2 827,37
Siirtosaamiset yhteensä	299 800,38	266 934,50	259 101,04	254 899,04

RAHOITUSARVOPAPERIT

	2024	2023
Kirjanpitoarvo		
Aktia	1 547 783,00	1 307 783,00
OP Rahoitusyhtiö	250 000,00	250 000,00
Yhteensä	1 797 783,00	1 557 783,00

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Oman pääoman erittely				
Peruspääoma 1.1.	9 808 938,74	9 808 938,74	9 808 938,74	9 808 938,74
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	9 808 938,74	9 808 938,74	9 808 938,74	9 808 938,74
Arvonkorotusrahasasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasasto 31.12.				
Muut omat rahastot 1.1.	724 766,07	724 766,07	455 000,00	455 000,00
Lisäykset				
Vähennykset	8 800,00		8 800,00	
Muut omat rahastot 31.12.	715 966,07	724 766,07	446 200,00	455 000,00
Edell. tilik. yli- ja alijäämä 1.1.	12 591 459,09	10 986 233,24	13 912 754,61	12 554 332,26
Edell. tilik. yli- ja alijäämä 31.12.	1 606 887,01	757 843,65	1 358 422,35	625 103,14
Tilikauden yli- ja alijäämä	955 540,75	1 606 887,01	981 064,19	1 358 422,35
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 071 904,65	23 126 825,06	25 148 957,54	24 176 693,35

26. ERITTELY POISTOEROISTA

Ei ilmoitettavaa

27. PITKÄAIKAISET VELAT

Ei ilmoitettavaa

28. JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Ei ilmoitettavaa

29. PAKOLLISET VARAUKSET

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu				
Muut pakolliset varaukset	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00

30. VIERAS PÄÄOMA

	Kunta	
	Lyhytaikainen 2024	Lyhytaikainen 2023
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat		
Yhteensä		
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat		
Yhteensä		
Vieras pääoma yhteensä		

31. SEKKILIMIITTI

	2024	2023
Nordea Bank Oyj	16 818,79	16 818,79
Suur-Savon Osuuspankki		
Yhteensä	16 818,79	16 818,79

Ei ole kirjattu velaksi taseeseen.

32. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut pitkäaikainen				
Muut velat, lyhytaikainen/ Liittymismaksut ja muut velat	78 058,60	76 361,15	63 675,21	59 333,23
Laskennalliset verovelat				
Muut velat yhteensä	78 058,60	76 361,15	63 675,21	59 333,23

33. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset				
Lomapalkkavelka			376 812,55	315 211,09
Tilikauden lomapalkkojen sivukulut			75 581,18	61 403,12
Siirtovelat Essotelle				
Muut siirtovelat			157 714,90	121 838,52
Siirtovelat yhteensä	640 487,53	531 877,27	610 108,63	498 452,72

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA JA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut

34. VELAT, VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoituslaitoksilta				
Yrityskiinnitys				
Kiinteistökiinnitys				
Erityspanntaus	2 386 282,44	2 386 282,44	2 386 282,44	2 386 282,44
Yhteensä	2 386 282,44	2 386 282,44	2 386 282,44	2 386 282,44

35. MUISTA SITOUMUKSISTA KUIN VELOISTA VAKUUDEKSI ANNETUT KIINNITYKSET

Ei ilmoitettavaa

36. VAKUUKSISTA, JOTKA KUNTA ON ANATNUT SEN KANSSA SAMAAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA, YHTEENLASKETTU ARVO VAKUUTUSLAJEITTAIN ERITELTYNÄ

Ei ilmoitettavaa

37. YHTEENLASKETTU ARVO KUNNAN ANTAMISTA MUISTA KUIN EDELLÄ 34-36 KOHDISSA TARKOITETUISTA VAKUUKSISTA LAJEITTAIN ERITELTYNÄ

Ei ilmoitettavaa

38. VUOKRA- JA LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	160 394,58	165 389,57	159 008,86	164 051,69
Seuraavalla kaudella maksettava osuus	114 981,31	101 440,72	113 595,59	100 102,84
Leasingvastuut	28 549,06	12 772,17	28 218,34	12 735,00
Seuraavalla kaudella maksettava osuus	11 992,40	8 401,17	11 901,60	8 364,00
Yhteensä	188 943,64	178 161,75	187 227,20	176 786,69

39. KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET SEN KANSSA SAMAA KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN PUOLESTA

	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 270 953,00	1 322 827,00
Jäljellä oleva pääoma	1 219 079,00	1 270 953,00
Takaukset muiden puolesta, Puumalan vesiosuuskunta		
Alkuperäinen pääoma	144 871,82	159 858,74
Jäljellä oleva pääoma	128 635,99	144 871,82

40. MUUT KUNNAN ANTAMAT VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT

	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta	18 218 425,00	17 479 312,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	19 550,00	13 914,00

41. MUUT KUNTAA KOSKEVAT TASEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

YMPÄRISTÖVASTUIDEN HARKINNANVARAINEN ESITTÄMINEN

Ei ilmoitettavaa.

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Puumalan kunnan henkilöstön määrä 31.12.2024 oli 66 henkilöä.

Julkisten alojen eläkelain (JuEL) mukaan vakuutettu henkilöstö jakautuu seuraavasti:

Kunnallinen eläkelain piiriin kuuluu 58 henkilöä ja valtion eläkelain piiriin 8 henkilöä.

Valtion eläkejärjestelmään kuuluvat ennen vuotta 1970 syntyneet peruskoulujen rehtorit ja opettajat sekä opettajat, jotka ovat aloittaneet palveluksensa ennen 1.1.1999 ja sama työ- tai virkasuhde jatkuu edelleen.

Henkilöstöraportti laadittu erikseen.

Henkilötyövuosi	2024	2023
Hallintopalvelut	10,4	11,4
Hyvinvointipalvelut	41,1	39,7
Tekniset palvelut	16,76	18,00
Kansalaisopiston tuntiopettajat	3,95	2,91
Yhteensä	72,2	72,01

43. HENKILÖSTÖKULUT

Eritelty tuloslaskelmassa.

44. LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKLÖMAKSUT

	2024	2023
Suomen Keskusta	1 864,71	1 958,97
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	528,00	527,00
Kansallinen Kokoomus	106,00	187,00
Suomen Kristillisdemokraatit	145,00	110,50
Perussuomalaiset		7,00
Yhteensä	2 643,71	2 790,47

45. TILITARKASTAJIEN PALKKIOT

	2024	2023
Tilintarkastus	8 024,00	5 736,00
Tilintarkastajien lausunnot		100,00
Muut palkkiot		
Yhteensä	8 024,00	5 836,00

46. KUNNAN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISET LIKETOIMET

Ei ilmoitettava.

LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

	Säilytystapa	Säilytysaika
Kirjanpitokirjat		
Pääkirja vienneittäin	Atk-tulosteina	10 v.
Virallinen päiväkirja	Atk-tulosteina	10 v.
Toteutusvertailu	Atk-tulosteina	10 v.
Kirjaustason tase	Atk-tulosteina	10 v.
Tase-erittelyt ja liitetiedot	Atk-tulosteina	10 v.
Ostoreskontra	Atk-osakirjanpito	10 v.
Myyntireskontra	Atk-osakirjanpito	10 v.
Tilinpäätös	Sidottu	pysyvästi
Palkka kirjanpito		
Palkkakortit	Atk-tulosteina	50 v.
Kirjanpitoerittely	Atk-tulosteina	10 v.
Verottajalle palkkalista	Atk-tulosteina	10 v.
Kuntien Eläkevakuutukselle tiedot	Atk-tulosteina	50 v.
Vakuutusyhtiölle tiedot	Atk-tulosteina	10 v.
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tulosteina	13 v.
Konsernikirjanpito	Atk-tulosteina	10 v.

TOSITELAJIT

1	Konserni
001	Tilinavausviennit
002	Muistiot
006	Jaksotukset
009	Käyttöomaisuus viennit
101	Ostoreskontra suoritukset
151	Myyntireskontra viitteet
201	Rahatilit
205	Myyntireskontra, suoritukset
301	Palkat
401	Ostolaskut
402	Konsernin ostolaskut
403	Investointien ostolaskut
404	Kierrätetyt ostolaskut
601	Asuinhuoneistojen vuokralaskut
602	Liikehuoneistojen vuokralaskut
651	Hallintopalveluiden laskut
653	Peruspalvelujen laskut
654	Päivähoitomaksujen laskutus
672	Puumalan kansalaisopiston laskutus
683	Venepaikka laskutus
684	Maa-ainesluvut
685	Rakennusvalvonta
686	Jätehuoltolaskutus

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoittaminen

Kuntalain 68 § mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Seuraavassa vuoden 2024 tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Puumalassa 24. maaliskuuta 2025

Harri Kautonen
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Keijo Montonen
kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

Mika Hämäläinen
kunnanhallituksen jäsen

Minna Korhonen
kunnanhallituksen jäsen

Vesa Koivula
kunnanhallituksen jäsen

Laura Pitkonen
kunnanhallituksen jäsen

Airi Tella
kunnanhallituksen jäsen

Niina Kuuva
kunnanjohtaja